เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุมาลี แจบเกาะ

หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
11 มีนาคม 2519

กณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากหลายท่านด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ สำรวล รัตนาจารย์ รองศาสตราจารย์ เกียรติ ศรีพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญถอบ วิสมิตะนันทน์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่ ขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ ขอบคุณนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๘ แห่ง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คุณประทุม เปลื้องนุช ที่กรุณาช่วยเหลือในการอัดโรเนียวแบบสอบถามทั้งหมด ขอบคุณ คุณพรพิมล ธรรมาธิชานนท์ ที่ให้ยืมเครื่องคำนวณสำหรับคิดตัวเลขทั้งหมด

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม แนะนำทางด้านสถิติ ช่วยคิดคะแนน แก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจตลอดเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย.

สุมาลี แจบเกาะ

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	20
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	20
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	21
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	22
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
	เอกสารและการวิจัยภายในประเทศ	24
	การวิจัยในต่างประเทศ	36
3	วิธีดำเนินการ	45
	กลุ่มตัวอย่าง	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	47
	การจัดกระทำกับข้อมูล	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สัญญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล	52
	วิเคราะห์แบบสอบถามของอาจารย์ใหญ่	52
	วิเคราะห์แบบสอบถามของครูและครูที่ปรึกษา	65
	วิเคราะห์แบบสอบถามของนักเรียนและกรรมการนักเรียน	84

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	111
	กลุ่มตัวอย่าง	111
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	112
	การวิเคราะห์ข้อมูล	112
	สรุปการศึกษาค้นคว้า	113
	อภิปรายผล	122
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน	126
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	128

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน 8แห่ง	53
2	แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน	54
3	แสดงความเข้าใจของอาจารย์ใหญ่ในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน	55
4	แสดงการสนับสนุนของอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน	56
5	แสดงความเข้าใจของอาจารย์ใหญ่ในหลักการบางประการของการจัดกิจกรรมนักเรียน	58
6	แสดงความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนของอาจารย์ใหญ่	59
7	แสดงความคิดเห็นของครูและครูที่ปรึกษากิจกรรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน	66
8	แสดงความเข้าใจของครูและครูที่ปรึกษาในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน	67
9	แสดงความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของครูและครูที่ปรึกษาต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน	69
10	แสดงสิ่งที่ครูและครูที่ปรึกษาคิดว่าเป็นและไม่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน	71
11	แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน	72
12	แสดงวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนของครูที่ปรึกษา	74
13	แสดงปัญหาต่างๆของครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมนักเรียน	78
14	แสดงชนิดของกิจกรรมที่นักเรียนและกรรมการนักเรียนเข้าร่วม	85
15	แสดงการเข้าร่วมและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน	86

ตาราง		หน้า
16	แสดงคุณค่าของกิจกรรมตามความคิดเห็นของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน	88
17	แสดงความเข้าใจหลักการของการจัดกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน	90
18	แสดงความสนใจของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนและการมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน	91
19	แสดงความเข้าใจของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน	94
20	แสดงการประเมินค่าการให้ความสนใจของครูและสมาชิกโดยอาศัยทัศนะของนักเรียนและคณะกรรมการ	95
21	แสดงความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน	96
22	แสดงปัญหาที่นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนพบในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน	98
23	แสดงวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียน	99
24	แสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมนักเรียน	103
25	แสดงปัญหาที่คณะกรรมการนักเรียนพบในการจัดกิจกรรมนักเรียน	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 แผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณที่ทำการวิจัย	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและแนวความคิดของคนไทยในปัจจุบัน ได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้การจัดการศึกษาซึ่งเดิมเคยจัดเพื่อมุ่งผลิตข้าราชการแรงงานระดับสูง และระดับกลาง ได้กลายเป็นการศึกษาที่ไม่เหมาะกับสถานการณ์ดังกล่าว นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ จึงพิจารณาโครงสร้างของการศึกษาทั้งระบบ ว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคมมีผลกระทบกระเทือนซึ่งกันและกันทางการศึกษาอย่างไรและเพียงใด ในที่สุดได้มีความเห็นพ้องกันว่า การศึกษาที่จะเป็นผลดีต่อสภาพการณ์ของประเทศไทยปัจจุบันนั้น จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด และความชำนิชำนาญ เพื่อให้คนไทยทุกคนรู้จักตนเอง รู้จักใช้ชีวิต และเข้าใจสังคมรวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่ จะได้สามารถครองชีวิต ประกอบการงานด้วยรู้เท่าทันและแก้ปัญหาได้ ทั้งสามารถสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ

เมื่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาเปลี่ยนไปเช่นนี้ การเรียนในห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลางสอนเน้นหนักแต่ในด้านวิชาการ เด็กจะแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตนเองได้เพียงเล็กน้อยนั้นจะต้องเปลี่ยนไปเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีระบบ เช่นการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นการฝึกให้รู้จักร่วมกันสร้างและปฏิบัติการตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รู้จักประสานงาน กระบวนการฝึกฝน และการเลือกผู้นำ และส่งเสริมให้ใช้เหตุผลพิจารณาปัญหาให้รู้ซึ้ง พยายามแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่จะต้องเกี่ยวพันกับของผู้อื่น สถาบันการศึกษาควรสร้างโครงสร้างของสถาบันให้สอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย โดยยึดหลักการและเหตุผล เน้นการสร้างองค์การนักเรียน ซึ่งหมายถึงการสนับสนุนการทำงานในรูปของคณะกรรมการ อีกทั้งผู้เรียนควรมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวม และมีส่วนช่วยปรับปรุงการบริหารสถาบันการศึกษาด้วยการให้

ความคิดเห็นที่มีประโยชน์

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ คือให้เด็กมีลักษณะเหมาะสมกับความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย ผู้บริหารการศึกษาจะอาศัยเพียงครูหรือระเบียบวิธีสอนเท่านั้นจึงยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงการฝึกฝนและลงมือกระทำจริง เช่นจัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ ฝึกฝนทักษะและเพิ่มเติมเจตนคติที่ดีในการทำงานต่าง ๆ โดยจัดให้มีทั้งในและนอกชั้นเรียน

ตามปรกติโรงเรียนต่าง ๆ จะจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน แล้วพยายามจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนโดยยึดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเป็นหลัก กิจกรรมเหล่านี้เรามักเรียกว่า กิจกรรมนักเรียน (Student activities)

<u>กิจกรรมนักเรียน</u>

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2504 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "กิจกรรม" คือ "การทำงาน" และการกระทำทุกอย่างในโรงเรียน การเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรในห้องเรียน เช่น การอ่าน การเขียนเหล่านี้ก็นับเป็นกิจกรรม และยังได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในโรงเรียนไว้ว่า กิจกรรมอาจอยู่ในหลักสูตร หรือนอกหลักสูตรก็ได้ ถ้ากิจกรรมใดกำหนดไว้ในหลักสูตร บังคับว่าต้องเรียน ต้องทำ ก็เรียกว่า "กิจกรรมในหลักสูตร" กิจกรรมใดที่มิได้กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือมิได้บังคับว่าจะต้องเรียน แต่บุคคลในโรงเรียนร่วมกันจัดให้มีขึ้น โดยมุ่งให้เป็นสิ่งส่งเสริมการเรียนในชั้นให้มีผลดีกว่าเดิม กิจกรรมนั้นก็เรียกว่า "กิจกรรมนอกหลักสูตร" หรือ "กิจกรรมพิเศษ" (Extra - curricular Activities หรือ Special Activities) เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนเหล่านี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น Co - curricular Activities, Extra - curricular Activities, Special Activities, Student Activities, Outside Classroom Activities (ชนู แสงศักดิ์, 2513 :3-8)

ในภาษาไทยก็มีชื่อหลายชื่อ เช่น กิจกรรมร่วมหลักสูตร กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมนอกห้องเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

สุวกิจ ศรีปัดถา (สุวกิจ ศรีปัดถา, 1) กล่าวไว้ตอนหนึ่งของรายงานเรื่อง "กิจกรรมนักเรียน" ว่า ท่านผู้รู้และปราชญ์ทางการศึกษาได้ให้ชื่อเรียกการทำกิจกรรมในโรงเรียนไว้หลายคำเช่น "กิจกรรมนอกหลักสูตร" (Extra - curricular Activities) เพราะเห็นว่ากิจกรรมนั้นไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร แต่จัดเพื่อสนองความต้องการตามธรรมชาติของนักเรียน ต่อมาการเรียนการสอนมีแนวความคิดทางการศึกษาสมัยใหม่มากขึ้น กิจกรรมนั้นควรจะไปด้วยกันกับบทเรียน จึงมีผู้เสนอให้เรียกใหม่ว่า "กิจกรรมร่วมหลักสูตร" (Co - curricular Activities) แต่ยังมีความหมายว่ากิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่นำมาประกอบบทเรียนเท่านั้น ต่อมามีแนวความคิดอีกว่า กิจกรรมเหล่านี้กับหลักสูตรควรจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แยกกันไม่ได้จึงใช้คำให้เกิดความหมายรวมกันว่า "กิจกรรมนักเรียน" (Student Activities)

ถึงแม้จะมีคำที่ใช้เรียกการจัดกิจกรรมในโรงเรียนต่างกันหลายคำก็ตาม แต่คำเหล่านั้นก็คือคำที่ให้ความหมายอย่างเดียวกันดังจะได้กล่าวต่อไป ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจะขอใช้คำว่า "กิจกรรมนักเรียน" (Student Activities) แทนคำที่ใช้เรียกการจัดกิจกรรมในโรงเรียนซึ่งมีต่าง ๆ กัน

มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ต่าง ๆ กันพอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสมัครใจเข้าร่วม ดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนของคณาจารย์ และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา

2. จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสนใจ และความสามารถ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่บรรจุไว้ในหลักสูตร

3. จัดขึ้นโดยไม่กำหนดให้มีหน่วยกิต หรือคะแนน และสิทธิที่ได้จะไม่ถือว่าสำเร็จการศึกษา

4. มีบรรยากาศเป็นกันเองยิ่งกว่าในห้องเรียน

จากความหมายของกิจกรรมนักเรียนที่สรุปไว้นั้นผู้วิจัยขอรวบรวมไว้ในความหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

กิจกรรมนักเรียนหมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียนเพื่อสนองความต้องการ และความสนใจ อันจะเป็นทางเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการทั้งสี่ด้าน กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียนแต่ก็มีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียนให้มีคุณค่า และมีประโยชน์มากขึ้น ส่วนมากมักจัดนอกเวลาเรียน มีบรรยากาศเป็นกันเองโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานร่วมอยู่ด้วย

<u>ประวัติและความเป็นมาของการจัดกิจกรรมนักเรียน</u>

Jacobson (Jacobson, 1963 : 272 - 273) กล่าวว่ากิจกรรมนักเรียนนั้นไม่ใช่ของใหม่ เพราะมีมาพร้อม ๆ กับการจัดการศึกษา แต่ไม่ได้เรียกชื่อดังที่เรียกกันอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ตามประวัติการศึกษา การกีฬา ดนตรี ปาฐกถา โต้วาที ชุมนุมต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการปกครองได้เคยจัดทำกันในโรงเรียนของชาวเอเธนส์และสปาตาร์ ในสหรัฐอเมริกาเองความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนเริ่มจากนักการศึกษาชื่อ จอห์น ดิวอี้ ผู้ให้ข้อคิดว่าการศึกษาคือการรวบรวมประสบการณ์ ประสบการณ์หมายถึงผลที่เกิดจากการที่นักเรียนปะทะซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม หน้าที่ของครูคือจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้แก่เด็ก นักการศึกษาอเมริกันมองเห็นความสำคัญของเรื่องนี้มาก เมื่อ 40 ปีมาแล้วนี้ ดร.เอลเบอร์ต เค. เฟรตเวล ได้เปิดสอนวิชา Extra - curricular Activities ขึ้นที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย หลังจากนั้นโรงเรียนต่าง ๆ ก็เริ่มตื่นตัว และเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนมากขึ้นตามลำดับ เช่น เมื่อปี ค.ศ. 1779 วิทยาลัยวิลเลียม และแมรี่ เมืองวิลเลี่ยมสเบอร์ก รัฐเวอร์จิเนีย ก็จัดให้มีสภานักเรียน ส่วนมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียนั้น ทอมมัส เจฟเฟอร์สัน เป็นผู้นำวิธีการสภานักเรียนเข้ามาใช้เมื่อปี ค.ศ. 1819 ผลปรากฏว่ากิจการของมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียก้าวไปไกลกว่าวิทยาลัยวิลเลียมและแมรี่มาก เพราะนอกจากจะมีสภานักเรียนแล้วยังจัดให้มีวิชาเลือกในประมวลการเรียน มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา มีการแบ่งความรับผิดชอบกันในกิจการของ

มหาวิทยาลัยเป็น 3 ฝ่ายคือ

1. ผู้บริหารการศึกษารับผิดชอบเรื่องนโยบาย การเงิน บุคลากร และการประชาสัมพันธ์

2. คณะครูอาจารย์รับผิดชอบเรื่องการสอนและการช่วยเหลือด้านวิชาการ

3. คณะนักเรียนรับผิดชอบเรื่องการบริหาร การจัดและการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน

สำหรับในประเทศไทยแม้ว่าแต่เดิมการเรียนการสอนจะเน้นหนักไปในเรื่องเนื้อหาวิชาเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าได้มีกิจกรรมนักเรียนมานานแล้วเช่นกัน กิจกรรมที่คาดว่าจะเป็นกิจกรรมแรกของนักเรียนไทยก็คือ การไหว้ครู ในการเรียนวิชาต่าง ๆ เช่นกระบี่กระบอง ดาบคู่ ดาบเดี่ยว มวย และอื่น ๆ นั้นจะต้องมีการไหว้ครูหรือยกครูก่อนเสมอ เมื่อเรียนจบกระบวนความแล้วก็ต้องมีการไหว้ครูอีก ซึ่งจัดว่าเป็นพิธีสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ ในปัจจุบันนี้การไหว้ครูก็ยังมีปรากฏอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2464 นั้นได้มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติให้นักเรียนไหว้ครูทุกปี ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทัศนศึกษา การอภิปราย การตั้งสภานักเรียนนั้นเป็นผลจากการที่การศึกษาฝ่ายตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการเรียนการสอนในประเทศไทยตราบเท่าทุกวันนี้

ธนู แสวงศักดิ์ (ธนู แสวงศักดิ์, 2513 : 3 – 8) ได้รวบรวมวิวัฒนาการของการจัดกิจกรรมนักเรียนในรอบ 40 ปีที่ผ่านมาดังนี้

ก่อนสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2490 การพัฒนาการศึกษาแผนใหม่ขาดตอนไป เพราะเราเกือบไม่ได้ติดต่อกับประเทศใด การค้นคว้าทางการศึกษาเกือบไม่มีเลย แนวการจัดการศึกษามีแนวโน้มเอียงไปแบบยุโรป กิจกรรมนักเรียนเน้นหนักไปในเรื่องยุวชนทหาร การกีฬา และเนตรนารี

ตอนระยะ พ.ศ. 2490 – 2500 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นระยะที่มีการสำรวจภาวะการศึกษา มีการส่งเสริมครูไปศึกษาต่อต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา นักการศึกษาไทยที่กลับจากการศึกษาในสหรัฐอเมริกาเริ่มเผยแพร่แนวความคิดที่ได้ไปพบเห็นมาแก่วงการศึกษาทั่วประเทศ นับว่าเป็นยุคใหม่ของการพัฒนาการศึกษา สิ่งที่นำมาเผยแพร่นี้เรียกว่า

การศึกษาแผนใหม่ เป็นต้นว่า หลักการเรียนการสอนแผนใหม่ การวัดผล การแนะแนว การนิเทศการศึกษา การบริหารโรงเรียน การจัดระบบโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การฝึกหัดครู การอาชีวศึกษา อุตสาหกรรมศิลป ศิลปปฏิบัติ การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา จิตวิทยา การศึกษา และการสอนวิชาเฉพาะสาขาต่าง ๆ

สำหรับการบริหารโรงเรียนนั้น ทุกคนเห็นว่าควรปูพื้นฐานการศึกษาเพื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงมีการริเริ่มจัดตั้งสภานักเรียน และชุมนุมต่าง ๆ ให้เหมือนกับที่จัดขึ้นในโรงเรียนของสหรัฐอเมริกา โดยมิได้คำนึงว่าไทยและสหรัฐอเมริกาแตกต่างกันหลายประการ เป็นต้นว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศใหญ่ใช้หลักการปกครองโดยระบบรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน การจัดกิจกรรมนักเรียนจึงเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการฝึกหัดการทำงานร่วมกัน เพื่อไปใช้ชีวิตในสังคมได้ถูกต้อง นักการศึกษาไทยที่นำวิธีการเข้ามามิได้เตรียมการหรือดัดแปลงให้เหมาะสมเสียก่อน อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญอเมริกันหลายคนต่างก็อยากให้ทำอย่างอเมริกาเพราะได้ทำสำเร็จมาแล้วในญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน แต่ก็ดัดแปลงใช้ได้ผลดีไม่น้อย สำหรับในเมืองไทยระยะนั้นได้มีการจัดตั้งสภานักเรียน (Student Council) ขึ้นก่อนแต่ภายหลังได้กลายเป็นสหบาลนักศึกษา (Students' Union) เกิดมีการเมืองระหว่างประเทศเข้ามาแทรกแซงก็ต้องล้มเลิกไป เหล่านี้เป็นต้น ระยะ พ.ศ. 2500 – 2510 จึงเป็นระยะของการทดลองปฏิบัติตามแนวความคิดใหม่

อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของกิจกรรมนักเรียนสามารถจะแบ่งได้เป็น 3 ระยะคือ

ระยะเริ่มต้น เป็นระยะที่ไม่ค่อยมีใครสนใจและรู้จักกิจกรรมนักเรียนเท่าใดนัก ครูยังคงเชื่อมั่นว่าหน้าที่ของครูคือการสอน บรรยาย ในห้องเรียนเท่านั้น ไม่ยอมรับรู้และยอมรับบทบาทความรับผิดชอบต่อสิ่งที่นักเรียนได้จัดทำนอกเหนือจากแวดวงวิชาของครู ไม่สนใจทางด้านสังคมของนักเรียน แต่เนื่องจากสิ่งเหล่านี้นักเรียนเห็นว่าสำคัญสำหรับตน จึงได้พยายามจัดและส่งเสริมจัดกิจกรรมเหล่านั้นเอง และในหลาย ๆ โรงเรียนกิจกรรมนักเรียนก็เริ่มมีผลต่อสถาบัน

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่มีการต่อต้านคัดค้าน เนื่องจากการมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรนักเรียนได้ให้เวลา และความสำคัญกับกิจกรรมนักเรียนมาก และให้ความสำคัญด้านวิชาการลดลงจากเดิม ครูและผู้บริหารจึงต่างมีปฏิกริยาต่อต้านคัดค้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และใน

บางแห่งนักเรียนเก่า (alumni) ก็พลอยคัดค้านไปด้วย

แฟรงคลิน คับปลิว. จอห์นสัน (Franklin W. Johnson, 1909) ได้บันทึกไว้ว่า "เห็นได้ชัดว่าโรงเรียนทั่วไปประสบกาลล้มเหลวในการที่จะไม่ยอมรับหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่ว่าชุมนุมกีฬา ชุมนุมละคร ชุมนุมภาษาและวรรณคดี ชุมนุมศิลปและการดนตรี และกิจกรรมในรูปอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารการศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของจุดหมายปลายทางของการศึกษา (Educational End)"

ระยะที่ 3 เริ่มต้นประมาณปี ก.ศ. 1920 เป็นระยะที่มีความตื่นตัวของสมาชิกชุมนุมต่าง ๆ ได้มีการเรียกร้องและชักจูงให้คนทั่วไปยอมรับรู้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน โดยการเสนอเป็นข้อเขียนลงในหนังสือ นิทยสารภาควิชาในวิทยาลัย การประชุมสัมมนาหรือแม้แต่การพูดคุยกัน ซึ่งก็ได้ผล ความพยายามเหล่านี้ได้เริ่มดำเนินงานในระหว่าง ค.ศ. 1925 – 1940 เช่น มีหนังสือที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดพิมพ์ขึ้นถึง 40 เล่ม มีนิตยสารซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 เล่ม คือหนังสือชื่อSchool Activities (1929) และ Student' Life (1934) และ Bulletin ชื่อ Student Council in the Secondary School ซึ่งเกี่ยวกับการประชุม การละคร และกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสมาคมแห่งชาติอีกหลายสมาคม โดยกลุ่มที่มีความสนใจในกิจกรรมนั้น ๆ เช่นกีฬา การละคร การโต้วาที การหนังสือพิมพ์ และยังมีองค์การต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ออกมาพร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดการสัมมนาและการประชุมในโอกาสที่เหมาะสม ในทางปฏิบัติแล้วสมาคมและองค์การเหล่านี้เป็นส่วนที่สำคัญของแผนงานของโรงเรียนซึ่งนับว่ามีผลสำเร็จอย่างดี

สิ่งพิมพ์และการสัมมนาเหล่านี้ได้สะท้อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ นักศึกษาในระดับมัธยมได้ยอมรับคุณค่าของกิจกรรมเหล่านี้ และไม่ถือว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเพียงเครื่องประดับและทำเพราะความคลั่งไคล้อีกต่อไป กิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ครูและผู้บริหารในปัจจุบันจะปรึกษาหารือกันในการแก้ปัญหาของการจัดกิจกรรม การวางโครงการจัดกิจกรรม การเงิน และการประเมินผล

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน

จากการรวบรวมจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน นักการศึกษาหลายท่านได้ชี้ให้เห็นจุดมุ่งหมายที่แตกต่างและคล้ายคลึงกันสรุปรวมได้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของเด็ก

2. เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เพราะกิจกรรมนักเรียนจะสอนความร่วมมือกันทางสังคม การรู้จักเคารพกฎและคำสั่ง เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี การยอมรับนับถือความคิดเห็นของผู้อื่น

3. เพื่อเสริมสร้างการรู้จักบำตนเองและบังคับตนเองได้ ช่วยให้นักเรียนปรับตนเองให้เข้ากับสภาพชีวิตได้ด้วยการเชื่อมั่นในตนเอง

4. เพื่อสำรวจ พัฒนาความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อจะได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

5. เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น อันจะเป็นโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเกียรติและความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สถานศึกษา ทั้งยังจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจ และเป็นเจ้าของกิจกรรมร่วมกัน

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

7. เพื่อจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนในหลักสูตร เป็นการส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้นล้วนเป็นจุดมุ่งหมายที่สนองตอบต่อจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมทั้งสิ้น หลักใหญ่ของจุดมุ่งหมายระดับมัธยมศึกษาคือ

1. เพื่อสนองความต้องการทางสังคม

2. เพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคลที่จะเรียนรู้

3. เพื่อให้เกิดความรู้ในทางทฤษฎีและปฏิบัติที่จะให้ได้ผลดี

คุณค่าของการจัดกิจกรรมนักเรียน

1. กิจกรรมนักเรียนส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

ก. ส่งเสริมและขยายความสนใจในเรื่องที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข. ส่งเสริมความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนได้รับมอบหมาย

ค. ส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดในหมู่นักเรียนซึ่งได้จากการร่วมกันปฏิบัติงานต่าง ๆ

ง. ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิต และยังเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย

จ. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้นักเรียนรู้จักสมาคมกับผู้อื่นได้อย่างดี รู้จักปกครองตนเอง กล้าแสดงออกในที่ประชุมโดยไม่เคอะเขิน

ฉ. ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย

ช. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. กิจกรรมนักเรียนส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียนมักจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิชาในหลักสูตร เช่น จัดชุมนุมต่าง ๆ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนั้นย่อมมีคุณค่าต่อวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวคือ

ก. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลอง หรือสำรวจความสามารถ ความถนัด ตลอดจนความสนใจของตนเอง เช่นนักเรียนบางคนอาจพบว่าตนเองชอบการถ่ายรูป และสามารถถ่ายได้ดี ซึ่งบางทีการถ่ายรูปอาจนำไปสู่การเป็นช่างถ่ายรูปอาชีพก็เป็นได้

ข. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติสิ่งที่เคยเรียนมาจากห้องเรียน เป็นการช่วยให้การเรียนนั้นมีความหมายขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจและเข้าใจในสิ่งที่ตนเองเรียนมากขึ้น

ค. เปิดโอกาสให้ครูได้แนะแนวให้แก่นักเรียน ซึ่งมีความสนใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. กิจกรรมนักเรียนช่วยเหลือในการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือ

ก. กิจกรรมก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลแต่ละฝ่ายในโรงเรียน เช่น นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู นักเรียนและฝ่ายบริหาร เป็นต้น

ข. กิจกรรมบางประเภท เช่น สภานักเรียนมีส่วนช่วยในการควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้ส่วนหนึ่ง

ค. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการช่วยลดปัญหาความประพฤติของนักเรียน

4. กิจกรรมนักเรียนมีส่วนช่วยเหลือชุมชน เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับลูกเสือ การสังคม-สงเคราะห์ พัฒนาชุมชน

5. กิจกรรมนักเรียนส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนปัจจุบัน ได้แก่

ก. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักนำตนเอง (Self - direction)

ข. ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน (Co - operativeness)

ค. ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง (Self - discipline)

ง. ส่งเสริมความสามัคคีและความรักในหมู่คณะ (Esprit de corps)

ระหว่างครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ตลอดจนบรรดาผู้ร่วมงานทั้งหลาย

กิจกรรมนักเรียนมีคุณประโยชน์ต่อนักเรียนมากก็จริงแต่ถ้าจัดกิจกรรมมากเกินไปอาจก่อให้เกิดผลเสียคือ

1. ทำให้ผลการเรียนตกต่ำไป เวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด เพราะเมื่อเพ่งเล็งที่การจัดกิจกรรมมากเกินไป เวลาเรียนตามปกติก็ไม่เต็มที่ ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน

2. ทำให้งานของครูเพิ่มขึ้นเป็นอันมากโดยเฉพาะครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้นๆ โดยตรง

3. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยรู้เท่าไม่ถึงการ ขาดความรู้ในการจัด ผลที่ได้ออกมาจะไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป นอกจากเสียเวลาแล้วยังเสียเงินทั้งของนักเรียนและโรงเรียนอีกด้วย บางทีก็ก่อให้เกิดสมาคมลับเป็นปฏิปักษ์ต่อโรงเรียน

4. กิจกรรมบางประเภท เช่นการละคร บางโรงเรียนต้องการให้เหมือนละครอาชีพ มุ่งหวังให้ได้มาตรฐานจริง ๆ จึงทำให้ต้องเสียเวลามากเพราะทางโรงเรียนคำนึงถึงผลที่ได้รับมากกว่าวิธีการปฏิบัติ

ประเภทของกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 10 ประเภทคือ

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการปกครองและการบริหาร เช่น สภานักเรียน โฮมรูม คณะ

2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น

3. กิจกรรมกีฬา สุขภาพ และอนามัย เช่น ชุมนุมกีฬาสี ฯลฯ เป็นต้น

4. กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม เช่น การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันวิสาขบูชา อาสาฬหบูชา การจัดงานวันลอยกระทง ฯลฯ เป็นต้น

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่นอนุกาชาด ลูกเสือ การออกค่ายอาสาพัฒนา ฯลฯ

6. กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปและการดนตรี เช่น การร่วมแสดงดนตรี ฟ้อนรำ การร่วมฟังดนตรี งานรื่นเริง การร่วมชุมนุมศิลป ฯลฯ เป็นต้น

7. กิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ชุมนุมห้องสมุด ชุมนุมประดิษฐกรรม ฯลฯ เป็นต้น

8. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคม เช่น การทัศนาจร การอยู่ค่ายพักแรม การเลี้ยงในโอกาสต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

9. กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่าง เช่นชุมนุมเกษตร ชุมนุมแกะสลัก เครื่องยนต์ ชุมนุมถ่ายรูป ฯลฯ เป็นต้น

10. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิมพ์ ได้แก่การทำหนังสือพิมพ์ประจำปี คู่มือนักเรียน ข่าวโรงเรียน เป็นต้น

การแบ่งประเภทของกิจกรรมนักเรียนนี้ในแต่ละแห่งอาจแบ่งแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม

หลักการและการดำเนินงานการจัดกิจกรรมนักเรียน

หลักการอันสำคัญบางประการที่จะทำให้แผนงานกิจกรรมนักเรียนจัดอย่างได้ผลดีคือ

1. หลักการทั่วไป

1) นักเรียนควรจะเป็นเสมือนหนึ่งพลเมืองคนหนึ่งของโรงเรียน เพราะว่าความรู้สึกของคนโดยทั่วไปนั้น เข้าใจว่าการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองดีนั้นคือจะต้องกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่สังคมต้องการ ฉะนั้นจึงควรฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมเหล่านั้นที่โรงเรียนเสมือนเป็นพลเมืองของโรงเรียน

2) แผนงานที่จะสวมารถปฏิบัติให้เกิดผลดีได้นั้นเป็นสิ่งจำเป็น โรงเรียนแต่ละแห่งอาจจะจัดให้มีชุมนุมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โฮมรูม และสภานักเรียน แต่โรงเรียนควรเลือกสรรประสบการณ์ที่จะช่วยให้สนองความต้องการของนักเรียนได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ทำกันอยู่ทั่วไปมักจะเพ่งเล็งในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารการตรวจสอบการมาเรียนของเด็กเท่านั้น ซึ่งมิใช่จุดมุ่งหมายอันแท้จริง ที่จริงแล้วกิจกรรมโฮมรูมควรเป็นการแนะแนวมากกว่า

3) บรรดานักเรียน ครูและผู้บริหารการศึกษาทั้งหลายควรจะช่วยส่งเสริมและทำให้แผนกิจกรรมมีประโยชน์ดียิ่งขึ้น

ตามหลักการแล้วทุกคนที่ทำงานอยู่ในโรงเรียน หรือเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ควรเข้าใจว่า แผนกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแบบแผนของโรงเรียนทั้งหมด ทุกคนจึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการนี้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทุกอย่างที่มีขึ้น ให้ความร่วมมือเมื่อผู้มีหน้าที่โดยตรงมาขอความร่วมมือหรือช่วยแสดงความคิดเห็นในการจัดหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ

4) ควรร่วมมือกันทำงานและร่วมรับผิดชอบ โดยให้มีการประสานงานกันระหว่างผู้จัดทำ ครู – นักเรียนโดยเฉพาะ เรื่องการจัดแผนงาน การเงิน และการประเมินผล

5) การร่วมกันจัดกิจกรรมนั้นควรจะใช้หลักการประชาธิปไตย คือให้มีความเคารพนับถือความคิดของผู้อื่น และให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและทำตามมติของส่วนรวม

6) ควรมีกฎ ระเบียบบังคับในการร่วมปฏิบัติงานไม่มากนัก ถ้ายอมรับกันว่ากิจกรรมนักเรียนมีคุณประโยชน์แก่การศึกษาของเด็กแล้ว คนทุกคนก็ควรจะมีสิทธิในกิจกรรมนั้น ๆ เท่ากัน นอกจากกิจกรรมบางประเภทที่มีลักษณะพิเศษจึงควรจะกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วม

7) การมีส่วนร่วมของนักเรียนย่อมมีขอบเขตจำกัดตามธรรมชาติ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ทุกคนมีความถนัดและความสนใจไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน ฉะนั้นนักเรียนคงจะเลือกร่วมกิจกรรมเพียงอย่างเดียวหรือสองอย่างเฉพาะที่ตนเองถนัด สามารถและสนใจ

8) โรงเรียนจะต้องจัดให้มีการแนะแนวหมู่และเดี่ยวด้วย โดยเน้นหนักไปในเรื่องส่วนตัว สังคม อนามัย และการต้องการทางสติปัญญาการของนักเรียนเป็นสำคัญ การแนะแนวส่วนตัวอาจทำได้ด้วยการพบปะเด็กเป็นรายบุคคล ส่วนปัญหาของส่วนรวมทำได้โดยการอภิปรายแล้วปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น ๆ เป็นต้น

9) ถือว่ากระบวนการปฏิบัติย่อมสำคัญกว่าผลที่จะได้รับ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา การแสดงละคร ฯลฯ ต้องมีการพิจารณาว่ากิจกรรมนั้น ๆ มีประโยชน์ทางการศึกษา และพัฒนาการของเด็กหรือไม่ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตในทิศทางที่ถูกต้อง ควรมีการร่วมมือกันทำงานอย่างถูกวิธี และฝึกการทำงานที่เป็นกระบวนการ

10) แผนจัดกิจกรรมควรยึดเอาความมุ่งหมายของโรงเรียนเป็นหลักของการดำเนินงาน เพราะเด็กย่อมมีความต้องการและความสนใจของแต่ละคนโดยมิได้คำนึงถึงถิ่นที่อยู่อาศัย ระดับสติปัญญา ความสามารถหรือวัยที่ต่างกัน

11) แผนจัดกิจกรรมควรสนองความต้องการพิเศษของโรงเรียนหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ โรงเรียนแต่ละแห่งย่อมไม่มีอะไรเหมือนกันทุกอย่างแม้กระทั่งความต้องการของนักเรียนในโรงเรียน เช่น ความต้องการของนักเรียนในชุมชนชนบทย่อมแตกต่างจากความต้องการของนักเรียนที่อยู่ในที่

สมบูรณ์พร้อมในเมือง เป็นต้น

12) เพื่อให้เป็นที่แน่นอนว่า แผนจัดกิจกรรมสนองความสนใจและความต้องการของเด็กมากที่สุด โรงเรียนควรจะจัดกิจกรรมโดยถือความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นเกณฑ์ แผนจัดกิจกรรมจึงจะได้ผลดี

13) มอบทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม การมอบอำนาจให้ทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ใดจะต้องให้ผู้นั้นได้ความรับผิดชอบไปด้วย โดย **กำหนด** ขอบเขตของอานาจและความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่รับงานไปทำเข้าใจและรู้หน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

14) การประเมินผลกิจกรรมจะต้องให้ครอบคลุมไปทั่วทุกแผนงาน ประเมินผลบ่อย ๆ และสม่ำเสมอ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยาข้องกับแผนการจัดกิจกรรมซึ่งได้แก่ครู นักเรียน นักการศึกษา ผู้สนใจควรเป็นผู้ทำการประเมินร่วมกัน และต้องทำการศึกษาและตีความของผลที่ได้ให้ชัดแจ้ง ถ้าปรากฏมีข้อบกพร่องให้เก็บผลที่ได้ไว้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงงานในคราวต่อไป

2. <u>หลักการที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการสอนทั้งหมด</u>

1) กิจกรรมนักเรียนควรจะเป็นแรงจูงใจให้การสอนในห้องเรียนได้รับผลดี

ปรกติการสอนในห้องเรียนก็อเครื่องเร้าความสนใจอย่างหนึ่งของกิจกรรมร่วมหลักสูตร และในทางตรงกันข้าม กิจกรรมหลักสูตรก็เป็นเครื่องเร้าให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนการสอนในห้องเรียนได้เช่นกัน ครูจะพบว่าการเรียนโครงสร้างจากแบบจำลองของเครื่องบินอาจจะนำเข้ามาสัมพันธ์กันในการเรียนวิชาฟิสิกส์ได้ การออกไปชมภูมิประเทศของชุมนุมภูมิศาสตร์อาจจะได้ความรู้ที่นำมาสัมพันธ์กับการเรียนภูมิศาสตร์ได้ เป็นต้น

2) การเรียนในห้องเรียนควรเป็นแรงจูงใจที่ทำให้กิจกรรมนักเรียนได้รับผลดี

การเรียนในห้องเรียนย่อมให้ประโยชน์แก่กิจกรรมภายนอกได้มาก เช่น การเขียนเรียงความในห้องเรียน ย่อมนำไปลงในหนังสือพิมพ์ประจำปีได้ การเรียนสุขศึกษาในห้องเรียนอาจจะ

นำไปสัมพันธ์กับปัญหาทางด้านสุขภาพในแผนจัดกิจกรรมก็ทำได้ และการเรียนดนตรีไทยในชั้นเรียนก็จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการให้ความบันเทิงเมื่อมีกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ได้

3) กิจกรรมนักเรียนควรเป็นส่วนหนึ่งของแผนกิจกรรมการสอนทั้งหมดของโรงเรียน มากกว่าจะเป็นกิจกรรมพิเศษ

ถ้าหลักการนี้เป็นที่ยอมรับ แผนจัดกิจกรรมก็ควรจะจัดไว้พร้อมสำหรับนักเรียนทุกคนเหมือนกับการสอนปกติในชั้นเรียน ข้อนี้หมายความว่าทางโรงเรียนควรได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่นการจัดรถรับส่งนักเรียนเมื่อมีการจัดกิจกรรมนอกเวลาปกติ ความช่วยเหลือด้านการเงินเช่นเดียวกับในชั้นเรียนปกติ

3. <u>หลักการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่</u>

1) ความสำเร็จของโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนจะได้ผลดีมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรอบรู้ และความเต็มอกเต็มใจที่จะทำงานของครูที่ปรึกษากิจกรรม เพราะการจัดกิจกรรมในชุมนุม โฮมรูม และกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดต้องอาศัยการแนะแนว และแนะนำจากครูที่ปรึกษา ฉะนั้นคุณสมบัติที่ดีของครูที่ปรึกษา ควรเป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก มีความเต็มใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้แนะนำประโยชน์ และชี้ช่องทางของการทำงานที่ดีให้แก่เด็กเป็นต้น

2) ครูที่ปรึกษากิจกรรมจะต้องเป็นผู้ทำงานอยู่เบื้องหลังนักเรียน โดยต้องศึกษาและติดตามการทำงานของนักเรียนเสมออย่างใกล้ชิด ทั้งยังพร้อมที่จะช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาทุกเมื่อเมื่อพบการกระทำใดที่จะก่อให้เกิดปัญหา ความยุ่งยากต้องรีบเตือนให้คำแนะนำและประการสำคัญก็อไม่ควรตั้งกฎเกณฑ์บังคับเด็ก

3) ครูที่ปรึกษากิจกรรมต้องบันทึกผลงานที่ได้กระทำไปแล้วไว้เป็นหลักฐาน ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบงานนั้นทุกครั้ง ไม่ว่ากิจกรรมในคราวนั้นจะประสบความสำเร็จ หรือมีปัญหาเพื่อหาทางส่งเสริมสิ่งที่ดี และแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง

4) กิจกรรมบางอย่างของชุมนุมอาจตั้งที่ปรึกษาพิเศษนอกเหนือไปจากครูที่ปรึกษากิจกรรม แต่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาคนเดิม

ชุมนุมบางชุมนุมเชิญผู้รู้มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมครั้งนั้น แต่มิใช่มาเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ควบคุมกิจกรรม

5) ไม่ควรให้ครูคนใดคนหนึ่งต้องทำงานหนักจนเกินไปแต่ผู้เดียว แต่ควรให้ครูแต่ละคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบเท่า ๆ กัน เพื่อให้ได้ผลดีและป้องกันมิให้คติธรรมของครูต่ำลงไปด้วย

4. <u>หลักการที่เกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศกิจกรรมนักเรียน</u>

1) ฝ่ายบริหารจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อแผนจัดกิจกรรมนักเรียนและให้การสนับสนุนส่งเสริมด้วยการสนใจกิจกรรมเป็นส่วนตัว อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กำลังใจแก่ครูที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือบางครั้งอาจจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเมื่อมีโอกาส เป็นต้น การส่งเสริมเหล่านี้จะเป็นสิ่งบันดาลใจและเร้าใจให้ทั้งครูและนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกันอย่างเต็มที่

2) ถ้าเป็นไปได้ควรจัดกิจกรรมไว้ในเวลาเรียนเพราะทำให้สะดวกแก่การปฏิบัติงาน นอกจากกิจกรรมจะได้รับการนิเทศอย่างใกล้ชิดแล้ว นักเรียนยังมีโอกาสได้ร่วมมากโดยไม่ต้องกังวลใจเรื่องการไปกลับ รวมทั้งครูก็สามารถร่วมงานได้เต็มที่เพราะไม่มีกังวลที่จะต้องทำงานอื่นโดยเฉพาะเรื่องการเตรียมตัวสอนในวันรุ่งขึ้น

3) การมอบงานให้ครูทำ ผู้บริหารจะต้องนึกถึงงานกิจกรรมนักเรียนรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อมิให้ครูคนใดคนหนึ่งต้องทำงานหนักเกินไป เพราะครูที่สมัครใจทำงานกิจกรรมนักเรียนย่อมต้องทำงานมากกว่าครูที่ไม่ยินดีทำงานพิเศษนี้

4) ฝ่ายบริหารจะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่กิจกรรมนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่นความสะดวกในด้านการขนส่ง อาคารสถานที่เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ตลอดจนการเงิน

5) จัดและนิเทศเรื่องการเงินให้ดี เพราะเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ของเด็กที่ดีอย่างหนึ่ง จึงควรให้เด็กได้มีความรับผิดชอบในการเก็บรักษาเงิน และใช้จ่ายเงินตลอดจนการทำบัญชี ซึ่งครูจะต้องให้การนิเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

6) โรงเรียนควรจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล นิเทศกิจกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางกรงและทางอ้อม เพราะกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่นเจ้าหน้าที่ควรคอยสังเกตดูการเล่นกีฬา การเข้าชมการแสดง การซ้อมก่อนมีการแสดง การเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม หรือควรไปร่วมฟังการประชุมสภาเป็นครั้งคราว เป็นต้น

7) ควรวางกฎเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมเพื่อให้สามารถบอกให้โรงเรียนรู้ว่ากิจกรรมที่จัดทำไปนั้นดีหรือไม่ดี มีปัญหาที่ควรแก้ไขอย่างไร

8) ควรเสนอเรื่องการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนให้ประชาชนทราบ เพราะเมื่อประชาชนให้ความสนใจโรงเรียนก็อาจได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลืออีกด้านหนึ่งซึ่งจะเป็นผลทำให้การจัดกิจกรรมมีคุณค่ามากขึ้น

9) ครูใหญ่ต้องถือว่าตนเองเป็นผู้รับผิดชอบต่อกิจการของโรงเรียนในฐานะที่เป็นหัวหน้างาน เมื่อมีปัญหาหรือความยุ่งยากเกิดขึ้นครูใหญ่ควรเป็นผู้ให้ความเห็นชอบเสียก่อน ก่อนที่จะมีการแก้ไขปัญหา อีกประการหนึ่งครูใหญ่ควรเป็นผู้นำที่กล้าพอที่จะตัดสินใจ และทำให้บุคคลอื่นเกิดความสนใจต่อกิจกรรมของโรงเรียน อันจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

หลักการข้างต้นนี้เป็นเสมือนแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำงานในโครงการกิจกรรมนักเรียนให้ได้ผลดี ขึ้นตามกาลเวลาที่ผ่านไปแต่ละปี เพราะหลักการนี้จะช่วยในการเลือกกระทำการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมได้อย่างที่ควรจะเป็น

ปัจจุบันโรงเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาทุกภาคการศึกษามีการจัดกิจกรรมนักเรียนกันอยู่ แต่ยังมิได้มีผู้ใดเคยศึกษาว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคเหล่านั้น (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการ และได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้วิจัยมีความสนใจและมองเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ใคร่ศึกษาถึงการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคที่ผู้วิจัยรับราชการอยู่ เพื่อทราบข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์สำหรับการส่งเสริม แก้ปัญหาและเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นดินแดนที่มีอาณาเขตถึง 1 ใน 3 ของพื้นที่ประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ 170,326 ตารางกิโลเมตรประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 16 จังหวัดคือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา หนองคาย บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สกลนคร สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ เลย ยะโสธร และอุดรธานี มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับสาธารณรัฐเขมร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับภาคกลาง และภาคเหนือของไทย

เมืองสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งถือว่าเป็นด่านสำคัญที่จะสะกัดกั้นประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ให้หลั่งไหลไปสู่ภาคกลาง เพราะเป็นจังหวัดใหญ่และตั้งอยู่ติดต่อกับภาคกลาง จังหวัดอุบลราชธานีเป็นเมืองใหญ่ทางตะวันออกของภาค เป็นเมืองชายแดน เป็นศูนย์กลางการค้าและติดต่อกับประเทศลาว จังหวัดอุดรธานีเป็นเมืองใหญ่ทางเหนือของภาค เป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคม มีฐานทัพอากาศที่สำคัญ จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของภาคนี้และเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่เมืองที่เป็นศูนย์กลางในด้านระยะทางที่แท้จริงน่าจะได้แก่จังหวัดมหาสารคาม ถ้าใช้จังหวัดมหาสารคามเป็นจุดศูนย์กลางภายในรัศมีประมาณ 240 กิโลเมตร แล้วเขียนวงกลม วงกลมวงนี้จะคลุมพื้นที่ทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันนี้กำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีสาขาของ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยครูตั้งอยู่

จำนวนประชากรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประมาณร้อยละ 42 ของพลเมืองไทยทั้งประเทศ จังหวัดที่มีพลเมืองมากที่สุดคือจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดที่มีพลเมืองน้อยที่สุดได้แก่จังหวัดที่ตั้งขึ้นใหม่คือจังหวัดยโสธร อัตราเพิ่มของประชากรเฉลี่ยทั้งภาคมีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.95 จังหวัดหนองคายมีอัตราการเพิ่มมากที่สุดคือร้อยละ 5.85 จังหวัดร้อยเอ็ดมีอัตราการเพิ่มน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.56

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนับว่าเป็นภาคที่ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ทางด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนมากทำการเกษตรด้วย วิธีการแบบเก่า การเกษตรจึงขึ้นอยู่กับธรรมชาติ มักมีปัญหาเกี่ยวกับฝนแล้งและน้ำท่วม จากเนื้อที่ร้อยละ 44 หรือ $\frac{1}{3}$ ของประเทศนี้ ชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลิตข้าวได้เพียงร้อยละ 29 ของทั้งหมดเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในแง่การผลิตยังไม่เป็นที่น่าพอใจควรได้มีการปรับปรุงและเอาใจใส่เป็นพิเศษกว่านี้ จากการเปรียบเทียบงบดุลรายได้รายจ่ายต่อครอบครัวเกษตรสำหรับท้องที่ต่างๆ จะพบว่ารายได้ของประชากรเกษตรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำที่สุด ถือมีรายได้สุทธิจากการเกษตรเพียงครอบครัวละ 748 บาทต่อปี มีรายได้จากกิจการอื่นนอกจากการเกษตรปีละ 1,135 บาทต่อปี แต่เนื่องจากรายจ่ายประจำครอบครัวต่ำกว่าทางภาคอื่นคือเพียงปีละประมาณ 1,564 บาท จึงพอเลี้ยงครอบครัวไปโดยมีเงินเหลือใช้จ่ายสำหรับกิจการอื่นอีกครอบครัวละ ประมาณ 323 บาท

ด้านการศึกษาก็ขาดแคลนครู เนื่องจากความกันดารของท้องถิ่น จังหวัดหนึ่ง ๆ จะมีโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่เกินจังหวัดละ 2 – 3 โรงเรียน นักเรียนส่วนมากมาจากครอบครัวที่ยากจน เด็กขาดเรียน ประชากรส่วนใหญ่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ การศึกษาที่ควรจะได้รับทางสื่อมวลชน เช่นจากวิทยุ และโทรทัศน์ก็ค่อนข้างจะมีน้อย จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (มีนาคม 2517) เกี่ยวกับจำนวนการมีเครื่องรับวิทยุ และโทรทัศน์ในครัวเรือนว่า ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดมีวิทยุคิดเป็นร้อยละ 33.32 แบ่งเป็นในเขตเทศบาลร้อยละ 67.83 นอกเขตเทศบาลร้อยละ 32.10 มีเครื่องรับโทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 0.71 ในเขต

เทศบาลร้อยละ 13.82 นอกเขตเทศบาลร้อยละ 0.23 ซึ่งย่อมมีผลต่อความคิด และการศึกษาของประชาชน

เนื่องจากสภาพต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ รวมทั้งมีปัญหาหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ สภาพต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด การทำงาน การศึกษาของครู และนักเรียน รวมทั้งอาจจะมีผลถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษาก็เป็นได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อ

1. สำรวจเจตนคติ ความเข้าใจ ความสนใจ การมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน ของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนจากครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการจัดกิจกรรมนักเรียน

3. ศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางบางประการสำหรับการปรับปรุง ส่งเสริมและแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจเจตนคติ ข้อคิดเห็น การดำเนินงาน และปัญหาในการจัดกิจกรรมของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน

2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูได้มองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนและให้การสนับสนุน

3. อาจเป็นข้อเสนอแนะแก่กรมสามัญศึกษาสำหรับการสร้างแนวทางให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 โรงเรียนคือ

โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย	จังหวัดนครราชสีมา
โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล	จังหวัดชัยภูมิ
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม	จังหวัดบุรีรัมย์
โรงเรียนกัลยานวัตร	จังหวัดขอนแก่น
โรงเรียนผดุงนารี	จังหวัดมหาสารคาม
โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	จังหวัดอุดรธานี
โรงเรียนเบญจมะมหาราช	จังหวัดอุบลราชธานี
โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล	จังหวัดสกลนคร

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หมายถึงบุคคลที่จะศึกษา ได้แก่

อาจารย์ใหญ่

ครู

ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน

นักเรียน

คณะกรรมการนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

เจตนคติต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน

ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

๗๑๓๒๖

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตนคติ (Attitude) หมายถึงท่าทีความรู้สึกของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งมีทั้งลักษณะนิมาน (Positive) คือ สนใจ พอใจ สนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ และลักษณะนิเสธ (Negative) คือเบื่อหน่าย ไม่พอใจ ขัดแย้ง ไม่ร่วมมือหรือปฏิบัติตาม นอกจากนั้นยังมีทัศนคติอีกแบบหนึ่ง เรียกว่าเจตนคติแบบกลางๆ คือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดชัง

2. กิจกรรมนักเรียน หมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียน เพื่อสนองความต้องการและความสนใจ อันจะเป็นทางเสริมสร้างประสบการณ์ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่ก็มีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียนให้มีคุณค่า และมีประโยชน์มากขึ้น ส่วนมากมักจะจัดนอกเวลาเรียน มีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปฏิบัติงานอยู่ด้วย

ประเภทของกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนต่าง ๆ จัดให้มีขึ้น ได้แก่

สภานักเรียน

ชุมนุมทางวิชาการ

กิจกรรมกีฬา

กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา

กิจกรรมเกี่ยวกับศิลป

กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดและการพิมพ์

กิจกรรมเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์

กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการอาชีพ

กิจกรรมเกี่ยวกับการสังคม

กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะ

3. อาจารย์ใหญ่ หมายถึงอาจารย์ใหญ่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2518

4. ครู หมายถึงผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2518

5. ครูที่ปรึกษา หมายถึงผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2518 ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

6. นักเรียน หมายถึงนักเรียนชายหญิง ชั้น มศ. 1 – 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2518

7. คณะกรรมการนักเรียน หมายถึงคณะนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2518 ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นคณะผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน.

บทที่ 2

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญชีวิตจริง หรือแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันได้อย่างเพียงพอ เพราะเด็กจะรู้เพียงทฤษฎี ส่วนด้านปฏิบัติอาจจะทำอะไรเกือบไม่เป็น นักการศึกษาจำนวนมากตระหนักถึงปัญหานี้ และเห็นความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมทั้งความรู้ ความสามารถ เจตนคติ และคุณธรรม โดยอาศัยกิจกรรมพิเศษหลาย ๆ อย่างที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน จึงได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมพิเศษเหล่านั้นในด้านการดำเนินงาน ปัญหา ความคิดเห็นจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อหาทางส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข การจัดกิจกรรมให้ถูกต้องและได้ผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรนำเอาผลการวิจัยเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

เอกสารและงานวิจัยภายในประเทศ

เมื่อ พ.ศ. 2506 ทองสุข รัตนตรัยวงศ์ (ทองสุข รัตนตรัยวงศ์, 2506: 1–90) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงการจัด ชนิดของกิจกรรมที่จัด ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนทัศนคติของครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ก. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดไปแล้วแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ สภานักเรียน และชุมนุมต่าง ๆ สภานักเรียนยังไม่ได้จัดแพร่หลายเพราะเป็นเรื่องยุ่งยาก และทำให้เกิดปัญหา จึงพบว่าสภานักเรียนจัดได้เพียง 2 – 3 โรงเรียนเท่านั้น ส่วนชุมนุมที่จัดกันมากได้แก่ชุมนุมทางวิชาการ การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ การบันเทิงและสังคม

✓ ข. การดำเนินการจัดกิจกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม สรุปผลได้ว่า

1. ครูส่วนมากให้ความร่วมมือ สนใจ และสนับสนุน แต่มักขาดความรู้ความชำนาญในการจัด จะมีบางบางโรงเรียนที่ครูไม่เห็นความสำคัญ

2. นักเรียนส่วนมากให้ความสนใจ ร่วมมือ และรู้จักเลือกเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมที่คิดว่ามีประโยชน์ รู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน และช่วยเหลือ มีส่วนน้อยที่ไม่ทราบว่าจะเข้าชุมนุมใด เพราะไม่ได้รับการแนะแนวมาก่อน

3. การดำเนินงานของชุมนุม คณะกรรมการและสมาชิกทุกคนร่วมกันดำเนินงานโดยมีครู หรืออาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมมักจัดหลังเลิกเรียน และส่วนมากจัดในห้องประชุม

ค. ครูส่วนมากเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรยังมีน้อย ควรเพิ่มให้มากชนิดตามความสามารถของเด็ก

ง. ความเห็นเรื่องประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร พอสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความสามัคคี ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้รู้จักเลือกและตัดสินใจในการทำงาน รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รวมทั้งส่งเสริมการเรียนในชั้นและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จ. ปัญหาทางการจัดกิจกรรม

1. ครู นักเรียน ผู้ปกครองบางส่วนยังไม่เข้าใจ ขาดความรู้ความชำนาญในการทำงาน และขาดความร่วมมือ

2. ทางโรงเรียนขาดการแนะแนวให้นักเรียนก่อน

3. ไม่แสดงผลงาน ขาดการติดตามผลและไม่มีการบันทึกผลการทำงาน

4. ขาดการสนับสนุนทางด้านการเงิน เวลา สถานที่

5. บางครั้งขาดตัวบุคคลที่จะดำเนินงานเช่น วิทยากร ผู้มีความรู้เฉพาะ

ในปีเดียวกันนั้นเอง สุนทร โคตรบันเทา (สุนทร โคตรบันเทา, 2506 : 69) ได้มีความสนใจเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร

และธนบุรี จึงได้ทำการศึกษาเพื่อสำรวจกิจกรรมที่จัด วิธีดำเนินการ ปัญหา และอุปสรรค ตลอดจนสำรวจทัศนคติของครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนด้วย

จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนเหล่านี้จัดกิจกรรมในรูปของสภานักเรียนและชุมนุม ชุมนุมที่จัดขึ้นนั้นสรุปเป็นประเภทได้ดังนี้

1. ชุมนุมทางวิชาการ
2. ชุมนุมเกี่ยวกับศิลปและการละคร
3. ชุมนุมเกี่ยวกับศาสนา
4. ชุมนุมกีฬา
5. ชุมนุมหนังสือพิมพ์
6. ชุมนุมห้องสมุด
7. ชุมนุมบ้านเยาวชน
8. ชุมนุมความรู้ทั่วไป

วิธีการดำเนินงาน โรงเรียนให้แต่ละชุมนุมเปิดรับสมัครนักเรียนที่สนใจเข้าเป็นสมาชิก บางชุมนุมสมาชิกต้องเสียเงินค่าบำรุง แต่บางชุมนุมไม่ต้องเสียแต่ประการใด สำหรับการวางระเบียบต่าง ๆ ของชุมนุมนั้นยังไม่ค่อยรัดกุมนัก เนื่องจากระเบียบยังไม่แน่นอน สมาชิกบางส่วนยังไม่สนใจเต็มที่ เพราะไม่ค่อยทราบจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งยังไม่ค่อยกำหนดเวลาจัดให้แน่นอนลงไป อาจารย์ที่ปรึกษายังไม่อาจทำหน้าที่ได้ดีพอ เพราะมีภาระด้านต่าง ๆ อยู่มาก

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูพบว่า อาจารย์ใหญ่ส่วนมากให้ความร่วมมือดี ส่วนผู้ปกครองให้ความร่วมมือพอควร สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดนั้นพอสรุปได้ดังนี้

1. ขาดความร่วมมือจากสมาชิก และอาจารย์ที่ปรึกษา
2. เงินไม่เพียงพอ
3. สถานที่ไม่อำนวยและไม่เหมาะสม
4. มีเวลาจำกัดและไม่แน่นอน ทำให้ไม่สะดวกแก่ครูและนักเรียนที่จะมาร่วมกิจกรรม

อย่างไรก็ดีครูและนักเรียนได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ควรมีระเบียบข้อบังคับและความมุ่งหมายของชุมนุมให้ชัดเจนและรัดกุม
2. ควรมีการวางแผนและเตรียมโครงการของชุมนุมไว้ล่วงหน้า
3. สมาชิกและอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจและร่วมมือกันมากขึ้น
4. ควรกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้แน่นอน
5. ควรปรับปรุงสถานที่และอุปกรณ์

ด้วยความคิดเห็นในแนวเดียวกัน เมื่อปี พ.ศ. 2508 เบ็ญจมาศ เพิ่มสุขศรี (เบ็ญจมาศ เพิ่มสุขศรี, 2508 : 1 – 65) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเฉพาะที่เรียนสายสามัญในจังหวัดพระนครและธนบุรี ทั้งโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความสนใจการจัดกิจกรรมพอควร การดำเนินงานตลอดจนการจัดกิจกรรมไม่ได้ผลดี เพราะมีปัญหามาก ผู้วิจัยได้พิจารณาปัญหาและให้ข้อเสนอแนะว่า

1. ควรจัดให้มีคุณค่าด้วยการให้มีความรู้แทรกอยู่ด้วยเสมอ
2. ควรจัดให้สนุกสนาน
3. ควรจัดในวันหยุดโดยให้มีเวลาในการจัดมากพอควร และจัดโดยสม่ำเสมอ
4. ควรให้นักเรียนจัดเองโดยให้มีคณะกรรมการประจำทุกชุมนุม และมีครูเป็นผู้แนะนำ
5. ควรมีการศึกษานอกสถานที่บ้าง เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ
6. ควรมีเงินช่วยในการจัดงานมากพอควร
7. ควรเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมบ้าง

สภานักเรียนนับว่าเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งที่สำคัญและมีคุณประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างยิ่ง โรงเรียนส่วนมากจึงนิยมตั้งสภานักเรียนขึ้นทำหน้าที่บริหารกิจกรรมนักเรียนบางประเภท

แรมสมร อยู่สถาพร (แรมสมร อยู่สถาพร, 2508 : 17) มีความสนใจเกี่ยวกับการจัดสภานักเรียน จึงได้ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ เพื่อทราบถึงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน การเลือกตั้งสมาชิก สิทธิ และหน้าที่ของสภานักเรียน ตลอดจนความคิดเห็นโดยทั่วไปเพื่อค้นหาปัญหา และข้อบกพร่องสำหรับเสนอแนะการจัดที่ดีต่อไป

ผลการศึกษาปรากฏว่านักเรียนส่วนมากพอใจที่โรงเรียนของตนมีสภานักเรียน ส่วนทัศนคติในด้านต่าง ๆ นั้นมีสรุปได้ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของการตั้งสภานักเรียน นักเรียนส่วนมากเข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสภานักเรียน มีส่วนน้อยที่ยังไม่แน่ใจและไม่เข้าใจ นักเรียนยังมองไม่เห็นว่าสภานักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของประชาธิปไตยได้อย่างไร

2. ด้านสิทธิและหน้าที่นักเรียนไม่เข้าใจว่าสภามีสิทธิและหน้าที่อะไรบ้าง

3. ด้านการเลือกตั้งสมาชิก ผลปรากฏว่าแต่ละโรงเรียนมีการเลือกประธานและสมาชิกแตกต่างกันออกไป บางโรงเรียนครูเป็นผู้ชี้ขาดว่าใครควรเป็น บางโรงเรียนนักเรียนเป็นผู้เลือกตั้ง

4. ด้านการดำเนินงาน ปรากฏว่าสภานักเรียนของแต่ละโรงเรียนต่างได้ปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จไปเป็นอันมาก แต่ผลของการปฏิบัติงานยังไม่แพร่หลายแก่นักเรียนทั่วไป มีผู้เสนอความเห็นว่า สภานักเรียนควรประกาศผลการปฏิบัติงานให้ทราบทุกครั้ง เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมชื่นชมผลงาน สภานักเรียนควรรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนทั่วไปด้วย การปฏิบัติควรเป็นไปตามเสียงข้างมาก

นอกจากนั้นยังได้รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากนักเรียนบางคนเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานของสภานักเรียนอีกคือ

1. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนชั้น มศ. 1 – 2 – 3 มีสิทธิสมัครเป็นประธานด้วย

2. ผู้ที่ทำงานเป็นเลขานุการ และประชาสัมพันธ์ ควรร่วมมือกัน

3. ผู้ที่เป็นสมาชิกสภานักเรียน ควรได้รับการคัดเลือกมาจากทุกห้องและทุกชุมนุม

4. สภานักเรียนควรยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตย

5. สภานักเรียนควรประชุมอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งและแจ้งผลการประชุมให้นักเรียนทราบทุกครั้ง

6. โรงเรียนควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานอย่างรัดกุม และควรให้มีการหาเสียงก่อนการเลือกตั้งด้วย

นอกจากจะมีผู้สนใจศึกษาการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในกรุงเทพฯ และธนบุรีเป็นส่วนรวมแล้วยังมีบางคนที่สนใจการจัดกิจกรรมเฉพาะในโรงเรียนบางแห่ง ดังเช่น วณี ปัทมลิขิตกุล (วณี ปัทมลิขิตกุล, 2511 : 1 – 47) ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลของการสำรวจสรุปได้ดังนี้

นักเรียนส่วนมากสนใจเป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในโรงเรียน โดยสมัครเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมหนึ่ง ๆ ได้เพียงเทอมละ 1 ชุมนุม เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมชุมนุม คือ เวลาหลังเลิกเรียน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง นักเรียนช่วยกันจัดเอง ผู้ที่ร่วมดำเนินงานคือ ครู อาจารย์ ซึ่งปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากครู และผู้ปกครองดีพอควร

ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นควรให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนให้มาก ครูไม่ควรให้นักเรียนขาดเรียนเพื่อใช้เวลาจัดกิจกรรม ควรวางแผนต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดให้เป็นระเบียบ เช่น การเงิน และอุปกรณ์ พร้อมกันนี้โรงเรียนควรแถลงจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดให้นักเรียนทุกคนทราบและไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมากชนิดจนเกินไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 สุภาพ สัตยานนท์ (สุภาพ สัตยานนท์, 2517 : 1–88) ได้ทำการวิจัยเพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรในชั้น มศ. 1 – 5 ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมที่จัดอยู่ในโรงเรียนมี 8 ชนิดคือ

- ชุมนุมทางวิชาการ
- ชุมนุมที่เกี่ยวกับการบริการสังคม
- การจัดนิทรรศการ
- การอภิปราย
- การศึกษานอกสถานที่
- การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย
- สภานักเรียน
- การทำหนังสือพิมพ์

ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมได้พอเหมาะ

2. การดำเนินงานในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ผู้ริเริ่มคือ ครู อาจารย์ นักเรียนเป็นผู้ร่วมโดยสมัครเป็นสมาชิกชุมนุม ไม่มีการบังคับและข้อจำกัดในการเป็นสมาชิก นักเรียนคนหนึ่ง ๆ เป็นสมาชิกได้หลายชุมนุม แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนที่ไม่เข้าชุมนุมใดเลย

สำหรับเวลาในการจัดนั้นมักจัดในเวลาเรียน แต่มีระยะเวลาไม่ค่อยแน่นอน นักเรียนส่วนมากเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในวันหยุด และให้เวลาแต่ละครั้งให้มาก ส่วนเรื่องเงินนั้น ได้จากเงินงบประมาณของโรงเรียนเล็กน้อย ส่วนมากได้จากการจัดกิจกรรม เช่น จัดฉายภาพยนต์ ขายหนังสือ หรือจากผู้มีอุปการะคุณ

ในด้านความร่วมมือนั้นครูอาจารย์ให้ความร่วมมือพอควร ส่วนนักเรียนให้ความร่วมมือมากเป็นบางครั้ง สาเหตุที่ส่วนมากนักเรียนไม่ร่วมกิจกรรมเพราะไม่มีเวลา

3. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าน่าสนใจ แต่นักเรียนต้องการจะมีความรู้เพิ่มขึ้น ต้องการฝึกทักษะการทำงาน ต้องการความสนุกสนาน มีความสัมพันธ์อันดีกับครูและเพื่อน ๆ ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับการเรียนนั้น นักเรียนตอบว่า กิจกรรมทำให้ผลการเรียนลดลง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่ได้รับก็คือ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่าง ครู กับนักเรียน ทำให้ร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ดี และช่วยให้เกิด

ความสนุกสนาน

ข้อบกพร่องและอุปสรรคนั้นสรุปได้ว่า มีเวลาน้อย กิจกรรมบางอย่างจัดน้อยเกินไป ไม่น่าสนใจ และน่าเบื่อ นอกจากนั้นนักเรียนยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นให้มากกว่านี้ พร้อมทั้งทางโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมให้มากกว่านี้ด้วย

การวิจัยข้างต้นที่กล่าวมานั้นเป็นการวิจัยที่ทำขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด ซึ่งนั้นมิได้หมายความว่า การจัดกิจกรรมจะจัดมีขึ้นเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาเท่านั้น การศึกษาระดับอื่น ๆ ก็มีอย่างแพร่หลายเช่นกัน ย้อนไปเมื่อปี พ.ศ. 2501 ราตรี ทิพยโอสถ (ราตรี ทิพยโอสถ, 2501 : 157 – 159) ได้ศึกษาถึงการจัดชุมนุมในโรงเรียนฝึกหัดครูในจังหวัดพระนคร พบว่า โรงเรียนบางแห่งจัดกิจกรรมชุมนุมได้ดีมาก บางแห่งพึ่งอยู่ในขั้นริเริ่ม และแม้ว่าทุกแห่งจะเห็นความสำคัญของการจัด แต่ยังมีอุปสรรคและข้อบกพร่องที่พบอยู่มาก ข้อบกพร่องที่สำคัญคือ ทางโรงเรียนไม่จัดชุมนุมให้สัมพันธ์กับการแนะแนว เพราะถ้าจัดให้สัมพันธ์กับการแนะแนวแล้ว จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสปรับปรุง แก้ไขปมด้อย หรือปัญหาต่างๆ ของนักเรียนให้กลายลงได้ รวมทั้งจะสามารถเสริมสร้างจุดเด่น และเพิ่มความสามารถของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย เช่น ชุมนุมวิชาการส่งเสริมการแนะแนวด้านการศึกษา ชุมนุมพลศึกษาส่งเสริมการแนะแนวทางด้านสุขภาพ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ และเทคนิคใหม่ ๆ ส่งเสริมการแนะแนวทางด้านการทำงาน และชุมนุมอื่น ๆ ส่งเสริมการแนะแนวทางด้านศีลธรรม จรรยา และการใช้เวลาว่าง เป็นต้น

ชุมนุมต่าง ๆ ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างน้อย 2 คน คืออาจารย์ที่เชี่ยวชาญผ่านงานของแต่ละชุมนุมมาแล้ว กับอาจารย์ฝ่ายการแนะแนวโดยตรง แต่ทั้งสองคนนี้ต้องทำงานร่วมกันตลอดเวลา

ปัญหาข้อบกพร่องอื่น ๆ ที่พบคือ

1. ปัญหาความพร้อม

ก. อาจารย์ใหญ่ต้องชี้แจงให้คณะครู นักเรียนได้เข้าใจวัตถุประสงค์

ข. ทางโรงเรียนควรทราบหลักการและวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี

ความมุ่งหมาย หลักการดำเนินงาน และประโยชน์ของกิจกรรม

ค. แนวการสอนของโรงเรียนต้องสอดคล้องหรือสนับสนุนนโยบายของการจัดกิจกรรม

2. ปัญหาด้านการเงิน พบว่าบางโรงเรียนจำเป็นต้องใช้เงินบำรุงการศึกษามาช่วยจัดกิจกรรม แต่จะได้เป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอ บางโรงเรียนจึงเรียกเก็บจากสมาชิกแต่ไม่ค่อยได้ผลดีนัก

3. ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์และอื่น ๆ

ก. ห้องหรือสถานที่ ส่วนมากไม่มีห้อง เช่นชุมนุมถ่ายรูปไม่มีห้องมืด นักเรียนต้องนำฟิล์มไปล้างและอัดตามร้าน ทำให้สิ้นเปลือง และไม่มีโอกาสได้ฝึกหัดด้วยตนเองอย่างจริงจัง ชุมนุมดนตรีไม่มีห้องฝึกซ้อม เป็นต้น

ข. อุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ชุมนุมดนตรี ไม่มีเครื่องดนตรี ชุมนุมภาษาอังกฤษไม่มีเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคล

ก. คณะกรรมการของชุมนุม ปัญหาคือคณะกรรมการไม่รู้งาน ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ฉะนั้น นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการควรเป็นผู้รู้งานหรือเคยมีประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานมาบ้าง รวมทั้งควรเป็นผู้มีผลการเรียนดีด้วย จะได้ดำเนินงานรวดเร็วและได้ผลดี

ข. อาจารย์ที่ปรึกษา ปัญหาคือ ครู อาจารย์ มีความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมชุมนุมน้อยมาก และไม่ยอมเสียเวลาให้กับงานเหล่านี้ ฉะนั้น ครู ควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องการจัดชุมนุม เพื่อสามารถแนะนำนักเรียนให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง และควรเป็นผู้ที่ไม่มีงานล้นมือสามารถสละเวลาเพื่องานกิจกรรมได้

ก. สมาชิก พบว่าในบางชุมนุม สมาชิกไม่สนใจในการจัดกิจกรรมชุมนุมเลย อาจเป็นเพราะกิจกรรมไม่น่าสนใจ หรือสมาชิกไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน ควรพิจารณาแก้ไข

นอกจากการวิจัยดังกล่าว ยังมีผู้ศึกษาถึงการจัดกิจกรรมบางชนิดเฉพาะลงไป และบางท่านก็ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับผลการเรียน เป็นการขยายวงของการศึกษาที่กว้างออกไป ดังผลการวิจัยที่จะเสนอต่อไปนี้

ในปี พ.ศ. 2504 ปรีชา ชมโท (ปรีชา ชมโท 2504 : 1 – 81) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน 15 โรง โดยใช้การสัมภาษณ์ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยใช้การสังเกตด้วยตนเอง ผลของการศึกษาทราบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่งจะได้รับความสนใจในปี พ.ศ. 2502 นี้เอง คือหลังจากจัดตั้งชุมนุมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยขึ้น การจัดกิจกรรมชุมนุมนี้ได้รับความสนใจจากนักเรียนพอควร แต่ก็พบว่ามีปัญหาบางประการเช่น

1. ครูผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมทำให้นักเรียนเสียเวลาเรียน
2. ยังขาดอุปกรณ์และสถานที่
3. มีอุปสรรคทางด้านการเงิน
4. มีอุปสรรคเรื่องเวลาที่จะจัดกิจกรรม

ในปี พ.ศ. 2516 จันทร์พร พ่วงเจริญ (จันทร์พร พ่วงเจริญ, 2516 : 1–299) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร เพื่อทราบถึงประเภทของการจัดกิจกรรม วิธีการจัด การเข้าร่วมกิจกรรม ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมจากอาจารย์ และนักศึกษาด้วย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทของกิจกรรมที่นิยมจัดกันคือ กิจกรรมหมวดวิชา และรองลงมาคือกิจกรรมชุมนุม

2. ชุมนุมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนสังคมศึกษาที่สำคัญคือ ชุมนุมสังคมศึกษาซึ่งมีห้องสมุดช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน

3. การจัดกิจกรรมของชุมนุมมีน้อย และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนน้อยด้วย

4. นักศึกษาเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในวันหยุดราชการ และวันหยุดพิเศษต่าง ๆ เพราะขณะนั้นอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาประการหนึ่งของการจัดกิจกรรม คือ ไม่มีกำหนดวัน เวลาที่แน่นอน

5. อาจารย์จำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งเห็นว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนของนักศึกษา และนักศึกษาจำนวนมากเห็นว่ากิจกรรมทำให้เข้าใจ และจำเนื้อหาของวิชาได้มากขึ้น

6. อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงกิจกรรมสังคมศึกษาโดยให้เพิ่มงบประมาณ เวลา อุปกรณ์ และหนังสือให้มากพอ ทั้งอำนวยความสะดวกในการใช้ด้วย ส่วนนักศึกษาเสนอให้วิทยาลัยจัดอุปกรณ์ให้เหมาะสม เพียงพอ และควรมีห้องเฉพาะที่มีอุปกรณ์ครบครันด้วย

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

1. กรมฝึกหัดครูควรจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาและส่งเสริมการจัดกิจกรรม

2. สถาบันฝึกหัดครู ควรวางแนวโครงการการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรล่วงหน้า

3. ผู้บริหารควรถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องจัดเตรียมโครงการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดให้มีการวัดผล ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างถูกวิธี เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดียิ่ง

เมื่อปี พ.ศ. 2508 จุไรศรี สุทธิศรีสังข์ (จุไรศรี สุทธิศรีสังข์,2518 : 1 – 99) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนครจาก 12 โรงเรียน เพื่อนำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของ[illegible]การร่วมกิจกรรมกับคะแนนการสอบประจำเทอมต้น ผลปรากฏว่า ค่า r ที่ได้ เมื่อรวมทุกประเภทโรงเรียน และแยกประเภทโรงเรียน เพศ อายุ ได้ค่า r เป็นลบทั้งสิ้น แสดงว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกโรงเรียนกับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปในทางตรงกันข้าม เว้นแต่โรงเรียนรัฐบาล และสหศึกษาเท่านั้น ที่มีค่า r ต่ำ แต่เป็นบวก

ผู้ศึกษาพบว่าค่า r จะสูงขึ้นถ้าทุกฝ่ายร่วมมือกัน เช่น ตัวนักเรียนเองได้ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสโมสรเยาวชนและสมาคมต่าง ๆ หาโอกาสเป็นสมาชิกและร่วมกิจกรรมสโมสรเยาวชน ครูและผู้ปกครองก็ต้องร่วมกันส่งเสริมและแนะนำให้เด็กเกิดความสนใจ ตลอดจนรัฐและเอกชนที่จัดสโมสรเยาวชนจะต้องจัดบริการอย่างพร้อมเพรียงเพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

ชัยนารถ นาคบุปผา (ชัยนารถ นาคบุปผา 2509 : 1 – 102) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลการเรียนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2509 การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลการเรียน และหน้าที่ปฏิบัติกิจกรรมของกรรมการสภานักเรียน เพื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการสอบก่อนและขณะเข้ารับตำแหน่งกรรมการสภานักเรียน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลรายงานการปฏิบัติกิจกรรม และรายงานผลการเรียนของกรรมการสภานักเรียนแต่ละคนจากโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 – 2508 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าความสัมพันธ์ของคะแนนการสอบของนักเรียนก่อนและขณะปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภานักเรียนมีค่าระหว่าง 0.49 – 0.76

2. ค่าสมการถดถอย เมื่อใช้พยากรณ์ของแต่ละโรงเรียน สรุปได้ว่าค่าของคะแนนต่ำสุดของนักเรียนก่อนปฏิบัติกิจกรรมสภานักเรียน (X) ควร = 50Y จึงจะไม่ทำให้ Y น้อยกว่า 50 % หรือไม่สอบตกขณะปฏิบัติกิจกรรมสภานักเรียน

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้เสนอแนะว่าโรงเรียนที่จะจัดตั้งสภานักเรียนขึ้นนั้น ควรได้เตรียมตัวครู นักเรียน ตลอดจนผู้บริหารให้พร้อมเสียก่อน จึงจะทำให้การทำงานดำเนินไปอย่างมีแผน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ยุทธวีวัลย์ วนิชยจินดา (ยุทธวีวัลย์ วนิชยจินดา, 2514 : 3 – 4) ได้ศึกษาถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สังคมศึกษากับผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในจังหวัดพระนครในปี พ.ศ. 2514

จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ครูนิยมจัดได้แก่ การพานักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ-โทรทัศน์ จัดป้ายนิเทศ เชิญวิทยากรมาบรรยาย ศึกษานอกสถานที่ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลการเรียนพบว่า การร่วมกิจกรรมทำให้ผลการเรียนดีขึ้น จากการศึกษาเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นโดยจัดให้มีอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา ปรับปรุงห้องสมุด จัดตารางเรียนให้เหมาะสม จัดอำนวยความสะดวกทั่วไป การจัดกิจกรรม ครูควรให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมความมั่นใจ ช่วยสำรวจความสนใจ ให้รู้จักทำงานร่วมกันจัดการศึกษานอกสถานที่ ให้นักเรียนฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนควรให้ความร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมด้วยความสนใจอย่างจริงจัง ผู้ปกครองควรเต็มใจและส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ครูผู้สอนควรทำบันทึก รายงาน ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาไว้เป็นหลักฐานด้วย

การวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1952 Harold F. Brinegar (Brinegar, 1952 : 49 - 54) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมที่มีต่อโรงเรียนของพวกเขาเอง ว่าเขามีทัศนคติในด้านใดอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยโดยเฉพาะ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนพอสรุปได้ดังนี้

1. จากการพิจารณาคำตอบตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่านักเรียนชั้นเล็กมีทัศนคติด้านต่าง ๆ ดีกว่านักเรียนชั้นโต

2. นักเรียนหญิงมีความพอใจชีวิตในโรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย

3. นักเรียนจำนวนมากที่ร่วมกิจกรรมของสภานักเรียนกล่าวว่าไม่มีความรู้พอในการบริหารงานสภานักเรียน

4. สิ่งที่นักเรียนไม่พอใจคือ ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมระหว่างพักกลางวัน

5. นักเรียนจำนวนมากกว่า $\frac{1}{3}$ ของผู้ตอบคำถามกล่าวว่า เขาต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่านี้

นักเรียนจำนวน $\frac{1}{2}$ ของผู้ตอบคำถามตอบว่านักเรียนทั้งหมดมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

โดยทั่วไปนักเรียนตอบว่ากิจกรรมทุกอย่างยกเว้นกิจกรรมทางสังคม และกีฬาควรจัดไว้ในเวลาเรียนได้

ประมาณ $\frac{1}{3}$ ของผู้ตอบคำถามต้องการให้จัดกิจกรรมทางสังคม

ในปีเดียวกันนั้น Frances E. Falvey (Falvey, 1952 : 162) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้งานสภานักเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษาพบว่า

1. สภานักเรียนไม่ได้รับความไว้วางใจจากทางโรงเรียนในการปฏิบัติงานสำคัญ ๆ เพราะเห็นว่านักเรียนยังไม่โตพอ

2. นักเรียนไม่เข้าใจ และสนใจว่านักเรียนตั้งสภาขึ้นมาทำไม และยังไม่เต็มใจที่จะร่วมงานกับผู้บริหารโรงเรียนด้วย

3. โรงเรียนไม่ได้ปลูกฝังให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแบบอย่างประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นเล็ก ๆ ดังนั้นเมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นมาจึงไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

นอกจากนั้น Falvey ยังได้อ้างความเห็นของ Kelley ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง College Life and Mores ว่า สาเหตุที่สภานักเรียนทำงานได้ไม่เข้มแข็ง เพราะ

1. โรงเรียนไม่มีเวลาพอให้นักเรียนฝึกความสามารถในการดำเนินงาน
2. ใช้เวลากับการกำหนดโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดกฎข้อบังคับมากเกินไป
3. นักเรียนไม่เต็มใจที่จะปกครองตนเอง ซึ่งอาจเนื่องมาจากประเพณีก็ได้
4. การวางโครงการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลดีต้องใช้เวลามาก
5. นักเรียนไม่เห็นความจำเป็นในการปกครองตนเอง

ในปี ค.ศ. 1969 Joseph Edward Doohan ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อทราบโปรแกรมกิจกรรม ปัญหา และการประเมินผล โดยศึกษาจากโรงเรียน 4 แห่งในรัฐ เมน สหรัฐอเมริกา

ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนจำนวนมากต้องอาศัยรถรับส่งจากโรงเรียน และโรงเรียนจะจัดรถรับส่งนักเรียนที่สนใจร่วมกิจกรรมหลังเลิกเรียนด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าครูที่ปรึกษากิจกรรมมีไม่เพียงพอ แต่ความสนใจของนักเรียนมีอย่างกว้างขวาง เท่าที่เป็นอยู่ครูทุกคนได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษากิจกรรมอย่างน้อยคนละ 1 ชนิด ปัญหาเรื่องการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานของชุมชนพบว่า มีการติดต่อกันเป็นทางการน้อย และพบว่าความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว สร้างความไม่เข้าใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กวัยรุ่นด้วย

มีปัญหาอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนบางคนมีภาระพิเศษทางบ้านมาก และบางคนต้องใช้เวลาเกือบทั้งหมดในชั้นเรียน นักเรียนดังกล่าวจึงเหมือนถูกตัดขาดจากงานด้านกิจกรรม เพราะไม่สามารถเข้าร่วมได้ในเวลาที่ทางโรงเรียนจัด จึงต้องการให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมแบบยืดหยุ่น ซึ่งครูใหญ่ของโรงเรียน 3 แห่งตระหนักถึงปัญหานี้ ได้พยายามปรับปรุงเวลาในการจัดกิจกรรมใหม่เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วย

นอกจากปัญหาที่กล่าวมาแล้วยังพบว่าโปรแกรมสำหรับเยาวชนในชุมนุมชนมีน้อย ทำให้ความต้องการในการจัดโปรแกรมกิจกรรมในโรงเรียนมีเพิ่มขึ้น โรงเรียนที่ตระหนักเรื่องนี้ก็ได้พยายามจัดกิจกรรมให้กว้างขวางขึ้น

ในปี ค.ศ. 1971 Robert Origeine Guilbault (Guilbault, 1971:305-A) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน 3 ระดับในรัฐคอนเนคติกัต สหรัฐอเมริกา เพื่อเปรียบเทียบการจัดโปรแกรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนในโรงเรียน 3 ระดับคือ ระดับเกรด 6 – 7 – 8, 7 – 8, 7 – 8 – 9 สำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับ 6 – 7 – 8

ผลของการศึกษาพบว่า มีกิจกรรมเพียง 2 – 3 ประเภทเท่านั้นที่นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วม และกิจกรรมที่เหมาะสมก็มีไม่มากนัก นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

เนื่องจากผลการเรียนต่ำ

นักเรียนระดับเกรด 6 – 7 – 8 และ 7 – 8 – 9 มีความสนใจด้านการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนน้อยกว่าระดับ 7 – 8 ส่วนนักเรียนระดับเกรด 6 – 7 – 8 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเห็นว่าสนุกเพลิดเพลินมากกว่าเด็กในระดับอื่นที่นำมาเปรียบเทียบกัน

นอกจากนักการศึกษาจะสนใจการจัดกิจกรรมและปัญหาการจัดโดยทั่วไปดังกล่าวแล้ว ยังมีหลายท่านที่สนใจว่าการเข้าร่วมกิจกรรมจะมีผลต่อการเรียน การทำงานอย่างไรบ้าง ดังผลการวิจัยที่จะเสนอต่อไป

ในปี ค.ศ. 1967 Floyd Harrison Stierwalt (Stierwalt, 1967 : 4057 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับชนิดของกิจกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีภูมิหลังทางสังคม และเศรษฐกิจต่างกัน โดยศึกษาจากโรงเรียน 11 แห่งใน โอกลาโฮมาซิตี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งประเภทของนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ คือ

1. กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม 2 ชนิดหรือมากกว่า กับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดเลย
2. กลุ่มของนักเรียนที่ใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมต่างกัน
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงอาชีพและการศึกษาของบิดามารดาเป็นหลัก

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คะแนนการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน จึงไม่อาจยืนยันได้ว่ามีความแตกต่างกันในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ นอกจากนั้นยังปรากฏว่าชนิดของกิจกรรมซึ่งนักเรียนเข้าร่วมไม่มีผลสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบตามฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจพบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกันมาก

ในปีเดียวกันนั้นเอง Robert D. Humphrey (Humphrey, 1967 : 125 - 131) ได้ศึกษาว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียนมีผลต่อการศึกษาอย่างไรบ้าง โดยศึกษาจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และเจ้าของโรงเรียน ด้วย แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ Humphery

ได้แบ่งกิจกรรมนอกโรงเรียนไว้เป็น 10 ชนิดคือ

- กิจกรรมด้านสังคม
- กิจกรรมการท่องเที่ยว
- กิจกรรมเกี่ยวกับศิลป
- กิจกรรมการอ่าน
- กิจกรรมการทำการบ้าน
- กิจกรรมการร้องเพลง
- กิจกรรมการทำงานนอกบ้าน
- กิจกรรมการฝีมือและงานอดิเรกอื่น ๆ
- กิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์
- กิจกรรมเกี่ยวกับการดูภาพยนต์

ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่าเด็กของตนมีความสนใจกิจกรรมนอกโรงเรียนมาก
2. เด็กชายชอบร่วมกลุ่มกิจกรรมมากกว่าเด็กหญิง
3. เด็กฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมักใช้เวลาในการทำงานเพื่อครอบครัว หรือตนเองมากกว่าเด็กฐานะร่ำรวย
4. เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาร่วมกิจกรรมต่อไปนี้ค่อนข้างมาก เช่น อ่านหนังสือ ศิลป และสังคม ในขณะเดียวกันเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมเช่นกัน แต่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์ ร้องเพลง และเกมส์เล่นต่าง ๆ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้านการอ่านและวิชาภาษาอังกฤษกับกิจกรรมนอกโรงเรียนมีค่าเป็นบวก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ยกเว้นภาษาอังกฤษกับกิจกรรมการดูโทรทัศน์มีค่าเป็นลบ
6. นักเรียนใช้เวลาดูโทรทัศน์มากผิดปกติ

ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. 1959 ได้มีผู้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนหลายชนิดกับผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ 3 แห่งในกรุงโตเกียว โดยมีการควบคุมองค์ประกอบทางสติปัญญา การวิจัยนี้ผู้ทำคือ John Harold Skillman (Skillman, 1959 : 1958) โดยแบ่งกิจกรรมนอกห้องเรียนเป็นหมู่ใหญ่ ๆ 4 หมู่คือ

- สภานักเรียน
- ชุมนุมทางการศึกษา

– ชุมนุมหนังสือพิมพ์, การละคร, ดนตรี

– ชุมนุมสนใจพิเศษต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 อย่างจะสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนแต่ละชนิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ตามชนิดของกิจกรรมที่นักเรียนกระทำ

3. คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น กับคะแนนเฉลี่ยของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการเรียนแต่น้อยนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าผลการเรียนของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อย้อนกลับไปในปี ค.ศ. 1959 มีการวิจัยเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจคือ การวิจัยของ Donglass I. Brown (Brown, 1959 : 17 – 22) การวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับสูง หรือต่ำ (high acceptance or low acceptance) ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ถ้าพิจารณาเฉพาะองค์ประกอบภายในโรงเรียนแล้ว การที่เด็กจะอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยอมรับสูงหรือต่ำ (high or low acceptance group) นั้น สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์ต่ำกว่ารายเฉลี่ยจะอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยอมรับต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์อยู่เหนือรายเฉลี่ยนั้นจะอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยอมรับสูง และความสัมพันธ์ระหว่างผลเฉลี่ยของการเรียนกับการได้รับการยอมรับในกลุ่มของเขานั้นก็สูงด้วย

2. ถ้าโรงเรียนยิ่งมีการจัดองค์การมากเพียงใด ก็จะมีกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการยอมรับสูงมากขึ้นเพียงนั้น

3. นักเรียนจำนวน 53.3 % ของกลุ่มที่ได้รับการยอมรับต่ำได้แก่นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมในองค์การใด ๆ ของโรงเรียนเลย เรื่องนี้สมาชิกขององค์การนักเรียนได้ให้ความเห็นว่า เด็กนักเรียนที่ได้รับการยอมรับต่ำนั้นจะรู้ค่าของการเป็นสมาชิกขององค์การหรือชุมนุม ถ้าเขาได้เข้าร่วมงานด้วย

4. กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์สูงระหว่างการยอมรับกับการเป็นสมาชิกขององค์การของโรงเรียนได้แก่

- การเป็นสมาชิกของมหาวิทยาลัย.
- สมาชิกของชุมนุมร้องเพลงประสานเสียง
- ชุมนุมวัยรุ่น
- ชุมนุมสังคม ฝึกความเป็นคนซื่อสัตย์
- สภานักเรียน

แต่ผลการวิจัยไม่พบว่าองค์การใดของโรงเรียนที่ให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มที่ได้รับการยอมรับสูงและต่ำ

ในปี ค.ศ. 1973 Robert Bryan Bartos (Bartos, 1973 : 3249 - A) ได้ศึกษาเพื่อหาข้อเท็จจริงว่านักเรียนครูที่มีประสบการณ์นอกสถานที่กับที่มีประสบการณ์ในห้องเรียนผู้ใดจะบรรลุเป้าหมายของการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้มากกว่ากัน

1. ความเป็นคนใจกว้าง
2. การยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง
3. การเข้าใจตนเอง
4. ความสัมพันธ์ การควบคุมและความพอใจในนักเรียน

โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนครูจำนวน 60 คน ที่กำลังเรียนวิชาหลักสูตรและการสอน โดยแบ่งนักเรียนเหล่านี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มก่อนศึกษา แล้วจัดสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่ม A ให้ได้รับประสบการณ์นอกสถานที่ประมาณ 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ระยะนี้ไม่มีการเรียนในชั้นเลย

กลุ่ม B ให้ประสบการณ์ในห้องเรียนประมาณ 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ไม่ให้ประสบการณ์นอกชั้นเรียนเลย

กลุ่ม C ให้ได้รับประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียนในเวลา 10 สัปดาห์

กลุ่ม D เป็นกลุ่มควบคุมไม่ให้รับประสบการณ์ใดเลยในเวลา 10 สัปดาห์

หลังจากนั้นได้ทำการทดสอบโดยใช้เครื่องมือชุดเดิมซึ่งเคยใช้ก่อนการจัดสถานการณ์ให้ ผลของการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์จากทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติพร้อม ๆ กัน มีความเจริญงอกงามในทางบวกมากที่สุด นอกจากนั้นยังพบว่าโปรแกรมต่าง ๆ ในลักษณะเช่นนี้จะเริ่มจัดให้นักเรียนได้ตั้งแต่เริ่มแรกของการเข้าเรียน

2. จะต้องจัดโปรแกรมให้ต่อเนื่องกันตลอดระยะเวลาที่ฝึกฝนโดยให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่จะนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับอุณมการณ์ได้

3. หลักฐานจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นแนวโน้มในการจัดการศึกษานอกสถานที่ และประสบการณ์ในห้องเรียนให้สอดคล้องกันว่า เป็นวิธีการของการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการฝึกฝนการเป็นครู

งานวิจัยที่น่าสนใจอีกงานหนึ่งคืองานวิจัยของ Theodore Andrew Beranis (Beranis, 1974 : 1892 - A) ซึ่งได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมระหว่างปิดภาคเรียนว่าทำให้ทัศนคติของเด็กที่มีต่อชีวิตและธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

การศึกษาครั้งนี้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็เคยร่วมกิจกรรมระหว่างปิดภาคเรียนที่จัดขึ้นตามปกติในรอบปีของโรงเรียนเป็นประจำ แต่ในปีต่อมา กลุ่มที่ 1 ถูกกำหนดให้ออกไปร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียนซึ่งทางโรงเรียนจัดเป็นกิจกรรมพิเศษระหว่างปิดภาค ส่วนกลุ่มที่ 2 ยังคงร่วมกิจกรรมตามปกติที่เคยจัดมาในปีก่อน ๆ

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อหาคุณค่าของการจัดกิจกรรมและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน แบบสอบถามนี้ได้นำไปใช้กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1970 หลังจากนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ได้ผ่านการร่วมกิจกรรมระหว่างปิดภาคเรียนตามปกติแล้ว และต่อมาในปี ค.ศ. 1971 ได้นำแบบสอบถามนี้ไปใช้กับนักเรียนสองกลุ่มนั้นอีกเป็นครั้งที่ 2 ขณะนั้น นักเรียนกลุ่มที่ 1 ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้นแล้ว และกลุ่มที่ 2 ได้ผ่านการร่วมกิจกรรมปกติที่โรงเรียนจัดแล้วเช่นกัน

ผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษระหว่างปิดภาคเรียนมีความต้องการที่จะไปตั้งแคมป์ หรือเดินทางท่องเที่ยวโดยให้มีครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมด้วย นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนเหล่านั้นมีทัศนคติต่อฤดูกาลต่าง ๆ ดีขึ้นมาก และนักเรียนเองก็เชื่อว่าเขาสามารถจำและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เขาเรียนรู้ในโรงเรียนและในห้องเรียนได้ดีขึ้นด้วย แต่ทัศนคติเหล่านี้จะไม่ปรากฏกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้นระหว่างปิดภาคเรียนนี้เลย.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. รวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำกับข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้มีอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนของการเลือกสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สำรวจจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดรวม 16 จังหวัด
2. สุ่มตัวอย่างโดยใช้การแบ่งเขตการศึกษาเป็นเกณฑ์ดังนี้

ภาคการศึกษา 9 มี 5 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 3 จังหวัด คือ อุดรธานี ขอนแก่น และสกลนคร

ภาคการศึกษา 10 มี 6 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 2 จังหวัด คือ อุบลราชธานี และมหาสารคาม

ภาคการศึกษา 10 มี 5 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 3 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์

3. สำรวจโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละจังหวัดที่ถูกสุ่มได้จังหวัดละ 1 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียนคือ

โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี
โรงเรียนกัลยานวัตร จังหวัดขอนแก่น
โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จังหวัดสกลนคร
โรงเรียนเบญจมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี
โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม
โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา
โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาทั้งหมดมีดังนี้

อาจารย์ใหญ่	8	คน
ครู	189	คน
ครูที่ปรึกษา	35	คน
นักเรียน	428	คน
คณะกรรมการนักเรียน	118	คน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1. ครู จำนวน 189 คน ชาย 69 คน หญิง 120 คน

รับราชการต่ำกว่า	5 ปี	122	คน
	6 – 10 ปี	34	คน
	11 – 15 ปี	15	คน
	16 – 20 ปี	10	คน
	21 ปีขึ้นไป	8	คน

จำนวนชั่วโมงสอน ต่ำกว่า 10 ชั่วโมง 8 คน

10 — 15 ชั่วโมง 9 คน

16 – 20 ชั่วโมง 107 คน

21 ชั่วโมงขึ้นไป 65 คน

2. กรูที่ปรึกษา จำนวน 35 คน ชาย 19 คน หญิง 16 คน

รับราชการต่ำกว่า 5 ปี 15 คน

6 – 10 ปี 5 คน

11 – 15 ปี 2 คน

16 – 20 ปี 7 คน

21 ปีขึ้นไป 6 คน

จำนวนชั่วโมงสอน ต่ำกว่า 10 ชั่วโมง 2 คน

10 – 15 ชั่วโมง 3 คน

16 – 20 ชั่วโมง 18 คน

21 ชั่วโมงขึ้นไป 12 คน

3. นักเรียนจำนวน 428 คน ชาย 247 คน หญิง 181 คน

คณะกรรมการนักเรียน 118 คน ชาย 65 คน หญิง 53 คน

แบ่งเป็น	นักเรียน	คณะกรรมการนักเรียน
มศ.1	106 คน	–
มศ.2	78 คน	13 คน
มศ.3	97 คน	22 คน
มศ.4	87 คน	25 คน
มศ.5	63 คน	58 คน

<u>เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล</u>

การสร้างแบบสอบถามได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

ก. ศึกษาผลงานการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ข. กำหนดขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษา และอาศัยความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาจากผลงานการวิจัย เอกสาร และแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยสร้างตามขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษาเป็น 3 ชุดคือ

1) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่

2) แบบสอบถามสำหรับครู และครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน

3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

1. แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไปของผู้ตอบ ลักษณะแบบสอบถามตอนนี้ให้ผู้ตอบเติมคำหรือความลงในช่องว่าง และมีบางข้อที่ผู้ตอบจะต้องเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เลือก

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเจตนคติและความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งของแบบสอบถามที่บ่งถึงน้ำหนักของความคิดเห็นของตนซึ่งมีทั้งหมด 5 ช่อง ตั้งแต่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรม ความเข้าใจ ความถนัด และปัญหาของการจัดกิจกรรมนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบเลือกตอบ ผู้ตอบจะต้องเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เลือก

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะทั่วไปในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน

2. แบบสอบถามเพิ่มเติมสำหรับครูที่ปรึกษากิจกรรมและคณะกรรมการนักเรียน

เพื่อสอบถามการดำเนินงานและปัญหาของการจัดกิจกรรม ลักษณะแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบเลือกตอบ และจะมีบางข้อที่เป็นการเติมความในช่องว่าง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือนำตัวจากคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ก่อนเดินทางไปติดต่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน โดยออกไปทำการติดต่อแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 5 โรงเรียนใน 5 จังหวัด จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ขอนแก่น และมหาสารคาม ส่วนอีก 3 จังหวัดคือ อุดรธานี อุบลราชธานี และสกลนคร ได้ทำหนังสือถึงอาจารย์ใหญ่เพื่อขอความร่วมมือ พร้อมกับส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนนั้น ๆ ให้แจกและส่งกลับคืนให้

การจัดกระทำกับข้อมูล

ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. จัดหมวดหมู่ของแบบสอบถาม โดยแยกออกตามชนิดของตัวแปรที่จะศึกษาเป็น 5 หมวดคือ

- แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่
- แบบสอบถามสำหรับครู ✓
- แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษากิจกรรม ✓
- แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ✓
- แบบสอบถามคณะกรรมการนักเรียน ✓

2. คัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์

3. แจกแจงความถี่ของแต่ละข้อคำถาม และวิเคราะห์ความถี่ของรายการต่าง ๆ ด้วยขบวนการทางสถิติที่เหมาะสมคือ

ก. ข้อมูลชนิดให้เลือกตอบ ได้หาความถี่แล้วแปลงเป็นค่าอัตราส่วนร้อย ใช้สูตร

ร้อยละของรายการใด $= \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$

ข. ข้อมูลชนิดที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จักกระทำตามลำดับดังนี้

1) หาความถี่ของแต่ละช่วงรายการ

2) คูณความถี่ของแต่ละช่วงรายการด้วยค่าน้ำหนักความเห็นตามระดับดังนี้

ความเห็นระดับ มากที่สุด กำหนดน้ำหนักเป็น 5
ความเห็นระดับ มาก กำหนดน้ำหนักเป็น 4
ความเห็นระดับปานกลาง กำหนดน้ำหนักเป็น 3
ความเห็นระดับ น้อย กำหนดน้ำหนักเป็น 2
ความเห็นระดับ น้อยที่สุด กำหนดน้ำหนักเป็น 1

3) รวมผลลัพธ์ที่ได้ทั้ง 5 ช่วงของแต่ละรายการแล้วหา

ก) ค่าเฉลี่ย เป็นความเห็นของผู้ตอบในแต่ละรายการ

ค่าเฉลี่ยของรายการใด ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

ข) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละรายการ ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

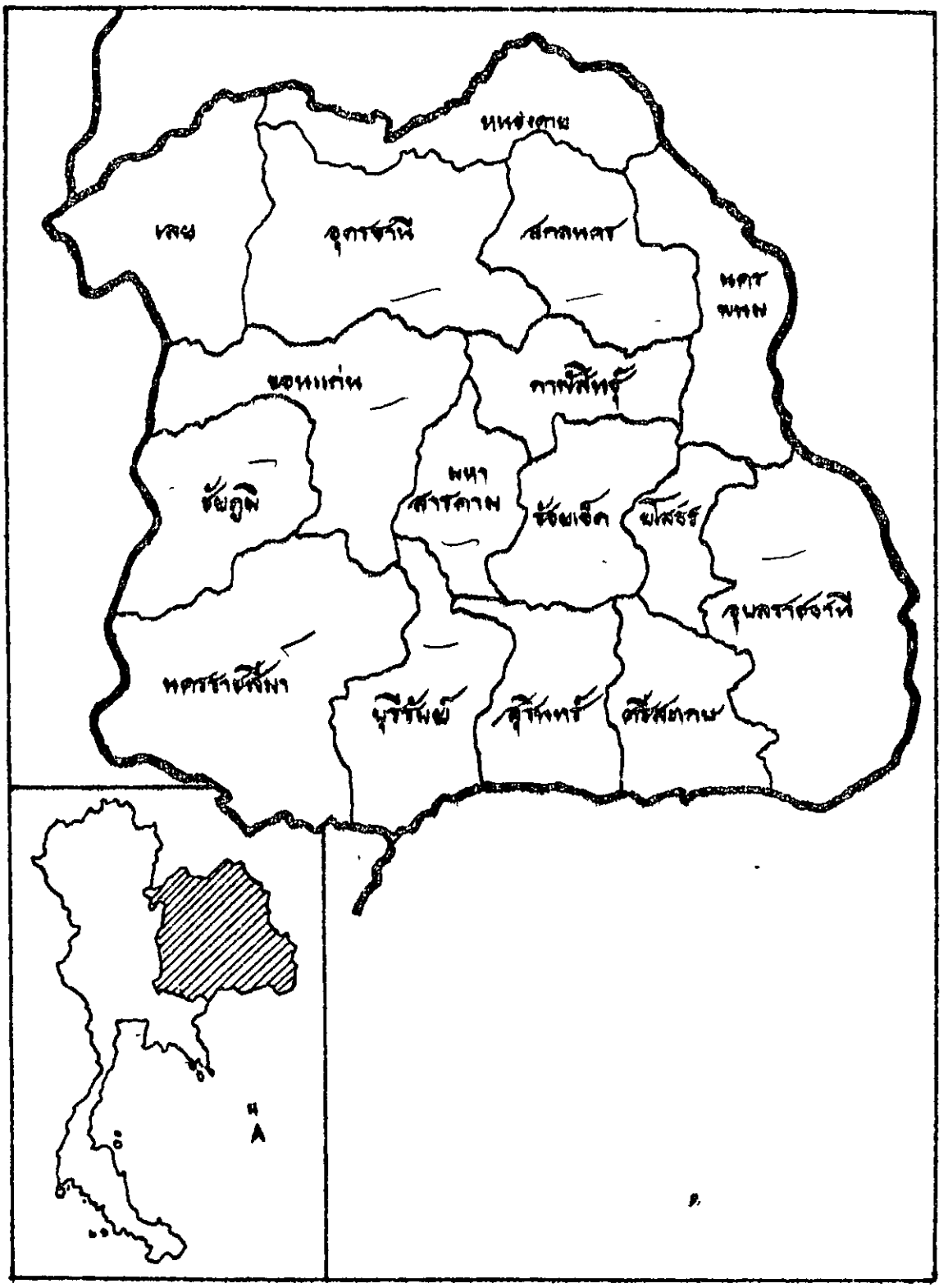

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และความหมายของการวิเคราะห์เหล่านั้นไปตามลำดับความมุ่งหมาย ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 และเพื่อให้การแปลความหมายนี้ตรงกัน กำหนดสัญญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

<u>สัญญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

X แทน คะแนนดิบ

s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้จะแบ่งออกเป็น 3 หมวดใหญ่ ๆ ตามชนิดของตัวแปรต้นที่จะศึกษาคือ

ก. วิเคราะห์จากแบบสอบถามของอาจารย์ใหญ่

ข. วิเคราะห์จากแบบสอบถามของครู และครูที่ปรึกษา

ก. วิเคราะห์จากแบบสอบถามของนักเรียนและกรรมการนักเรียน

ก. <u>วิเคราะห์จากแบบสอบถามของอาจารย์ใหญ่</u>

ข้อมูลในแบบสอบถามมี 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน

ตอนที่ 2 เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการคือ

ก) ความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของการจัดกิจกรรม

ข) ความเข้าใจในหลักการ

ตอนที่ 3 การเข้าร่วมและความเข้าใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาของการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

ตอนที่ 1 ชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน 8 โรงเรียน

ชนิดของกิจกรรมที่จัด	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
1. สภานักเรียน	8	100.0
2. กิจกรรมทางด้านวิชาการ	8	100.0
3. กิจกรรมกีฬา	7	87.5
4. กิจกรรมทางศาสนา	6	75.0
5. กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปและการดนตรี	7	87.5
6. กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดและการพิมพ์	6	75.0
7. กิจกรรมเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์	8	100.0
8. กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการอาชีพ	3	37.5
9. กิจกรรมเกี่ยวกับสังคม	5	62.5
10. กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะ	6	75.0
11. อื่น ๆ	2	25.5

จากตาราง 1 แสดงว่าทุกโรงเรียนจัดให้มีสภานักเรียน กิจกรรมทางด้านวิชาการ และกิจกรรมเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ โรงเรียนจำนวน 75 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จัดให้มีกิจกรรมกีฬา

กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปและการดนตรี กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดการพิมพ์ และกิจกรรมเกี่ยวกับความถนัดใจเฉพาะ โรงเรียนจำนวน 50 % ขึ้นไปจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับสังคม และโรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับเกรษฐกิจและการอาชีพ

ตอนที่ 2 เจตคติของอาจารย์ใหญ่ที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ที่มีต่อประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดกิจกรรมนักเรียน	$\bar{X}$	s
1. ส่งเสริมความรู้ในหลักสูตร	4.88	0.64
2. สร้างและเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	3.58	0.74
3. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.13	1.98
4. แก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.63	0.52
5. ส่งเสริมการทางานด้านการปกครอง	3.75	0.46
6. แก้ปัญหาการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้ถูกต้อง	4.13	0.83
7. ส่งเสริมการทางานเป็นหมู่คณะ	4.25	0.22
8. ช่วยเสริมสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน	3.75	0.71
9. ช่วยให้นักเรียนได้รู้ความถนัดและความสนใจของตนเอง	3.75	0.89
10. จะสร้างเสริมความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคม	4.38	1.07
11. เป็นโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนดีขึ้น	3.50	1.07
12. ให้ประโยชน์ในด้านการบริการแนะแนว	3.75	0.71

จากตาราง 2 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะเห็นว่ากิจกรรมให้ประโยชน์แก่นักเรียนมากในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ประโยชน์ในด้านส่งเสริมความรู้ในหลักสูตร ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะและแก้ปัญหาการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้ถูกต้อง

ตาราง 3 แสดงความเข้าใจของอาจารย์ใหญ่ในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน

รายการ	$\bar{X}$	S
1. ครูมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน	4.63	0.52
2. ควรจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน	4.38	0.52
3. ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากที่สุด	4.75	0.74
4. เป็นงานที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้น	4.13	0.64
5. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมด้วย	3.75	0.46
6. นักเรียนควรเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด	4.50	0.53
7. ผู้บริหารควรเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างถ่องแท้	4.75	0.46
8. ครูที่ปรึกษาควรได้รับการอบรมเป็นพิเศษในงานการจัดกิจกรรม	4.0	1.61

จากตาราง 3 แสดงว่าอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเข้าใจหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เห็นว่าหลักการที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมอย่างถ่องแท้ และการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การเข้าร่วมและความสนใจของอาจารย์ใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมนักเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 4 5 และ 6

ตาราง 4 แสดงการสนับสนุนของอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน

รายการ	คณะกรรมการ (ครูที่ปรึกษาและกรรมการนักเรียน)		คณะครู		คณะนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	5	62.50	2	25.0	1	12.50
	โรงเรียน		คณะครูที่ปรึกษา		คณะกรรมการนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ผู้กำหนดระเบียบข้อบังคับในชุมนุมหรือหน่วยกิจกรรม	1	12.50	6	75.0	1	12.50
	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การมีส่วนในการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อบริหารงานเมื่อมีการจัดกิจกรรมนักเรียน	4	50.00	4	50.00	–	–

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	แสดงเป็นประจำ		แสดงเป็นโอกาส		ไม่เคยนำออกแสดงเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การแจ้งผลงานการจัดกิจกรรมนักเรียนต่อบุคคล	–	–	8	100.00	–	–
	จัดให้โดยสม่ำเสมอ		จัดให้เป็นครั้งคราว		ไม่ค่อยมีเวลาให้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. การจัดเวลาพิเศษให้สำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน	1	12.50	7	87.70	–	–

จากตาราง 4 แสดงว่า อาจารย์ใหญ่จำนวน 2 ใน 3 และ 3 ใน 4 ให้กรรมการกลางเป็นผู้ดำเนินงาน และให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินระเบียบข้อบังคับตามลำดับ อาจารย์ใหญ่ทุกคนจัดเจ้าหน้าที่บริหาร และแสดงผลงานต่อบุคคลภายนอก และส่วนมาก (87.70) จัดเวลาพิเศษสำหรับกิจกรรมเป็นครั้งคราว

ตาราง 5 แสดงความเข้าใจของอาจารย์ใหญ่ในหลักการบางประการของกิจกรรมนักเรียน

รายการ	โรงเรียน		คณะครู		คณะกรรมการทั้งครูและนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่	1	52.2	–	–	7	87.7
	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. การแจ้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งให้ครูและนักเรียนทราบ	5	62.5	3	37.5	–	–
			จริง		ไม่จริง	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. กระบวนการจัดกิจกรรมสำคัญกว่าผลงานที่ได้รับ			5	62.5	3	37.5

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำเป็น		ไม่จำเป็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การชักชวนให้ครูในโรงเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรม	7	87.5	1	12.5

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์ใหญ่ส่วนมาก (87.7 %) มอบให้คณะกรรมการทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจกรรม และได้ชักชวนให้ครูเห็นความสำคัญของกิจกรรม ครูใหญ่ทุกคนแจ้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ครูและนักเรียนทราบ และครูใหญ่จำนวน 2 ใน 3 มีความเห็นว่ากระบวนการจัดกิจกรรมสำคัญกว่าผลที่ได้รับ.

ตาราง 6 แสดงความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน

รายการ	จัดให้สม่ำเสมอ		ให้เฉพาะกิจกรรมบางอย่าง		ไม่เคยจัดให้เลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดสรรเงินให้ไว้ใช้เพื่อการจัดกิจกรรมนักเรียน	–	–	7	87.5	1	12.5
	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. การได้รับรายงานผลหลังจากการจัดกิจกรรมนักเรียน	3	37.5	5	62.5	–	–

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	ทุกคนร่วมมือดี		แล้วแต่จะขอร้อง		ไม่ให้ความร่วมมือ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียน	2	25.5	6	75.0	–	–
	เป็นประจำสม่ำเสมอ		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การติดตามผลงานและแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน	6	75.0	2	25.0	–	–
	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดแต่ละครั้ง	6	75.0	2	25.0	–	–
	บ่อยครั้ง		บางโอกาส		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การจัดให้คณะครูที่ปรึกษาได้ไปเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอื่น	1	12.5	5	62.5	2	25.0

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	ทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การนำเอาหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมมามีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครู	3	37.5	5	62.5	–	–

จากตาราง 6 แสดงว่า

1. โรงเรียนส่วนมาก (87.5 %) ได้จัดสรรเงินให้ไว้ใช้เพื่อจัดกิจกรรมเฉพาะอย่าง

2. อาจารย์ใหญ่ทุกโรงเรียนได้รับรายงานผลหลังจากการจัดกิจกรรมนักเรียน และนำเอาหน้าที่มาพิจารณาความดีความชอบด้วย จำนวนถึง 2 ใน 3 ได้รับรายงานผลเป็นบางครั้ง และนำเอาหน้าที่มาพิจารณาความดีความชอบเป็นบางครั้ง

3. ครูส่วนใหญ่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อขอร้อง

4. อาจารย์ใหญ่จำนวน 3 ใน 4 ติดตามผลงานและแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมสม่ำเสมอ และมีส่วนในการร่วมงานทุกครั้ง และจัดพาครูไปเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนอื่นด้วย

ตอนที่ 4 ปัญหาที่อาจารย์ใหญ่พบเมื่อจัดกิจกรรมนักเรียนที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากคำถามปลายเปิดในตอนที่ 4 มีดังนี้

ก. เกี่ยวกับครู

1) ครูส่วนมากไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการจัดกิจกรรมนักเรียน ทำให้ไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็น จึงไม่ให้ความสนใจและไม่ร่วมมือเท่าที่ควร นอกจากจะต้องออกคำสั่งออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

2) ครูที่ปรึกษาส่วนมากขาดประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับนักเรียน และการบริหารกิจกรรมนักเรียน

3) ครูเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ไม่ยอมเสียสละเวลาเท่าที่ควร

ข. เกี่ยวกับงบประมาณ

1) โรงเรียนส่วนมากไม่มีงบประมาณไว้สำหรับการจัดกิจกรรม โรงเรียนต้องใช้เงินบำรุงการศึกษามาช่วย หรือมิฉะนั้นก็ให้หน่วยกิจกรรมเป็นผู้หาเงินใช้เอง

2) โรงเรียนบางแห่งได้รับงบประมาณลดลงจากที่เคยรับจากทางราชการ จึงไม่สามารถแบ่งมาใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้

ค. เกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่

1) โรงเรียนส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องอุปกรณ์และสถานที่ นอกจากโรงเรียนที่เปิดสอนสองผลัด ที่มีปัญหาเรื่องสถานที่ เพราะห้องเรียนทุกห้องต้องใช้ในการสอนตลอดเวลา ตั้งแต่ 7.30 – 17.15น ประกอบกับจำนวนนักเรียนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้ห้องเรียนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

2) บางโรงเรียนขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น ทำให้ต้องยืมจากโรงเรียนอื่นเมื่อมีงาน บางครั้งก็ไม่สะดวก

ง. เกี่ยวกับบุคลากร

1) บุคลากรภายนอกส่วนมากให้ความร่วมมือดี จึงไม่ค่อยเป็นปัญหานัก

2) ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนน้อย สาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง การประสานงานไม่ดีพอ แต่ละคนยังมีงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาพอ และบางครั้งบุคลากรเหล่านั้นต้องสละเงินส่วนตัวบ้าง เป็นต้น

3) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถและประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนที่ดีพอ

จ. เกี่ยวกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนมากให้ความร่วมมือดี นอกจากบางคนที่ไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนยังไม่ดีพอ โรงเรียนยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจได้อย่างทั่วถึง

ฉ. เกี่ยวกับเวลา

1) ในวันเปิดเรียนธรรมดาโรงเรียนมักไม่ค่อยมีเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะต้องใช้เวลาทั้งหมดสอนตามหลักสูตร ฉะนั้นการจัดกิจกรรมมักต้องใช้เวลาในวันหยุดประจำสัปดาห์ หรือวันหยุดในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนั้นก็อาจจะจัดไว้นอกเวลาเรียนคือ หลังเลิกเรียนแล้วบ้าง ทั้งนี้แล้วแต่ ชนิดของกิจกรรม

2) การจัดกิจกรรมในเวลาเรียนจะทำให้เป็นการรบกวนสมาธิผู้ที่กำลังเรียนอยู่

<u>ตอนที่ 5</u> ความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

1. กิจกรรมที่อาจารย์ใหญ่เห็นว่าควรจัดให้มีเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมที่มีอยู่เดิม

1) เพิ่มกิจกรรมทางวิชาการให้มากขึ้น และจัดให้มีกิจกรรมตลอดทั้งปี

2) การส่งเสริมวัฒนธรรม และความประพฤติ

3) การพูดและการแสดงความเห็นต่อสาธารณชน

4) การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

5) กิจกรรมดนตรี

2. เหตุที่ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ต้องการจัดให้มีขึ้นได้

1) ขาดความร่วมมือจากครูและนักเรียน

2) ขาดเงิน อุปกรณ์ สถานที่ และบุคลากร

3) เวลามีไม่เพียงพอ ฉะนั้นทำให้บางครั้งต้องจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เช่นหลังเลิกเรียนหรือวันหยุด ซึ่งมักจะไม่สะดวกและไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะได้รับความร่วมมือน้อย

4) คณะกรรมการนักเรียนขาดประสบการณ์ในการทำงาน

5) การเปิดสอนสองผลัดทำให้เป็นปัญหาเรื่อง เวลา สถานที่ และบุคลากร

<u>ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ใหญ่สำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน</u>

1) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดงานในหน้าที่ของครูว่าให้เน้นด้านการสอนและการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเท่า ๆ กัน

2) ครูที่ปรึกษาควรเข้าใจลักษณะของงานและหน้าที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องมีครูที่มีประสบการณ์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมแต่ละประเภท

3) ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเพื่อให้การจัดกิจกรรมนักเรียนได้ผลสำเร็จ

4) กิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นควรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

5) นักเรียนแต่ละคนควรเป็นสมาชิกของชุมนุมใดชุมนุมหนึ่ง

6) ควรจัดชั่วโมงกิจกรรมไว้ในตารางด้วย

7) การเปิดสอนสองผลัดในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอุปสรรคของการจัดกิจกรรมนักเรียน ฉะนั้นถ้าผู้จะส่งเสริมงานด้านกิจกรรมนักเรียนควรให้มีการเปิดสอนเพียงผลัดเดียว.

ข. <u>วิเคราะห์จากแบบสอบถามของครูและครูที่ปรึกษา</u>

ในหมวดนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวครูและครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 เจตนคติของครูและครูที่ปรึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ก) ความคิดเห็นในด้านประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนักเรียน

ข) ความเข้าใจในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 การเข้าร่วมและความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมสำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน

เพิ่มเติมการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมของครูที่ปรึกษากิจกรรม

ตอนที่ 2 เจตนคติของครูและครูที่ปรึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 7 และ 8

ตาราง 7 ความคิดเห็นของครูและครูที่ปรึกษากิจกรรมเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดกิจกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมนักเรียน	ครู		ครูที่ปรึกษา	
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s
1. ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ	3.49	0.73	3.74	0.95
2. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	3.88	0.76	3.88	0.95
3. แนะให้รู้จักแนวทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	3.63	0.84	3.74	0.90
4. แก้ปัญหาการปกครองนักเรียนได้	3.28	0.86	3.51	0.98
5. แก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.14	0.92	3.37	0.25
6. ช่วยให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.58	0.83	3.66	0.45
7. ช่วยให้นักเรียนทราบความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง	3.67	0.95	3.74	0.82
8. สร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคม	3.59	0.92	3.63	0.73
9. ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ	3.93	0.70	3.71	0.97
10. เตรียมตัวเด็กให้มีประโยชน์แก่ชุมนุมชน	3.58	0.75	3.68	0.76
11. เป็นโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนดีขึ้น	3.61	0.87	3.65	0.84

จากตาราง 7 แสดงว่า โดยเฉลี่ยครูและครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนเห็นว่า กิจกรรมนักเรียนให้ประโยชน์ทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

ตาราง 8 ความเข้าใจของครูและครูที่ปรึกษาในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน

หลักของการจัดกิจกรรมนักเรียน	ครู		ครูที่ปรึกษา	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. ครูควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน	4.50	0.55	4.51	0.52
2. ครูควรมีความรู้และความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน	4.40	0.52	4.51	0.51
3. ครูที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของชุมนุมควรได้รับการฝึกอบรม	4.16	0.79	4.45	0.61
4. ครูที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของชุมนุมควรมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้พอสมควร	4.44	0.50	4.49	0.24
5. ครูควรมีส่วนร่วมในการวางโครงงาน	4.04	0.72	4.20	0.87
6. การดำเนินงานและความรับผิดชอบส่วนใหญ่ควรเป็นหน้าที่ของนักเรียน	3.94	0.97	3.71	1.27
7. ความสำคัญของการจัดกิจกรรมอยู่ที่การสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก	4.17	0.73	4.34	0.54
8. โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินกิจกรรมของแต่ละปีไว้	4.45	0.68	4.45	0.85
9. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจได้เข้าร่วมจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	4.47	0.96	4.51	0.51
10. ครูควรเป็นกันเองกับนักเรียน	4.30	0.71	4.46	0.70
11. ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนพบปัญหา	4.50	0.55	4.66	0.48
12. ครูและนักเรียนควรได้ร่วมกันประชุมรักษาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง	4.39	0.61	4.43	0.50
13. เพ่งเล็งวิธีการดำเนินงานมากกว่าผลที่จะได้รับ	3.63	1.05	3.77	1.19
14. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ	4.38	0.71	4.43	0.61

ตาราง 8 (ต่อ)

หลักของการจัดกิจกรรมนักเรียน	ครู		ครูที่ปรึกษา	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
15. ครูทุกคนในโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน	4.10	0.86	4.31	0.68
16. กิจกรรมนักเรียนควรสัมพันธ์กับการเรียนการสอน	4.15	0.76	4.40	0.60
17. กิจกรรมนักเรียนควรสัมพันธ์กับการแนะแนว	3.94	0.75	4.17	0.66
18. กิจกรรมนักเรียนควรสัมพันธ์กับการบริหาร	3.84	0.86	4.00	0.54
19. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรม	4.35	0.54	4.42	0.50
20. ครูควรมีส่วนช่วยแนะแนวทางในการตัดสินใจเลือกชุมนุม	3.96	0.85	3.94	0.08

จากตาราง 8 แสดงว่าครูและครูที่ปรึกษากิจกรรมโดยเฉลี่ยมีความเข้าใจดีในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะครูและครูที่ปรึกษาเห็นว่าหลักการที่สำคัญคือ ครูควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม และควรช่วยเหลือนักเรียนเมื่อพบปัญหา นอกจากนี้ครูที่ปรึกษายังเห็นว่าหลักการที่สำคัญนอกจากนั้นคือ ครูควรมีความรู้และสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง

ตอนที่ 3 การเข้าร่วมและความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียนของครูและครูที่ปรึกษากิจกรรม ได้แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของครูและครูที่ปรึกษาต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ขายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		บางครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคยเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ให้ความร่วมมือ	ครู	71	37.57	62	32.80	49	25.93	6	3.17	1	0.53
	ครูที่ปรึกษา	16	45.71	13	37.14	6	17.14	–	–	–	–
2.ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหาการจัดและการเข้าร่วม	ครู	35	18.52	44	23.29	90	47.62	12	6.35	8	4.23
	ครูที่ปรึกษา	15	42.86	12	34.29	8	22.86	–	–	–	–
3.ติดตามผลงานของนักเรียน	ครู	47	24.87	57	30.16	75	39.69	6	3.17	4	2.12
	ครูที่ปรึกษา	11	31.43	15	42.86	9	25.71	–	–	–	–
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.มีส่วนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	ครู	16	8.47	79	41.80	80	42.33	12	6.35	2	1.06
	ครูที่ปรึกษา	7	20.00	14	40.00	14	40.00	–	–	–	–

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคยเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.มีโอกาสวิพากวิจารย์แสดงความคิดเห็น	ครู	12	6.35	52	27.51	72	38.62	23	12.17	18	9.52	11	5.82
	ครูที่ปรึกษา	2	5.71	16	45.71	14	40.0	1	2.89	1	2.89	–	–

	ผู้แสดงความคิดเห็น	ศึกษา		ไม่ศึกษา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การศึกษาความต้องการและความสนใจของนักเรียน	ครู	149	78.84	40	21.15
	ครูที่ปรึกษา	31	88.57	4	11.43

		ทราบ		ไม่ทราบ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ทราบการดำเนินงานและปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน	ครู	149	78.84	40	21.15
	ครูที่ปรึกษา	32	91.43	3	8.57

จากตาราง 9 แสดงว่าครูเกือบทุกคนทั้งครูและครูที่ปรึกษาสนใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน ผู้ที่ไม่เคยให้ความร่วมมือเลยมีเพียงคนเดียวเท่านั้น ส่วนมากให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา ติดตามผลงาน วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นและเห็นว่าช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงสิ่งที่ครูและครูที่ปรึกษาคิดว่าเป็นและไม่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	เป็นปัญหา		ไม่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม	ครู	87	46.03	102	53.968
	ครูที่ปรึกษา	13	37.14	22	62.86
2. พบว่าผลการเรียนของนักเรียนต่ำลง	ครู	122	64.55	67	35.45
	ครูที่ปรึกษา	23	65.71	12	34.29
3. ไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน	ครู	92	48.68	97	51.32
	ครูที่ปรึกษา	20	57.14	15	42.86
4. กิจกรรมไม่ทำให้เกิดประโยชน์อันใด	ครู	63	32.80	126	66.67
	ครูที่ปรึกษา	15	42.86	20	57.14

จากตาราง 10 พบว่าปัญหาที่ครูและครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่พบคือกิจกรรมทำให้ผลการเรียนของนักเรียนต่ำลง ส่วนปัญหาอื่น ๆ นั้นทั้งครูและครูที่ปรึกษาจำนวนน้ำกว่ากึ่ง พบว่าเป็นปัญหา นอกจากปัญหาการไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนที่เป็นปัญหาของครูที่ปรึกษา

ความคิดเห็นทั่วไป และวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมของครูที่ปรึกษากิจกรรม ได้แสดงไว้ในตาราง 11 และ 12

ตาราง 11 แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน

รายการ	พอใจ		เฉย ๆ		ไม่พอใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้สึกหลังจากได้รับเลือกเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน	27	77.14	8	22.86	–	–
	เหมาะสม		ไม่แน่ใจ		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ความคิดเห็นว่าตนเองมีความเหมาะสมกับหน้าที่ที่ปรึกษา	10	28.57	24	68.57	1	2.86
	สนับสนุนมาก		สนับสนุนบางกิจกรรม		สนับสนุนน้อย		ไม่สนับสนุนเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ความคิดเห็นว่าผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของตนเอง	12	34.29	18	51.43	4	11.43	1	2.86

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการ	เพียงพอ		ไม่เพียงพอ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ความคิดเห็นว่ากิจกรรมที่จัดอยู่ในโรงเรียนส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเพียงพอหรือไม่	11	31.43	24	68.57
	ได้		ไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ความคิดเห็นว่า การเป็นที่ปรึกษากิจกรรมนั้นได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษหรือไม่	5	14.29	27	77.14

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูที่ปรึกษา 3 ใน 4 พอใจในหน้าที่ของตนเอง แต่ไม่แน่ใจว่าตัวเหมาะสมกับหน้าที่หรือไม่ มีเพียง $\frac{1}{3}$ เท่านั้นที่เห็นว่าผู้บริหารให้การสนับสนุน และ$\frac{1}{5}$ ได้รับการพิจารณาความดีความชอบ.

ตาราง 12 แสดงวิธีการการจัดกิจกรรมนักเรียนของครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน

รายการ	อาจารย์ใหญ่แต่งตั้ง		นักเรียนเสนอให้แต่งตั้ง		สมัครใจรับหน้าที่		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการที่ได้รับหน้าที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรม	9	25.71	7	20.00	10	28.57	9	25.71
	ปีละครั้ง		เทอมละครั้ง		เดือนละครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. การจัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน	4	11.43	9	25.71	9	25.71	11	31.43
	เกือบทุกครั้ง		บางครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนของตัวครูเองเมื่อมีการจัดอบรม	3	8.57	6	17.14	4	11.43	22	62.86

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ทำ		ไม่ทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การทำปฏิทินกิจกรรมประจำปีของโรงเรียน	22	62.86	13	37.14

	อาจารย์ใหญ่		อาจารย์ที่ปรึกษา		คณะกรรมการนักเรียน		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายการจัดกิจกรรมนักเรียน	10	28.57	6	17.14	17	48.57	–	–

	เสมอ		บางครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้เข้าใจก่อนจะมีการจัดกิจกรรมนักเรียน	13	37.14	14	40.00	2	5.71	6	17.14

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ทุกครั้ง		เกือบทุกครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การเข้าร่วมประชุมปรึกษากับคณะกรรมการนักเรียนเมื่อมีการประชุม	4	11.43	11	31.42	19	54.29	1	2.86
	เชิญมาเกือบทุกครั้ง		เชิญบางครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. การเชิญวิทยากรภายนอกมาร่วมงานเมื่อมีการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	18	51.43	5	14.29	11	31.43	–	–
	จัดเสมอ		จัดบางครั้ง		จัดนาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยจัดเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. การพานักเรียนไปเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่น	4	11.43	14	40.00	3	8.57	14	40.00

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	เป็นประจำ		บางครั้ง		ไม่เคยเลย		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. การบันทึกผลงานปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้ง	10	28.57	15	42.86	9	25.71	1	2.86

จากตาราง 12 แสดงว่า วิธีที่ครูได้เข้ามารับหน้าที่ที่ปรึกษามีหลายวิธีคือ 28.57 % เข้ามาโดยความสมัครใจ 25.71 % อาจารย์ใหญ่เป็นผู้แต่งตั้ง 20 % นักเรียนเสนอให้ทางโรงเรียนแต่งตั้ง นอกนั้นเข้ามาโดยวิธีอื่น ครูที่ปรึกษาจำนวน 2 ใน 3 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเลย ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายการจัดกิจกรรมจำนวน $\frac{1}{2}$ คือ นักเรียน นอกนั้นคืออาจารย์ใหญ่และครูที่ปรึกษา ส่วนมาก ครูที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ได้รวมประชุม เชิญวิทยากร พานักเรียนไปชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่น และได้บันทึกผลงานการจัดกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนจำนวน 2 ใน 3 แห่งมีการจัดทำ ปฏิทินกิจกรรมของโรงเรียน

ตาราง 13 แสดงปัญหาต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษาในการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน

ปัญหา	จำนวนครูที่ปรึกษา	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน	7	20.00
2. ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูทั่วไป	21	60.00
3. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	7	20.00
4. ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน	9	25.71
5. ไม่มีเวลาเพียงพอ	15	42.86
6. มีปัญหาทางการเงินที่ใช้จัดกิจกรรม	19	54.29
7. นักเรียนส่วนมากไม่เห็นความสำคัญ	24	68.57
8. ทางโรงเรียนไม่ให้เวลาจัดกิจกรรม	9	25.71
9. เป็นภาระจนเป็นผลเสียแก่การสอนในชั้น	7	20.00
10. อื่น ๆ	--	--

จากตาราง 13 แสดงว่าครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนมีปัญหาของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กัน แต่ครูประมาณ 3 ใน 4 เห็นว่านักเรียนส่วนมากไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน และไม่ได้รับความร่วมมือจากครูทั่วไป และ $\frac{1}{2}$ เห็นการเงินเป็นปัญหา นอกนั้นเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของครูและครูที่ปรึกษา

1. กิจกรรมที่ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดเพิ่มขึ้น คือ

1) การบำเพ็ญประโยชน์ เช่นการต่อต้านความสกปรก รักษาความสะอาดของโรงเรียนของชุมชน ฯลฯ เป็นต้น

2) กิจกรรมทางวิชาการ ได้แก่ จัดนิทรรศการทางวิชาการ ชุมนุมวิชาการ การอบรม สัมนาทางวิชาการ การตอบปัญหาประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือน ระหว่างชั้น ปี และระหว่างโรงเรียน การสอนซ่อมเสริมในชุมนุมต่าง ๆ

3) กิจกรรมอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีไทย เช่น จัดให้มีชุมนุมพุทธศาสตร์ และประเพณี โดยจัดให้มีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา สวดมนต์ในวันสุดสัปดาห์ จัดกิจกรรมในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง เข้าพรรษา ให้มีการฟังเทศน์ในวันสำคัญทางศาสนา หรือเป็นกรั้งคราว และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

4) ชุมนุมวาทะศิลป เช่นการฝึกพูดในโอกาสต่าง ๆ ในกลุ่มย่อยและในที่สาธารณะ เพื่อฝึกบุคลิกลักษณะ การแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ รายงาน นอกจากนั้นควรจัดให้มีการอภิปราย โต้วาที บรรยาย ในประเด็นปัญหาที่สำคัญในโอกาสต่าง ๆ กัน

5) กิจกรรมเกี่ยวกับศิลป ดนตรี และการละคร การจัดดนตรีนั้นนอกจากจะจัดดนตรีเพื่อความเพลิดเพลินแล้วยังควรเน้นดนตรีเพื่อชีวิตด้วย

6) การกีฬา และสันทนาการ เช่น กีฬากลางแจ้ง กีฬาในร่ม กีฬาภายในและภายนอก ควรเน้นการจัดกีฬาสีอย่างจริงจัง

7) กิจกรรมนอกสถานที่ เช่น การจัดทัศนศึกษา การอยู่ค่ายพักแรม ฯลฯ เป็นต้น

8) กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่าง เช่น ชุมนุมเกษตร ถ่ายรูป แก้ซ่อมเครื่องยนต์ ฯลฯ เป็นต้น

9) กิจกรรมเกี่ยวกับการบริการ เช่น ชุมนุมไสตพัศน์ศึกษา ลหกรณ์นักเรียน ชุมนุมการเกษตรประชาธิปไตย การประกอบอาหารขาย ฯลฯ เป็นต้น

10) หนังสือพิมพ์ของโรงเรียน

2. ข้อบกพร่อง อุปสรรค และปัญหาของการจัดและส่งเสริมการจัดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษานำจะมีสาเหตุมาจาก

1) ปัญหาที่เกิดจากผู้บริหาร

– ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมจึงขาดความสนใจและไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร นอกจากนั้นในโรงเรียนบางแห่งผู้บริหารยังมีทัศนะแคบ นิยมใช้ระบบเผด็จการ ไม่เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน มีสิทธิแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

2) ปัญหาที่เกิดจากครู

– ขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงานที่จะเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

– ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายและไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่ร่วมมือเท่าที่ควร

– ไม่มีเวลาพอสำหรับงานพิเศษเพราะปรกติมีงานในหน้าที่มากอยู่แล้ว

– ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมมากนัก

3) ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน

– ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย ไม่เห็นความสำคัญ ประกอบกับขาดการเร้าใจที่ดีพอ จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

– ขาดผู้นำที่ดี เป็นเหตุให้มีปัญหาเรื่องการแสดงออก ความรู้ประสบการณ์น้อย และขาดความสามัคคี

– มีเวลาว่างน้อย ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร บ้านไกลจากโรงเรียนมาก และบางแห่งจำนวนนักเรียนมีมากเกินไป

– ขาดโอกาสแสดงความคิดเห็นเพราะไม่ค่อยได้รับรู้การดำเนินงานและปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรรมการขาดการประชาสัมพันธ์และไม่กระจายอำนาจในการทำงาน

4) ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงาน

– ไม่มีนโยบาย แผนงานและกำหนดการจัดกิจกรรมที่แน่นอนและรัดกุม.

– คณะกรรมการทำงานอย่างไม่มีระบบ มักทำโดยความคิดเห็นส่วนตัวมากกว่า

– ไม่มีการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน การติดตามผลงาน และการประเมินผลที่ดี

– มีปัญหาทางด้านการเงิน เช่น ชุมนุมไม่มีรายได้ และขาดเงินสนับสนุนจากทางโรงเรียน

– มีปัญหาเรื่องเวลา เช่น ทางโรงเรียนไม่จัดเวลาพิเศษไว้เฉพาะสำหรับการจัดกิจกรรม เป็นการยากที่จะใช้เวลาเรียน จึงทำให้เป็นปัญหาว่าการจัดนอกเวลามีมากเกินไป

– ปัญหาด้านอุปกรณ์และสถานที่ เช่น ไม่มีที่ทำงานเฉพาะสำหรับหน่วยกิจกรรมหนึ่ง ๆ สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบไม่เหมาะกับจำนวนนักเรียน บางครั้งก็ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น

– ขาดสวัสดิการที่จำเป็นบางอย่าง เช่น รถรับส่ง

– ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และมีความสามารถ

5) ประเภทอื่น ๆ

– สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มให้เด็กสนใจการเมืองและกิจกรรมภายนอกอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมภายในที่โรงเรียนจัดให้

– การเปิดสอนสองผลัดในโรงเรียนบางแห่งทำให้เป็นปัญหาต่อการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะเรื่อง สถานที่ เวลา และ บุคลากร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมของครูและครูที่ปรึกษา

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

– ควรชี้แจงให้ครู – นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการ และเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน

– ควรพิจารณาจัดงบประมาณส่วนหนึ่งให้ จัดห้องสำหรับทำงานและเก็บอุปกรณ์ให้หน่วยกิจกรรมรับผิดชอบเอง

– ส่งเสริมความร่วมมือและให้กำลังใจครูและนักเรียน โดยจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน จัดให้ครูและนักเรียนไปดูกิจกรรมของโรงเรียนอื่น จัดชั่วโมงสอนลดลงสำหรับผู้ที่เป็นที่ปรึกษา เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน มิใช่ของตนเอง เป็นผู้ให้คำแนะนำ มีความคิดริเริ่ม พร้อมที่จะสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และควรเป็นคนใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้วย

2) ข้อเสนอแนะสำหรับครูและครูที่ปรึกษา

– ควรเข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการของการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องแนะนำชี้แจง กระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจ ให้ความสนใจและร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสมอ

– ครูควรเป็นคนใจกว้าง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงออกอย่างกว้างขวาง แต่ทั้งนี้ครูจะต้องตระหนักว่าตนเองคือผู้ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางที่ดี

– ควรเป็นผู้ปลูกฝังความคิด และค่านิยมในการทำงานให้กับนักเรียน ให้เด็กตระหนักว่าโรงเรียนมิใช่ที่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว

– ควรเป็นผู้ให้กำลังใจ สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แสดงผลงานของนักเรียนต่อบุคคลภายนอก พานักเรียนไปเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่นบ้าง

– ควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องหาความรู้และประสบการณ์เพื่อการเป็นผู้นำและผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3) ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

– ควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักการดำเนินงานการจัดกิจกรรม

– ควรแบ่งเวลาเรียนและเวลาร่วมกิจกรรมให้ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ถือโอกาสเอาเวลาเรียนไปร่วมกิจกรรม

– เมื่อจะเข้าร่วมกิจกรรมควรพิจารณาถึงเวลา และผลการเรียนของตนเองประกอบด้วยโดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นกรรมการนักเรียน

– ควรเลือกเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมที่ตนถนัดและสนใจ

– ควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ วินัย ข้อบังคับของชุมนุมที่ตนสังกัดอยู่ หรือชุมนุมที่ตนเข้าร่วม

– การเข้าร่วมกิจกรรมไม่ควรคำนึงถึงแต่เรื่องสนุกสนานเพียงอย่างเดียว

4) ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารกิจกรรมนักเรียน

– การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรได้วางแผนและเตรียมงานไว้ล่วงหน้า

– ไม่ควรจัดกิจกรรมมากชนิดจนเกินไป ควรเลือกจัดตามความต้องการและความสนใจของคนส่วนมาก อย่างไรก็ตามควรยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก และถือนโยบายว่าต้องเป็นงานสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่ม สร้างพลัง สร้างความสามัคคี และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

– ควรให้มีเรื่องการประชาสัมพันธ์และการประสานงานให้ดี

– ควรแบ่งกลุ่มการทำงานอย่างรอบคอบ

– กำหนดเวลาของการจัดงานให้ดี ไม่ทำให้เสียเวลาเรียน หรือลำบากแก่คนที่อยู่บ้านไกล

– ไม่เรียกเก็บเงินจากนักเรียนจนผู้ปกครองเดือดร้อน

– ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย ถ้าทำอย่างจริงจังและได้ผลก็คงจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองดี

– การวางแผนงานและการดำเนินงานสำหรับกิจกรรมสำคัญมากและต้องเกี่ยวพันกับบุคคลภายนอก สภานักเรียน ครูผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิควรรับผิดชอบร่วมกัน

– หลังการจัดกิจกรรม ควรมีการประเมินผล ด้วยวิธีการที่เหมาะสม แถลงให้ครู นักเรียน ได้ทราบผลที่ดี ข้อบกพร่อง ปัญหา การเงิน และพร้อมที่จะรับข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป

ค. <u>วิเคราะห์จากแบบสอบถามของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน</u>

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน ชนิดของกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 เจตนคติของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนแบ่งเป็นสองประการคือ

ก) ความคิดเห็นต่อประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนักเรียน

ข) ความเข้าใจในหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 การเข้าร่วมและความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาที่พบในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมสำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน

เพิ่มเติม การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนของคณะกรรมการนักเรียน

ตอนที่ 1 ชนิดของกิจกรรมที่เข้าร่วมและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม ได้แสดงไว้ในตาราง 14 และ 15

ตาราง 14 แสดงชนิดของกิจกรรมที่นักเรียนและกรรมการนักเรียนเข้าร่วม

กิจกรรมที่จัดในโรงเรียน	นักเรียน		กรรมการนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สภานักเรียน	43	10.05	90	76.27
2. ชุมนุมวิชาการ	201	46.96	59	56.00
3. กิจกรรมกีฬา สุขภาพ อนามัย	187	43.69	63	53.39
4. การร่วมทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา	210	49.07	68	57.63
5. กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปและดนตรี	189	44.59	69	58.47
6. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เช่นอนุกาชาด ลูกเสือ ออกค่ายฯลฯ	184	42.99	45	38.16
7. ชุมนุมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	184	34.58	33	27.97
8. กิจกรรมเกี่ยวกับสังคม เช่น การทัศนาจร อยู่ค่ายพักแรมฯลฯ	309	72.20	78	66.10
9. กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่าง	47	10.98	21	17.80
10. อื่น ๆ	7	1.63	7	5.93

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นแตกต่างกัน กิจกรรมที่นักเรียนส่วนมาก (72.20 %) เข้าร่วมคือ กิจกรรมเกี่ยวกับสังคม เช่น การทัศนาจร อยู่ค่ายพักแรม ฯลฯ ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมน้อยคือ กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่างและอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ สำหรับกรรมการนักเรียนนั้นส่วนมาก(76.27%) ทำงานเป็นกรรมการของสภานักเรียน และรองลงมา (66.10%) เป็นกรรมการของกิจกรรมเกี่ยวกับสังคม

ตาราง 15 แสดงการร่วมและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	สนใจ		มีความถนัดสามารถ		ทางโรงเรียนบังคับ		ตามเพื่อน		อื่น ๆ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.สาเหตุของการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น	นักเรียน	344	80.37	134	31.31	47	10.98	27	6.31	9	2.10
	กรรมการ	105	88.98	60	50.85	1	0.85	2	1.69	12	10.17

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	สมัคร		จับฉลาก		ทางโรงเรียนกำหนดให้		อื่น ๆ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. วิธีการที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นสมาชิก	นักเรียน	350	81.78	5	1.17	58	13.55	5	1.17
	กรรมการ	100	84.74	1	0.85	22	18.64	9	7.62

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	เรียนดี		ความประพฤติ		มีความสามารถพิเศษ		จำกัดอายุ-ชั้นเรียน		ไม่จำกัดลักษณะใด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกของชุมนุมที่นักเรียนสังกัดอยู่	นักเรียน	16	3.74	77	17.99	74	17.29	15	3.50	2.98	69.63
	กรรมการ	10	8.47	41	34.75	38	32.20	4	3.39	75	63.56

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน แต่เหตุผลที่เด่นที่สุดคือ เข้าร่วมเพราะความสนใจ มีจำนวนน้อยที่เข้าร่วมเพราะโรงเรียนบังคับ วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการส่วนมากเหล่านั้นคือ สมัคร หน่วยกิจกรรมส่วนมากไม่กำหนดคุณสมบัติใด ๆ ของสมาชิก ส่วนคุณสมบัติของคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีและมีความสามารถพิเศษ แต่ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญนัก

ตอนที่ 2 เจตนคติของนักเรียนและกรรมการนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 16 และ 17

ตาราง 16 แสดงคุณค่าของกิจกรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

คุณค่าของกิจกรรมนักเรียน	นักเรียน		กรรมการนักเรียน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น	3.06	0.63	2.88	0.78
2. รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.75	0.77	4.07	0.80
3. เป็นคนมีเหตุผล	3.44	0.74	3.69	0.72
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.43	0.86	3.92	0.79
5. รู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง	3.54	0.84	3.97	0.93
6. สามารถแก้ปัญหาของตนเองและผู้อื่นได้	3.31	1.54	3.47	0.89
7. ผ่อนคลายความตึงเครียด	3.58	1.01	3.46	1.75
8. เพิ่มพูนความรู้และความชำนาญของการที่จะออกไปประกอบอาชีพ	3.28	0.95	3.51	1.09
9. มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง	3.73	0.88	4.08	0.89
10. ช่วยแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.08	0.12	3.16	1.22
11. เผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน	3.73	0.97	3.67	1.82
12. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	3.81	0.93	3.05	2.11

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณค่าของกิจกรรมนักเรียน	นักเรียน		กรรมการนักเรียน	
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s
13. ได้เรียนรู้การทำงานตามระบอบประชาธิปไตย	3.49	0.86	3.74	0.98
14. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.74	0.86	3.75	0.95
15. มีความผูกพันและรักโรงเรียนมากขึ้น	3.79	1.32	4.00	1.07

จากตาราง 16 แสดงว่า โดยเฉลี่ยนักเรียนและกรรมการนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมนักเรียนให้ประโยชน์ทุกด้านพอ ๆ กัน แต่คุณค่าที่คณะกรรมการนักเรียนได้รับเป็นส่วนมากคือ ทำให้รู้จักทำงานรวมกับผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง และมีความผูกพันรักโรงเรียนมากขึ้น

ตาราง 17 แสดงความเข้าใจหลักการของการจัดกิจกรรมนักเรียน ของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

หลักการของกิจกรรมนักเรียน	นักเรียน		กรรมการนักเรียน	
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s
1. นักเรียนควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน	4.29	0.66	4.66	0.51
2. นักเรียนควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	4.15	0.67	4.37	0.65
3. นักเรียนควรเลือกสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมที่เห็นว่าตรงตามความถนัดและความสามารถของตนเอง	4.44	0.71	4.42	0.78
4. นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	4.10	0.70	4.38	0.55
5. นักเรียนควรใช้สละกำลังกาย สติปัญญา ทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.27	0.71	4.42	0.51
6. ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนควรยึดหลักประชาธิปไตย	3.91	0.99	4.18	0.91
7. สมาชิกทุกคนในชุมนุมมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการร่วมทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น	4.36	0.74	4.39	0.74
8. หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรมีการประเมินผล	4.20	0.76	4.47	0.55
9. ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นบุคคลหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชุมนุมประสบความสำเร็จ	4.31	0.72	4.36	0.81

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนและกรรมการนักเรียนเข้าใจหลักการจัดกิจกรรมนักเรียนดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนเห็นว่าหลักการที่สำคัญมากคือ นักเรียนควรเลือกสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมที่เห็นว่าตรงตามความถนัดและความสามารถของตนเอง และกรรมการนักเรียนเห็นว่าหลักการที่สำคัญมากคือนักเรียนควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 ความสนใจในการจัดกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 18 19 20 และ 21

ตาราง 18 แสดงความสนใจของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน และการมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		บางครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียน	นักเรียน	94	21.96	127	29.67	176	41.12	26	6.07	5	1.17
	กรรมการ	59	50.00	47	39.83	12	6.38	–	–	–	–
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.การมีส่วนในการสละกำลังกาย กำลังสติปัญญา ทรัพย์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	นักเรียน	27	6.31	113	26.40	260	60.75	27	6.31	4	0.93
	กรรมการ	20	16.95	52	44.07	45	38.14	1	0.85	–	–

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	ยินดีและเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง		ยินดีแต่ได้เข้าร่วมประชุมบางครั้ง		ไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุมเพราะเบื่อ		ไม่เคยสนใจเข้าร่วมประชุมเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การปฏิบัติและความรู้สึกเมื่อมีการนัดหมายเข้าร่วมประชุม	นักเรียน	202	47.20	194	45.32	29	6.78	–	–
	กรรมการ	74	62.71	42	35.59	2	1.69	–	–
		ถามหรือแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง		บางครั้งจึงจะถามหรือแสดงความคิดเห็น		นาน ๆ จึงจะถามหรือแสดงความคิดเห็นสักครั้ง		ไม่เคยถามหรือแสดงความคิดเห็นเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การปฏิบัติเมื่อมีปัญหาหรือมีความคิดเห็น	นักเรียน	92	21.50	244	57.01	70	16.36	22	5.14
	กรรมการ	52	44.07	60	50.85	5	4.24	1	0.85

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบดี		ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบบางครั้ง		ไม่เคยทราบหน้าที่ความรับผิดชอบเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ตอบ	นักเรียน	329	76.87	94	21.96	10	2.34
	กรรมการ	106	89.83	12	10.17	–	–

จากตาราง 18 แสดงว่า

1. นักเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียนแล้วแต่โอกาส มีนักเรียนเพียง 1.17 % เท่านั้นที่ไม่เคยให้ความร่วมมือเลย ส่วนกรรมการนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือ จำนวน 1 ใน 2 ที่ให้ความร่วมมือทุกครั้ง

2. นักเรียนส่วนมากได้มีส่วนเสียสละกำลังกาย สติปัญญาและทรัพย์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีจำนวนเพียง 0.93 % ที่มีเสียสละเพียงเล็กน้อย เช่นเดียวกับคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากที่เสียสละ และจำนวนน้อย คือ 0.85 % เท่านั้นที่ไม่ค่อยได้เสียสละ

3. นักเรียนส่วนมากรู้สึกยินดีที่จะเข้าร่วมประชุม โดยมีนักเรียนจำนวนเกือบ 1 ใน 2 ที่ยินดีเข้าร่วมทุกครั้ง มีนักเรียนเพียง 6.76 % ที่ไม่ค่อยได้ค่อยเข้าร่วมประชุมเพราะเบื่อ เช่นเดียวกับกรรมการนักเรียนส่วนมากที่ยินดีจะเข้าร่วม จำนวน 2 ใน 3 ที่เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง นักเรียนเพียง 1.69 % เท่านั้นที่เบื่อจึงไม่ค่อยได้เข้าประชุม

4. นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากกล้าถามหรือแสดงความคิดเห็นเมื่อมีปัญหาหรือมีความคิดเห็น มีนักเรียนจำนวนเพียง 5.14 % และกรรมการจำนวนเพียง 0.85 % เท่านั้นที่ไม่เคยถามหรือแสดงความคิดเห็นเลย

5. นักเรียนส่วนมากทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนดี มีนักเรียนจำนวนเพียง 2.34 %ที่ไม่เคยทราบเลย ส่วนคณะกรรมการนักเรียนนั้นทุกคนทราบหน้าที่ของตนเองและจำนวนมากถึง 89.83% ที่ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองดี

ตาราง 19 แสดงความเข้าใจของนักเรียนและกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		เฉย ๆ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรมีการประเมินผล	นักเรียน	178	41.59	210	49.07	28	6.54	12	2.80	–	–
	กรรมการ	79	66.95	38	32.20	2	1.69	–	–	–	–

จากตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนส่วนมากเห็นว่าหลังการจัดกิจกรรมควรมีการประเมินผล มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุด คือ 2.80 % เท่านั้นที่เห็นว่าไม่ควรมีการประเมินผล และ 6.54 % ไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนคณะกรรมการนักเรียนเกือบทั้งหมดเห็นด้วยว่าควรมีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม มีจำนวนน้อยที่สุดก็อเพียง 1.69 % ที่ไม่แสดงความคิดเห็น

ตาราง 20 แสดงการประเมินค่าการให้ความสนใจของครูและสมาชิกโดยอาศัยทัศนะของนักเรียนและกรรมการ

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคน		สมาชิกบางคน		สมาชิกไม่มีส่วนร่วมเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สมาชิกจำนวนมากน้อยเท่าใดที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	นักเรียน	369	86.21	59	13.79	–	–
	กรรมการ	102	86.44	16	13.56	–	–
		ตลอดเวลา		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ความเอาใจใส่ดูแลให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของครูที่ปรึกษากิจกรรม	นักเรียน	184	42.99	238	55.61	6	1.40
	กรรมการ	31	26.27	87	73.73	–	–
				ทราบดีว่าควรจะปรึกษาใครบ้าง		ไม่ทราบว่าควรจะปรึกษาใคร	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การแก้ปัญหาของตนเองเมื่อมีปัญหาในการทำงานหรือร่วมกิจกรรม	นักเรียน			355	82.94	73	17.06
	กรรมการ			100	84.75	18	15.25

จากตาราง 20 แสดงว่า นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากเห็นว่าสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่แล้วแต่โอกาส เมื่อมีปัญหาการทำงานหรือการร่วมกิจกรรม นักเรียนและคณะกรรมการส่วนมากทราบดีว่าควรปรึกษาใครบ้าง ยังมีนักเรียนและกรรมการจำนวนหนึ่ง (17.07 % และ 15.25 %) ที่ไม่ทราบว่าจะปรึกษาใครเมื่อตนเองมีปัญหา

ตาราง 21 แสดงความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและกรรมการนักเรียน

รายการ	ผู้ให้ความคิดเห็น	พอใจมาก		พอใจ		เฉย ๆ		ไม่ค่อยพอใจ		ไม่พอใจเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรม	นักเรียน	116	27.10	237	55.37	61	14.25	13	3.04	1	0.23
	กรรมการ	55	46.61	57	48.31	4	3.39	2	1.69	–	–
		พอใจมาก		พอใจ		เฉย ๆ		ไม่ค่อยพอใจ		ไม่พอใจเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.ความรู้สึกในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชุมนุม	นักเรียน	144	33.64	217	50.70	61	14.25	6	1.40	–	–
	กรรมการ	30	42.37	58	49.15	9	7.63	1	0.85	–	–

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ผู้แสดงความคิดเห็น	กระตือรือร้นและอยากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง		อยากเข้าร่วมเป็นบางครั้ง		ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมเลย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรม	นักเรียน	149	34.81	275	64.25	4	0.93
	กรรมการ	61	51.69	57	48.31	–	–

จากตาราง 21 แสดงว่า นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากรู้สึกพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เข้าร่วมชุมนุม และอยากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วแต่โอกาส

ตอนที่ 4 ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 22

ตาราง 22 แสดงปัญหาที่นักเรียนและกรรมการนักเรียนพบในการเข้าร่วมกิจกรรม

ปัญหา	นักเรียน		กรรมการนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่กล้าแสดงออก	207	48.36	35	29.66
2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้	17	3.97	13	11.017
3. เป็นภาระมากเกินไปที่ต้องรับผิดชอบ	81	18.92	31	26.27
4. ไม่มีเวลา	180	42.05	39	33.05
5. มีปัญหาด้านการเงิน (ส่วนตัว)	198	46.26	48	40.68
6. ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม	97	22.66	18	18.25
7. ไม่ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำ	121	28.27	41	34.75
8. ผลการเรียนไม่ค่อยดี จึงไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรม	138	32.24	26	22.03
9. กิจกรรมไม่น่าสนใจและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์	70	16.36	12	10.17
10. ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ทำให้ไม่ทราบความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรมนักเรียน	198	46.28	60	50.85

จากตาราง 22 พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาของนักเรียนส่วนมากก็คือ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีเวลา มีปัญหาด้านการเงินและการขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ส่วนสิ่งที่เกือบไม่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนเลยคือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สำหรับกรรมการนักเรียนนั้นสิ่งที่เป็นปัญหาส่วนมากก็คือ การขาดการประชาสัมพันธ์และปัญหาด้านการเงิน มีเพียง 1 ใน 3 ที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำ

การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แสดงไว้ในตาราง 23 และ 24

ตาราง 23 แสดงวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการนักเรียน

รายการ	อาจารย์ใหญ่และครูเลือกแล้วแต่งตั้ง		สมัครให้นักเรียนเป็นผู้เลือก		สมัคร ครูเป็นผู้เลือก		สมัครใจทำโดยไม่มีการเลือก		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การเป็นคณะกรรมการของชุมนุม	3	2.54	96	51.06	–	–	83	70.34	–	–
	อาจารย์ใหญ่		อาจารย์ที่ปรึกษา		ครูอาจารย์ทั่วไป		คณะกรรมการนักเรียน		นักเรียนทุกคน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.การดำเนินการการจัดชุมนุมส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของใคร	5	4.28	26	22.03	18	15.25	62	52.54	7	5.93
	รับคำสั่งจากอาจารย์ใหญ่		อาจารย์ที่ปรึกษาสั่งให้ดำเนินการ		ประชุมคณะกรรมการและ บจ.ที่ปรึกษา		ประชุมสมาชิกทั้งหมด		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.เมื่อใดจึงมีการดำเนินงาน	8	6.78	9	7.62	77	65.25	24	20.34	–	–

ตาราง23 (ต่อ)

รายการ	ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมนักเรียน		เดือนละครั้ง		ปีละครั้ง		ไม่แน่นอน		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.มีการประชุมปรึกษางานเพียงใด	65	55.08	15	12.71	1	0.85	35	29.65	2	1.69
	เรี่ยไรจากสมาชิกและครู		ค่าธรรมเนียมจากสมาชิก		หารายได้จากการจัดงาน		งบประมาณของโรงเรียน		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.เงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้มาจากไหน(ตอบได้หลายข้อ)	37	31.36	40	33.90	79	66.45	29	24.58	–	–
	เวลาเรียน		หลังเลิกเรียน		วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์		วันหยุด		สิ้นภาคเรียน		ไม่แน่นอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.จัดกิจกรรมวันใดและเวลาใด	11	9.32	37	31.36	18	15.25	23	19.49	4	3.39	68	57.63

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการ	20 บาทขึ้นไป		10–20 บาท		5–10 บาท		ต่ำกว่า 5 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การร่วมกิจกรรมทั้งปีนักเรียนจะต้องใช้เงินประมาณกันละเท่าไร	40	33.90	15	12.71	28	23.73	27	22.88

	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		บางครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ได้มีการประเมินผลหลังจากการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งเพียงใด	45	38.14	11	9.32	51	43.22	11	9.32

	ประชุมคณะกรรมการ		ออกแบบสอบถามสมาชิก		ฟังเสียงวิจารณ์สมาชิกส่วนมาก		ประชุมสมาชิกทั้งหมด		ไม่เคยประเมินผลเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ใช้วิธีการใดในการประเมินผล (ตอบได้หลายข้อ)	60	50.85	9	7.63	44	37.29	41	34.75	7	5.93

จากตาราง 23 แสดงว่า

1. นักเรียนส่วนมากได้เป็นกรรมการโดยสมัครใจ จำนวนรองลงมานักเรียนเป็นผู้เลือก มีเพียง 3 คนที่ได้เป็นกรรมการโดยอาจารย์ใหญ่และครูเป็นผู้เลือก

2. การดำเนินการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่คณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบ

3. ส่วนใหญ่การดำเนินงานแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับมติของคณะกรรมการและครูที่ปรึกษา

4. การประชุมปรึกษาหารือกันนั้นส่วนมากจัดขึ้นเมื่อจะมีการจัดกิจกรรมนักเรียน นอกนั้นไม่มีกำหนดแน่นอน

5. เงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนมากเป็นรายได้ที่ได้จากการจัดงาน รองลงไปคือได้จากค่าธรรมเนียมสมาชิก ส่วนเงินที่ได้จากงบประมาณที่ทางโรงเรียนจัดให้นั้นได้น้อยที่สุด

6. วันและเวลาในการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนมากไม่กำหนดแน่นอน

7. นักเรียนส่วนมากใช้เงินเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทั้งปีไม่เกินคนละ 20 บาท

8. หลังการจัดกิจกรรมแล้วมีการประเมินผลแต่เป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ

9. วิธีประเมินผลที่ใช้มากที่สุดคือ ประชุมคณะกรรมการและฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสมาชิก ส่วนวิธีที่ใช้น้อยก็อ การออกแบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก ในจำนวนนี้มีกรรมการนักเรียนจำนวน 5.93 % เห็นว่าไม่เคยมีการประเมินผลเลย

ตาราง 24 แสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรม

รายการ	น่าสนใจมาก		น่าสนใจมาก แต่ยังต้องปรับปรุงอีกเล็กน้อย		มีส่วนที่น่าสนใจแต่ยังต้องปรับปรุงอีกมาก		ไม่น่าสนใจเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมนักเรียน	10	8.47	59	50.00	46	38.98	3	2.54

จากตาราง 24. แสดงให้เห็นว่า กรรมการนักเรียนส่วนมากเห็นว่ากิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นน่าสนใจ แต่ต้องปรับปรุงอีก

ตาราง 25 แสดงปัญหาที่คณะกรรมการนักเรียนพบในการดำเนินการจัดกิจกรรม

รายการปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียน	25	21.19
2. ไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก	71	60.17
3. ไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ทั่วไป	33	27.97
4. ขาดการสนับสนุนด้านการเงิน	72	61.02
5. ทางโรงเรียนไม่จัดเวลาเฉพาะให้	45	38.14
6. อำนาจการทำงานขึ้นอยู่กับอาจารย์เป็นส่วนใหญ่	32	27.12
7. ไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์และสถานที่	60	50.85
8. งานกิจกรรมมีมากเกินไปจนไม่มีเวลาเป็นของตนเอง	21	17.80
9. คณะกรรมการขาดประสบการณ์ ขาดคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา	37	31.36
10. ขาดการประสานงานที่ดี	88	74.58

จากตาราง 25 แสดงว่าปัญหาการทำงานที่กรรมการนักเรียนส่วนมาก (74.58 %) พบคือ การขาดการประสานงานที่ดี ปัญหารองลงไปคือ ขาดการสนับสนุนด้านการเงิน และขาดความร่วมมือจากสมาชิก นอกนั้นเป็นปัญหาที่นักเรียนน้อยคนพบ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

1. กิจกรรมที่นักเรียนต้องการจัดให้มีขึ้นนอกเหนือจากที่จัดอยู่เดิม

1) การกีฬา สุขภาพอนามัย และสันทนาการบางประเภท เช่น ว่ายน้ำ รักบี้ แข่งจักรยาน ยูโด มวย กระบี่กระบอง ศิลปการป้องกันตัวแบบต่าง ๆ

2) ทัศนศึกษา อยู่ค่ายพักแรม

3) กิจกรรมทางวิชาการ ที่สำคัญได้แก่ การจัดให้มีการตอบปัญหาทางวิชาการภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน จัดนิทรรศการของชุมนุมวิชาการต่างๆ กิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัย การทดลองค้นคว้า ฯลฯ

4) กิจกรรมที่ให้ความรู้ทางการเมือง เช่น การเชิญวิทยากรมาอภิปรายหรือบรรยายเรื่องราวข่าวสารทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในปัจจุบัน การถกเถียงปัญหาร่วมกัน จัดนิทรรศการและฉายภาพยนต์ประกอบ

5) การดนตรี ศิลป และการละคร เช่น จัดให้มีชุมนุมดนตรีสากล ดนตรีไทย มีการแสดงดนตรีในวันสุดสัปดาห์ ตั้งชุมนุมศิลป และชุมนุมการละคร

6) กิจกรรมสังสรรค์รื่นเริง เช่น งานวันเด็ก ปีใหม่ ปิดภาค งานรับประกาศนียบัตร งานสังสรรค์ระหว่างรุ่น เป็นต้น

7) การบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ การออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ชุมนุมส่งเคราะห์คนยากจน พัฒนาโรงเรียน ทำความสะอาดและตกแต่งบริเวณอาคารสถานที่

8) การส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมไทย เช่น จัดงานในวันสำคัญตามประเพณีไทย ได้แก่วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้มีการละเล่นพื้นเมือง ทั้งการร้อง การรำ และศิลปต่าง ๆ จัดให้มีการประกวดมารยาทและความประพฤติ ในวันสุดสัปดาห์ก็ให้มีการสวดมนต์

9) ชุมนุมอาสาสมัครทำงานเพื่อสังคม เช่น ชมรมต่อต้านชาวต่างด้าว มีหน่วยอาสาสมัครรักษาดินแดน และป้องกันความปลอดภัย ชมรมเผยแพร่ประชาธิปไตย

ต่อต้านความฟุ่มเฟือย และส่งเสริมความเป็นชาตินิยม เป็นต้น

10) กิจกรรมเกี่ยวกับงานอาชีพและความสนใจเฉพาะอย่าง เช่น ตัดผม ดัดผม ตัดเสื้อ ทำอาหาร ถ่ายรูป การเกษตร แก้ซ่อมเครื่องยนต์ ฯลฯ เป็นต้น

11) ชุมนุมฝึกพูด

12) ชุมนุมหนังสือพิมพ์โรงเรียน

13) กิจกรรมทางด้านบริการ เช่น บริการข่าวสาร ความรู้ทั่วไป ความคิดเห็น ความบันเทิง โดยการจัดป้ายนิเทศ และเสียงตามสาย

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

ข้อบกพร่อง อุปสรรค และปัญหาของการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการจัดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา น่าจะมีสาเหตุมาจาก

1) ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้บริหาร

นักเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม เป็นบางครั้ง จึงไม่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง

2) ปัญหาเกี่ยวกับครูและครูที่ปรึกษา

– ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง ไม่ค่อยให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง คิดเพียงว่าหน้าที่ของตนก็คือการสอนในห้องเพียงอย่างเดียว

– ครูบางคนเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาที่ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะมักเป็นผู้เสนอให้นักเรียนจัดกิจกรรมตามความปรารถนาของตนเอง ไม่ค่อยให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

– มีเวลาน้อย จึงไม่ได้ร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

– มักเอาใจใส่เฉพาะนักเรียนที่เรียนดี พูดเก่ง เป็นต้น

– ครูที่ปรึกษาบางคนไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน

3) ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

– โดยปกติแล้วพบว่านักเรียนส่วนมากไม่กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมงาน มีความสนใจน้อย ไม่มีความรับผิดชอบ และไม่เสียสละเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และหลักการทำงานร่วมกันก็ได้ ฉะนั้นจึงมักพบว่ามีนักเรียนกลุ่มน้อยเพียงไม่กี่กลุ่มที่ร่วมกิจกรรมอยู่ หรือบางครั้งมีเฉพาะคณะกรรมการ

– มีเวลาน้อย เพราะส่วนใหญ่นักเรียนใช้เวลาในการเรียนตามตารางปกติ จึงทำให้นักเรียนบางคนที่สนใจ ไม่สามารถแบ่งเวลาได้ถูกต้อง ชอบใช้เวลาเรียนไปร่วมกิจกรรม จนต้องทำให้เสียเวลาเรียน

– นักเรียนจำนวนหนึ่งไม่สามารถร่วมกิจกรรมที่จัดนอกเวลาเรียนได้เพราะบ้านอยู่ไกลโรงเรียนไม่มีรถรับส่ง

– ขาดกระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ขาดความรับผิดชอบและไม่รู้หน้าที่ของตนเอง

– อาย ไม่กล้าแสดงออก

– คณะกรรมการไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี

– บางครั้งคณะกรรมการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกดำเนินงานโดยลำพัง

– บางครั้งคณะกรรมการไม่เป็นอิสระในการทำงาน เพราะครูหรือครูที่ปรึกษาควบคุมการทำงานจนเกินไป

4) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงาน

– ขาดการวางแผนงานที่ดี ทำให้งานดำเนินไปอย่างน่าเบื่อหน่าย กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่มีประโยชน์เท่าที่ควร เช่นเน้นเรื่องความรื่นเริงมากกว่าประโยชน์

จัดกิจกรรมมากชนิดแต่ซ้ำซาก ไม่น่าสนใจ และยังจัดบ่อยจนเกินไปด้วย

– โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนจัดกิจกรรมอย่างอิสระ ควบคู่ไปกับการให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดของครูที่ปรึกษา

– ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม ประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ

– การประชาสัมพันธ์ และการประสานงานไม่ดีพอ ทำให้ครู นักเรียนไม่ทราบความเคลื่อนไหวของงาน และบางครั้งทำให้เกิดความไม่เข้าใจต่อกัน

– มีปัญหาเรื่องการเงิน เช่น โรงเรียนบางแห่งไม่สนับสนุน ด้านการเงิน หรือกิจกรรมมีเงินน้อย การจัดกิจกรรมบางประเภทต้องเสียค่าใช้จ่าย มากเกินไป แล้วได้ผลไม่คุ้มค่า

– ปัญหาเรื่องเวลา โรงเรียนไม่กำหนดเวลาของการจัด กิจกรรมไว้แน่นอน และในวันเรียนปกติไม่ค่อยมีเวลาเพราะส่วนมากใช้เวลากับการเรียน ตามตารางสอน

– ปัญหาเรื่องอุปกรณ์ สถานที่ มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บางครั้ง ต้องยืมจากโรงเรียนอื่น อุปกรณ์ที่มีในโรงเรียนก็ไม่สะดวกกับการยืมใช้ ไม่มีห้องทำงาน ของกรรมการ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมของนักเรียนและคณะกรรมการ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับครูและครูที่ปรึกษา

– ควรถือเป็นหน้าที่จะต้องให้ความร่วมมือ สนใจในการปฏิบัติงาน ทุกครั้ง นอกจากนั้นควรให้กำลังใจ และส่งเสริมการทำงานด้วยการเปิดโอกาสให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ครูเองก็ควรเป็นผู้เสนอ ความคิดเห็นที่ดีมีประโยชน์ และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและคณะกรรมการ

– ควรพยายามทำความรู้จัก ทำความเข้าใจนักเรียนและคณะกรรมการเพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน

– ควรเป็นผู้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และหลักการจัดกิจกรรมพร้อมทั้งกระตุ้นนักเรียนให้เข้าร่วมในกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียนและกรรมการ

– ควรทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น เข้าร่วมงานทุกครั้ง และรู้หน้าที่รับผิดชอบของตนเอง

– ไม่ควรใช้เวลาเรียนไปทำกิจกรรมให้มาก เพราะอาจทำให้เสียการเรียนได้

– ผู้เป็นกรรมการควรมีลักษณะของผู้นำที่ดี คือ เสียสละ มีความสามารถ มีประสบการณ์ เข้มแข็ง อดทน ใจกว้าง

3) ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารงาน

– จัดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานให้ดีขึ้น

– ก่อนจัดกิจกรรมควรสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกส่วนมากก่อนและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

– ควรมีการวางแผนงานล่วงหน้าและทำงานตามแผนนั้น

– การทำงานควรยึดหลักความสามัคคี และทำด้วยความสมัครใจเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ

– กิจกรรมที่จัดควรให้เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก เหมาะกับสภาพและความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ย้ำการปลูกฝังค่านิยมให้คนทำงานเพื่อส่วนรวม มีความคิดอิสระ นอกจากนั้นยังควรเป็นกิจกรรมที่ทุกคนมีส่วนร่วมมากที่สุด ถ้าจะจัดกิจกรรมภายนอกควรพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจโรงเรียนผิดได้

– ชุมนุมต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมนุมวิชาการควรจัดทำหนังสือเผยแพร่ความรู้ ความคิดแก่สมาชิกและผู้สนใจด้วย

– สภาควรแถลงผลการดำเนินงานให้นักเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ และควรจะกำหนดวันประชุมให้แน่นอนด้วย

– ข้อเสนอแนะสำหรับเรื่อง เงิน เวลา และสถานที่สรุปได้ดังนี้

<u>ด้านการเงิน</u> โรงเรียนควรจัดงบประมาณไว้ให้โดยเฉพาะ ถ้าจะมีการเก็บจากสมาชิกก็ควรเก็บแต่พอสมควรด้วยจำนวนเงินที่ไม่มากจนเกินไป ถ้าจะขอความร่วมมือจากคนภายนอกก็ควรให้เหมาะสมไม่ทำให้เขาเดือดร้อนและเบื่อหน่าย ควรมีการวางแผนการใช้เงินอย่างรอบคอบและให้คุ้มค่า หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรแถลงรายรับ – จ่าย ให้สมาชิกทราบด้วย

<u>ด้านเวลา</u> กิจกรรมที่จัดควรใช้ช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่ควรใช้เวลามากเกินไป จะทำให้เบื่อและเสียเวลาเรียน เวลาของการจัดงานก็เช่นกัน ควรเป็นเวลาที่นักเรียนว่างตรงกัน และทุกคนไม่ลำบากที่จะมาร่วม

กิจกรรมบางอย่างที่ต้องมีการซ้อมก็ไม่ควรใช้เวลาเรียน.

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. สำรวจเจตนคติความเข้าใจ ความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน ของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนจากครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการจัดกิจกรรมนักเรียน

3. ศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวน 778 คน คือ อาจารย์ใหญ่ 8 คน ครู 189 คน ครูที่ปรึกษากิจกรรม 35 คน นักเรียน 428 คน และกณะกรรมการนักเรียน 118 คน ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล ปีการศึกษา 2518 จาก 8 โรงเรียน ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย นครราชสีมา
2. โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สกลนคร
3. โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล อุดรธานี
4. โรงเรียนเบญจมะมหาราช อุบลราชธานี
5. โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม บุรีรัมย์

6. โรงเรียนผดุงนารี มหาสารคาม
7. โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล ชัยภูมิ
8. โรงเรียนกัลยานวัตร ขอนแก่น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 3 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่
2. แบบสอบถามสำหรับครูและครูที่ปรึกษา
3. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

1. เกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไปของผู้ตอบ
2. เกี่ยวกับเจตนคติและความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
3. เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรม ความเข้าใจ ความสนใจ และปัญหาของการจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ
4. เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว ได้จัดกระทำตามลำดับขั้นดังนี้

1. คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แยกเป็นหมวดหมู่ตามชนิดของตัวแปร
2. แจกแจงความถี่ของคำตอบในแต่ละข้อย่อยในแบบสอบถาม
3. หาค่าทางสถิติด้วยค่าร้อยละในแบบสอบถามตอนที่ 1 และ 3

4. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคำตอบแต่ละข้อในแบบสอบถามตอนที่ 2

5. รวบรวมคำตอบจากคำถามปลายเปิดในตอนที่ 4 ไว้เป็นหมวดหมู่

<u>สรุปการศึกษาค้นคว้า</u>

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ผลดังนี้

1. ชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจเข้าร่วมและกิจกรรมที่ควรจัดให้มีเพิ่มขึ้นจากที่จัดอยู่เดิม สรุปจากคำตอบของอาจารย์ใหญ่ ครูที่ปรึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการนักเรียน ดังนี้

1.1 โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจัดกิจกรรมนักเรียนไม่ต่ำกว่า 10 ชนิด ในจำนวนกิจกรรมทั้ง 10 ชนิดนี้ ทุกโรงเรียนจัดให้มีสภานักเรียน กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ รองลงมาคือ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปและการดนตรี ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนส่วนน้อยจัดให้มีขึ้นคือ กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการอาชีพ

1.2 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทุกชนิดที่โรงเรียนจัดขึ้น นักเรียนจำนวนมากที่สุดสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสังคม เช่น การทัศนาจร การอยู่ค่ายพักแรม รองลงมาคือ กิจกรรมทางศาสนา ชุมนุมวิชาการ กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปการดนตรี การกีฬา และการบำเพ็ญประโยชน์ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมน้อยที่สุดคือ กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่าง

1.3 ชนิดของกิจกรรมที่อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนมีความเห็นพ้องกันว่าควรจัดเพิ่มเติมขึ้น แต่ถ้าโรงเรียนจัดแล้วก็ควรจะได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้นได้แก่

- กิจกรรมทางด้านวิชาการ เช่น จัดนิทรรศการ การแข่งขันตอบปัญหา
- กิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์ ศิลป วัฒนธรรมไทย
- กิจกรรมการพูดและการฟัง เช่น การฝึกพูดแบบบรรยาย อภิปราย โต้วาที และเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปรายปัญหาต่าง ๆ

– การบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น การออกค่าย อาสาพัฒนา

– กิจกรรมดนตรี ศิลป และการละคร

กิจกรรมที่ครู และนักเรียน ยกเว้นอาจารย์ใหญ่เสนอให้จัดเพิ่มเติม ได้แก่

- กิจกรรมกีฬา และสันทนาการบางชนิด เช่น การว่ายน้ำ แข่งจักรยาน ศิลปการป้องกันตัวชนิดต่าง ๆ

– การออกหนังสือพิมพ์โรงเรียน และชุมนุมสื่อสารมวลชน

– กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอาชีพและความสนใจเฉพาะอย่าง เช่น

– กิจกรรมนอกสถานที่ เช่น ทัศนศึกษา การอยู่ค่ายพักแรม

มีกิจกรรมอีก 2 ชนิดที่นักเรียน และกรรมการนักเรียนเสนอให้จัดเพิ่มขึ้นคือ

– ชุมนุมสังคม และการเมือง เช่น การจัดนิทรรศการ การบรรยายอภิปราย ฉายภาพยนต์ เป็นต้น

– กิจกรรมเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกรู นักเรียน คณงานภารโรง เช่น การทำงานร่วมกัน การจัดงานสังสรรในโอกาสต่าง ๆ

2. เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ กรู ครูที่ปรึกษา กรรมการนักเรียน และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 โดยเฉลี่ยแล้วอาจารย์ใหญ่มีเจตนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะอาจารย์ใหญ่ต่างก็เห็นว่ากิจกรรมนักเรียนให้ประโยชน์แก่นักเรียนทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเห็นว่าให้ประโยชน์ในด้านส่งเสริมความรู้ในหลักสูตร และส่งเสริมการทำงานในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนั้นยังมีความคิดเห็นที่ตรงตามหลักการจัดกิจกรรมเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะในหลักการที่ว่า ผู้บริหารควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมอย่างถองแท้ และเห็นว่าการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากที่สุด

2.2 ครูและครูที่ปรึกษามีเจตนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะต่างก็มีความเห็นโดยเฉลี่ยตรงกันว่ากิจกรรมนักเรียนมีคุณค่า ให้ประโยชน์ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเห็นว่า ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ทั้งยังมีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ด้วย นอกจากหลักการที่ว่าการจัดกิจกรรมควรเพ่งเล็งวิธีการดำเนินงานมากกว่าผลที่ได้รับ ซึ่งต่างก็มีความเห็นไม่คอยตรงกัน

2.3 นักเรียนและกณะกรรมการนักเรียนมีเจตนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะโดยเฉลี่ยมีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมนักเรียนมีคุณค่าให้ประโยชน์ทุกด้านมากเท่า ๆ กัน แต่ไม่คอยเห็นประโยชน์ในข้อที่ว่า กิจกรรมทำให้ผลการเรียนดีขึ้น นักเรียนและกณะกรรมการนักเรียนเข้าใจหลักการในการจัดกิจกรรมดีอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเห็นด้วยกับหลักการข้อที่ว่า นักเรียนควรเลือกสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมที่ตรงกับความสนใจและความถนัดของตนเอง และกรรมการนักเรียนเห็นด้วยกับหลักการที่ว่า นักเรียนควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

3. ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรมของอาจารย์ใหญ่ ครูที่ปรึกษา กรู กรรมการและนักเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 <u>อาจารย์ใหญ่</u>

3.1.1 การดำเนินการจัดกิจกรรมอาจารย์ใหญ่ส่วนมากเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการพิจารณาตัวบุคคลเข้าทำงาน ส่วนอำนาจหน้าที่ของการบริหารงานนั้นมอบให้กณะกรรมการ คือ ครูที่ปรึกษา และกรรมการนักเรียน

3.1.2 อาจารย์ใหญ่ส่วนมากให้การสนับสนุนดีคือ ให้ความร่วมมือเกือบทุกครั้ง บางโรงเรียน ได้พิจารณาจัดสรรเงินและจัดเวลาพิเศษให้เป็นครั้งคราว นำผลงานออกแสดงต่อบุคคลภายนอกเป็นบางโอกาส บางครั้งยังอนุญาตให้คณะครู และครูที่ปรึกษาไปเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่นด้วย หลังการจัดกิจกรรม อาจารย์ใหญ่ส่วนมากจะได้ติดตามผลงาน และมักนำเอาหน้าที่ความรับผิดชอบของครูมามีส่วนในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

3.1.3 อาจารย์ใหญ่ส่วนมากมีความเข้าใจหลักการและปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น เมื่อมีการจัดกิจกรรมก็แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดให้ครูและนักเรียนทราบทุกครั้ง ทั้งยังเห็นว่า มีความจำเป็น ที่จะต้องชักชวนให้ครูในโรงเรียนเห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรม

3.2 ครูและครูที่ปรึกษา

3.2.1 ครูและครูที่ปรึกษาส่วนมากให้ความร่วมมือดี โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาเกือบทุกคนให้ความร่วมมือทุกครั้ง ก็อย่างก็ให้ความสนใจ ศึกษาความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นอย่างดี จึงทราบว่านักเรียนทำงานและมีปัญหาอย่างไร ได้มีโอกาสช่วยเหลือนักเรียนและกรรมการที่มีปัญหาเหล่านั้นด้วย นอกจากนั้นยังมีความเชื่อว่าตนเองได้มีส่วนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน บางครั้งยังมีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นด้วย

3.2.2 ครูที่ปรึกษาส่วนมากพอใจกับการได้รับเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ แต่จำนวนมากมีความไม่แน่ใจว่า ตนเองเหมาะสมกับหน้าที่หรือไม่ ครูที่ปรึกษาประมาณ 1 ใน 4 เท่านั้นที่เห็นว่าตนเองเหมาะสม

อย่างไรก็ตามครูที่ปรึกษากิจกรรมส่วนมาก มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของตนได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารพอควร แต่ไม่ได้เอาไปพิจารณาถึงความดีความชอบเป็นส่วนตัวด้วย

3.2.3 เกี่ยวกับการเข้าร่วมดำเนินงานและความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมนักเรียนของครูที่ปรึกษา สรุปได้ดังนี้

วิธีการที่ครูที่ปรึกษาได้เข้ามารับหน้าที่นั้น มีหลายวิธี ได้แก่ สมัคร อาจารย์ใหญ่แต่งตั้ง และนักเรียนเสนอให้ทางโรงเรียนแต่งตั้งด้วยจำนวนเท่าๆกัน

เมื่อเข้ารับหน้าที่แล้ว กรูที่ปรึกษาจำนวนครึ่งหนึ่ง เห็นว่า ไม่เคยมีการอบรม และอีกครึ่งหนึ่งเห็นว่า มีการอบรมแต่ไม่บ่อยนัก แต่ส่วนมากไม่เคยได้เข้ารับการอบรม อย่างไรก็ดี กรูที่ปรึกษาส่วนมากก็ได้ทำหน้าที่ของกรูที่ปรึกษาที่ดี เช่น ได้ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมนักเรียนให้นักเรียนทราบเป็นบางครั้ง เข้าประชุมปรึกษาหารือกับกรรมการนักเรียนเกือบทุกครั้ง เคยพานักเรียนไปเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่นเป็นบางครั้ง

สำหรับการวางนโยบายและการดำเนินงานนั้น ส่วนมากเห็นว่าการเป็นอำนาจหน้าที่ของกณะกรรมการนักเรียน

3.3 นักเรียนและกณะกรรมการนักเรียน

3.3.1 การเข้ารวมและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและกณะกรรมการนักเรียน สรุปได้ดังนี้

นักเรียนและกณะกรรมการนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเหตุผลต่างๆกัน แต่ส่วนมากเข้าร่วมเพราะความสนใจ ด้วยการสมัครเป็นสมาชิก ซึ่งการเข้าเป็นสมาชิกนั้น หน่วยกิจกรรมไม่ได้กำหนดคุณสมบัติใดๆ จะกำหนดก็แต่คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นกรรมการ เช่น มีความประพฤติดี และมีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

3.3.2 นักเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือบ่อยครั้ง ส่วนกณะกรรมการนักเรียนครึ่งหนึ่งให้ความร่วมมือทุกครั้ง และครึ่งหนึ่งให้ความร่วมมือเป็นบางครั้ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการสละกำลังกาย สติปัญญาและทรัพย์ปานกลาง ส่วนกรรมการนั้นได้เสียสละมากเมื่อมีการนัดหมายให้เข้าประชุม ทางก็ยินดีเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง แต่เมื่อมีปัญหาหรือแสดงความคิดเห็น นักเรียนกล้าถามหรือแสดงความคิดเห็นบางครั้ง นักเรียนส่วนมากทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองดี ส่วนกณะกรรมการนั้น เกือบทุกคนทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองเป็นอย่างดี

3.3.3 สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และครูที่ปรึกษาส่วนมากให้การดูแลเอาใจใส่เป็นบางครั้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นนักเรียนและกรรมการนักเรียนส่วนมากก็ทราบว่าตนเองควรปรึกษาใคร

3.3.4 ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและกรรมการนักเรียนสรุปได้ดังนี้

นักเรียนและกรรมการนักเรียนส่วนมากรู้สึกพอใจในการเข้าร่วมงาน และยังรู้สึกพอใจในการเป็นสมาชิกของชุมนุมด้วย เมื่อสำรวจความต้องการพบว่านักเรียนจำนวนมากต้องการเข้าร่วมเป็นครั้งคราว มีจำนวนปานกลางที่รู้สึกกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมทุกครั้ง ส่วนคณะกรรมการนั้นพบว่าจำนวนมากกระตือรือร้นและอยากเข้าร่วมทุกครั้ง

3.3.5 วิธีดำเนินงานจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียน สรุปได้ดังนี้

1) การเข้ารับหน้าที่เป็นกรรมการนักเรียน เป็นได้หลายวิธีตามลำดับคือ นักเรียนสมัครใจทำโดยไม่มีการเลือก สมัคร แล้วให้นักเรียนเป็นผู้เลือก และอาจารย์ใหญ่หรือกรูเป็นผู้เลือก

2) ส่วนใหญ่กรรมการนักเรียนมีอำนาจหน้าที่จัดงาน แต่ก่อนที่จะดำเนินงานแต่ละครั้งจะมีการประชุมกรรมการและครูที่ปรึกษาก่อน แล้วแจ้งให้สมาชิกทราบ โดยปรกติแล้วจะประชุมเมื่อมีการจัดกิจกรรม นอกจากนั้นก็แล้วแต่ความจำเป็น ไม่มีกำหนดแน่นอน

3) เงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่วนมากเป็นรายได้ที่ได้จากการจัดงาน ค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก เรี่ยไรจากครูและสมาชิก ตามลำดับ ส่วนเงินจากงบประมาณของทางโรงเรียนนั้นได้น้อยที่สุด

ในปีหนึ่ง ๆ จำนวนเงินที่นักเรียนใช้สำหรับการร่วมกิจกรรมโดยจ่ายเป็นค่าธรรมเนียมสมาชิกหรือจ่ายเป็นครั้งคราวไม่เกินคนละ 20 บาท

4) วันและเวลาในการจัดกิจกรรมส่วนมากไม่กำหนดแน่นอน แต่ที่มักจัดเป็นประจำได้แก่วันสิ้นภาคเรียน และหลังเลิกเรียน บางครั้งจัดในวันหยุดวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ ส่วนที่จัดน้อยที่สุดคือในเวลาเรียน

5) หลังการจัดกิจกรรมแล้วมีการประเมินผล แต่เป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ และใช้หลายวิธีการ วิธีที่ใช้มากที่สุดได้แก่ การประชุมร่วมกันของกณะกรรมการและการออกแบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกตามลำดับ

3.3.6 กรรมการส่วนมากเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นน่าสนใจ แต่ยังต้องปรับปรุงอีกเล็กน้อย บางคนเห็นว่าน่าสนใจ แต่ยังต้องปรับปรุงอีกมาก

4. <u>ปัญหาของการจัดกิจกรรม</u>

4.1 ปัญหาที่อาจารย์ใหญ่พบ คือ

1) ครูส่วนมากไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมจึงทำให้เฉื่อยชาขาดความกระตือรือร้น สำหรับครูที่ปรึกษานั้นไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน

2) โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดงบประมาณไว้สำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะต้องใช้เงินบำรุงการศึกษามาช่วย หรือให้ชุมนุมเป็นผู้หาเงินใช้เอง บางโรงเรียนต้องการจัดเงินงบประมาณให้ แต่ได้งบประมาณน้อยก็ไม่สามารถจัดให้ได้

3) ปรกติแล้วโรงเรียนส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องอุปกรณ์และสถานที่ นอกจากโรงเรียนที่เปิดสอนสองผลัดจะมีปัญหาเรื่องสถานที่ ไม่เพียงพอ เพราะห้องเรียนทุกห้องต้องใช้ในการสอนตลอดเวลา ตั้งแต่ 7.30 – 17.15 น. ประกอบกับจำนวนนักเรียนที่มากขึ้นจำเป็นต้องใช้ห้องเรียนเพิ่มขึ้น

4) โรงเรียนส่วนมากได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกเป็นอย่างดี แต่มีปัญหาเรื่องบุคลากรภายใน สาเหตุก็เนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง มีงานปกติที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว และบางครั้งการดำเนินงานยังต้องใช้เงินส่วนตัวอีกด้วย จึงทำให้ได้รับความร่วมมือน้อย ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือขาดบุคลากรที่มีความสามารถความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการบริหารนักเรียน

5) ผู้ปกครองส่วนมากให้ความร่วมมือดี นอกจากบางคนที่ไม่เข้าใจไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนยังไม่ดีพอ โรงเรียนยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจได้อย่างทั่วถึง

6) ในวันเปิดเรียนธรรมดาโรงเรียนมักไม่ค่อยมีเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมเพราะ ต้องใช้เวลาทั้งหมดสอนตามหลักสูตร จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดประจำสัปดาห์ เช่น เสาร์ อาทิตย์ นอกจากนั้นอาจจะจัดไว้นอกเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียนแล้วตามแต่ชนิด ๑ ของกิจกรรม ถ้าเมื่อใดมีการจัดกิจกรรมในเวลาเรียนมักทำให้รบกวนสมาธิของผู้ที่กำลังเรียนอยู่

4.2 ปัญหาที่ครูพบ

ครูพบปัญหาว่า กิจกรรมทำให้ผลการเรียนของนักเรียนด้อยลง ตนเองมีเวลาน้อย และครูส่วนมากไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

4.3 ปัญหาที่ครูที่ปรึกษาพบ

ครูที่ปรึกษาต่างก็พบปัญหาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กัน สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับครูส่วนมากคือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ผลการเรียนของนักเรียนด้อยลง และไม่ได้รับความร่วมมือจากครูทั่วไป นอกนั้นก็เป็นปัญหาของครูบางคนเท่านั้น

4.4 ปัญหาที่นักเรียนพบ

นักเรียนส่วนมากไม่กล้าแสดงออก ไม่มีเวลา มีปัญหาทางด้านการเงิน ไม่ทราบความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรมนักเรียน และผลการเรียนไม่ดีขึ้น จึงไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรม

4.5 ปัญหาที่คณะกรรมการนักเรียนพบ

คณะกรรมการส่วนมากขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และขาดผู้แนะนำปรึกษาที่ดี ไม่มีเวลา และไม่กล้าแสดงออก

ส่วนปัญหาด้านการดำเนินงานนั้นคณะกรรมการจำนวนมากพบว่างานที่ทำนั้นขาดการประสานงานที่ดี ขาดการสนับสนุนทางด้านการเงิน และขาดความร่วมมือจากสมาชิกตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมนักเรียน รวบรวมจากคำถามปลายเปิด

1. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้กิจกรรมเป็นงานในหน้าที่อย่างหนึ่งของครู

2. โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินกิจกรรมนักเรียนประจำปีไว้แต่ต้นปีอย่างละเอียด ให้ฝ่ายกิจกรรม วิชาการ การเงิน และธุรการได้ทราบทั่วกัน

3. โรงเรียนควรมีวิธีการหรือนโยบายที่จะกระตุ้นให้ครูและนักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการดำเนินการจัดกิจกรรม เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ทราบทุกระยะ มอบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้ พาไปชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่น จัดการอบรมครูเกี่ยวกับกิจกรรม เชิญวิทยากรมาบรรยายในบางโอกาส ทั้งนี้ยังเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ครูและนักเรียนด้วย

4. ควรวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้ประโยชน์มากกว่าความรู้ และควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบที่ไม่ซ้ำซาก และควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ข้อสำคัญประการหนึ่งคือควรจัดเพื่อให้คนส่วนใหญ่ได้ร่วมด้วย

5. โรงเรียนควรจัดงบประมาณให้สำหรับการจัดกิจกรรมบ้าง ไม่ควรเรียกเก็บจากสมาชิกมากเกินไป ถ้าเก็บควรเก็บตั้งแต่ต้นปี ควรมีการวางแผนใช้เงินอย่างรอบคอบ และหลังการจัดงานทุกครั้งควรแจ้งการรับจ่ายเงินให้สมาชิกทราบด้วย

6. กิจกรรมที่จัดขึ้นแต่ละครั้งควรกำหนดวัน เวลาให้แน่นอน และกำหนดช่วงเวลาให้เหมาะสม เช่นไม่ควรใช้เวลานานเกินไป เพราะอาจทำให้เบื่อได้ กิจกรรมบางอย่างที่มีการฝึกซ้อม ไม่ควรฝึกซ้อมในเวลาเรียน เพราะมีกิจกรรมมาก อาจทำให้นักเรียนเสียผลการเรียนได้

7. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการยืมอุปกรณ์ และใช้สถานที่ ควรจัดให้มีห้องทำงานของกรรมการสภานักเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยอาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. เจตนคติ ผลของการศึกษาค้นคว้าที่พบว่าอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนต่างก็มีเจตนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะส่วนมากให้ความเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนมีคุณค่าและให้ประโยชน์หลายด้าน เช่น อาจารย์ใหญ่เห็นว่ากิจกรรมนักเรียนช่วยส่งเสริมความรู้ในหลักสูตรและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ครูและครูที่ปรึกษาเห็นว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะและช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนและกิจกรรมนักเรียนเห็นว่ากิจกรรมมีประโยชน์ต่อตนเองทุกด้าน การแสดงความคิดเห็นเช่นนี้ย่อมแสดงว่าบุคคลเหล่านั้นเคยได้รับผลเช่นนั้นมาก่อน อาจารย์ใหญ่ในฐานะของผู้บริหารทั้งทางด้านวิชาการและการปกครองย่อมมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนของตนเป็นผู้มีความรู้และมีระเบียบวินัย ตนเองย่อมทราบดีว่าการจัดการเรียนการสอนในห้องเพียงอย่างเดียวนั้นคงไม่ทำให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์มากพอ เมื่อจัดกิจกรรมนักเรียนขึ้นได้เข้าร่วมสม่ำเสมอ ได้ติดตามผลงานของนักเรียนเป็นประจำ และได้ปฏิบัติงานถูกต้องตามหลักการเป็นส่วนมาก คงทำให้อาจารย์ใหญ่เห็นความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในทางที่ดีที่เกิดกับนักเรียน โดยเฉพาะผลทางด้านวิชาการ การแสดงออกในการทำงานร่วมกัน การปฏิบัติตัวของนักเรียนที่เป็นไปในรูปของการปกครองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น คือ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ กล้าแสดงความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รู้จักช่วยเหลือสังคม ทำงานอย่างมีแผน สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น

ส่วนครูและครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่จะต้องเอาใจใส่นักเรียนทั้งในเวลาสอนและทำงานก็คงจะพบว่า ในเวลาจัดกิจกรรมนั้นตนเองมีโอกาสได้ใกล้ชิด เป็นกันเองและร่วมทำงานกับนักเรียนมากขึ้น ทำให้เข้าใจความคิดเห็น การแสดงออกและปัญหาของนักเรียน นักเรียนอาจกล้าที่จะปรึกษาหารือทั้งปัญหาส่วนตัวและการงาน ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและการแสดงออกของครู ผลการวิจัยจึงปรากฏว่า ครู และครูที่ปรึกษาส่วนมากได้ให้ความร่วมมือศึกษาความสนใจ ทราบปัญหาของนักเรียนและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเสมอ

สำหรับนักเรียนนั้นในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ร่วมและกระทำกิจกรรมย่อมจะรู้ดีว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นตนเองได้รับประโยชน์อะไรบ้าง นักเรียนที่มุ่งแต่การเรียนในชั้นเพียงอย่างเดียวอาจจะมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนและไม่คิดว่าตนเองจะได้ประโยชน์อะไร แต่เนื่องจากนักเรียนส่วนมากเข้าใจในหลักการจัดและได้เข้าร่วมกิจกรรม จึงมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้รู้ ได้เห็นสิ่งที่น่าสนใจและได้ทำในสิ่งที่ตนถนัด จึงทำให้นักเรียนมองเห็นความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับการนั่งเรียนในห้องเรียนตามปกติ

2. <u>ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม</u> จากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนส่วนมากได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี แม้จะไม่ได้เข้าร่วมทุกครั้งก็ตาม อาจารย์ใหญ่นั้นให้ความสนใจและสนับสนุนโดยการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน สถานที่ การเผยแพร่ และติดตามผลงาน เป็นต้น อาจารย์ใหญ่อาจต้องสนใจและร่วมมือในฐานะผู้บริหาร**โรงเรียน** แต่ส่วนหนึ่งคงจะต้องมาจากความสนใจและการมองเห็นความสำคัญเป็นส่วนตัวด้วย ทำนองเดียวกันครูส่วนมากแสดงความสนใจโดยการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี จากการสำรวจพบว่าครูเข้าใจดีว่าตนเองควรมีหน้าที่และบทบาทต่อการสร้างพัฒนาการ และต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนเพียงใด ความรู้และความเข้าใจนี้เองที่จะทำให้ครูได้มองเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมโดยการแสดงความคิดเห็นวิพากย์วิจารณ์ ศึกษาความสนใจของนักเรียน ติดตามผลงาน ช่วยเหลือแก้ปัญหานักเรียน เป็นต้น อีกประการหนึ่งความสนใจและการเข้าร่วมของครูน่าจะมีสาเหตุมาจากการสนับสนุนของผู้บริหารด้วย เช่น แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมให้ทราบ ชักชวน ประชาสัมพันธ์ให้ร่วมมือกันทำงาน จัดพาคณะครูไปเยี่ยมชมโรงเรียนอื่นเป็นบางโอกาส และบางครั้งก็นำเอาหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมนักเรียนมาพิจารณาความดีความชอบด้วย สำหรับครูที่ปรึกษานั้นเมื่อสำรวจแล้วพบว่าเกือบทั้งหมดได้ให้ความสนใจและเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี เหตุผลของครูที่ปรึกษานั้นนอกจากจะเป็นเหตุผลเดียวกันกับที่ครูส่วนมากมีอยู่แล้วก็คงจะเป็นเพราะบุคคลเหล่านี้รักการทำงาน และเคยมีประสบการณ์มาก่อน แล้วเห็นความสำคัญจึงเข้าร่วมในฐานะครูที่ปรึกษา ซึ่งพบว่าจำนวนมากทำหน้าที่นี้ด้วยความสมัครใจ แต่มีครูบางคนที่ทำหน้าที่นี้เพราะอาจารย์ใหญ่แต่งตั้ง

และนักเรียนเสนอให้แต่งตั้งก็แสดงว่าบุคคลเหล่านั้นมีความสามารถ และมีประสบการณ์อยู่บ้าง

การที่นักเรียนส่วนมากสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมดีนั้น อาจเป็นด้วยความสนใจของครูและครูที่ปรึกษา เพราะเมื่อบุคคลเหล่านั้นสนใจ เข้าใจหลักการดี นักเรียนก็ย่อมมีโอกาสอย่างเต็มที่ที่จะแสดงความคิดเห็น กระทำในสิ่งที่ตนสนใจในความควบคุมและแนะนำที่ดีของครู เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กก็จะมีกำลังใจที่จะลงมือคิดและทำในสิ่งที่ตรงกับความสามารถและความต้องการโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของหน่วยกิจกรรมที่ตนสนใจ

3. <u>การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการนักเรียน</u> ครูที่ปรึกษาส่วนมากมีความพอใจที่ได้รับเลือกเข้ามาทำงาน แต่อย่างไรก็ดี หลายคนก็มีความไม่แน่ใจว่าตนเองเหมาะสมกับหน้าที่หรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับเลือกเข้ามาเป็นที่ปรึกษานั้นมีหลายวิธี เช่นสมัครใจ อาจารย์ใหญ่เลือก และนักเรียนเลือก ครูที่ปรึกษาประเภทแรกคงจะพอใจกับงานและพิจารณาแล้วว่าตนเองเหมาะสม แต่สองประเภทหลังนั้นอาจถูกเลือกเข้ามาเพราะได้รับการพิจารณาว่ามีบุคลิกลักษณะและมีประสบการณ์บางอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนมาก่อน โดยที่ตนเองอาจไม่ค่อยแน่ใจในความสามารถของตนนัก สิ่งที่น่าจะนำมาพิจารณาอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมนี้คือ เมื่อเข้ามารับหน้าที่ครูเหล่านี้ก็ไม่ได้เข้ารับการอบรมเรื่องกิจกรรมนักเรียนจากที่ใดเลย

สำหรับการดำเนินงานนั้น หน้าที่รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นของคณะกรรมการนักเรียนซึ่งส่วนมากได้จากการเลือกตั้ง แต่ละครั้งที่มีการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนจะประชุมร่วมกับครูที่ปรึกษาเสียก่อนแล้วจึงแจ้งให้นักเรียนทราบอันเป็นวิธีที่ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดทั้งหลายที่ได้มาก่อนการประชุมจัดกิจกรรมก็คงจะมาจากความต้องการ และความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่ เพราะจากที่ปรากฏในการวิจัยพบว่าครูส่วนมากได้ศึกษาความสนใจและความต้องการของนักเรียนอยู่แล้ว เงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่วนมากเป็นรายได้จากการจัดงานและบางส่วนได้มาจากคาธรรมเนียมสมาชิก สำหรับคาธรรมเนียมสมาชิกนั้นปีหนึ่ง ๆ ส่วนมากสมาชิกคนหนึ่งจะต้องจ่ายไม่เกิน 20 บาท สาเหตุหนึ่งที่หน่วยกิจกรรมจะต้องหาเงินเองหรือเก็บจากสมาชิกก็เพราะทางโรงเรียนมีเงินงบประมาณให้น้อย หรือไม่มีเลย ทั้งนี้โรงเรียนอาจถือเป็นค่าใช้จ่ายพิเศษนอกเหนืองบประมาณปรกติก็ได้ สำหรับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนั้นส่วนมาก

ไม่แน่นอน เช่น บางโรงเรียนอาจจัดหลังเลิกเรียนบ้าง ในเวลาเรียนบ้าง วันหยุดบ้าง หรือก่อนสิ้นภาคเรียนบ้าง เหตุที่ทางโรงเรียนจัดเวลาให้แน่นอนไม่ได้ก็คงเป็นเพราะต้องการให้กิจกรรมแต่ละอย่างที่จัดนั้นเหมาะสมกับเวลาและโอกาสนั่นเอง อีกประการหนึ่งการเรียนการสอนในตารางปรกตินั้นมีมากอยู่แล้ว นักเรียนและครูไม่ค่อยมีเวลาว่าง ส่วนมากสอนสัปดาห์ละประมาณ 16 – 20 ชั่วโมง การกำหนดเวลาของกิจกรรมไว้ในตอนใดตอนหนึ่งของเวลาเรียน เพื่อความสะดวกนั้นจึงทำได้ยาก หลังการจัดกิจกรรมแล้วมีการประเมินผลบางครั้ง ส่วนมากใช้การประชุมคณะกรรมการ และบางครั้งฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสมาชิก ที่ถูกแล้วควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง แต่ที่เป็นดังกล่าว อาจเป็นเพราะกรรมการเห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นบางครั้งนั้นเป็นกิจกรรมย่อยที่ไม่สำคัญนัก

4. <u>ปัญหาและข้อเสนอแนะของกิจกรรมนักเรียน</u> จากการสำรวจปัญหาและข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ใหญ่ ครูและนักเรียนโดยใช้คำถามปลายเปิด พบว่าบุคคลแต่ละกลุ่มมีปัญหาต่าง ๆ กันไปตามลักษณะหน้าที่และบทบาทของตนเอง อาจารย์ใหญ่พบปัญหาความไม่ร่วมมือของครู ปัญหาด้านการเงิน เวลา และสถานที่เป็นส่วนมาก ซึ่งล้วนเป็นปัญหาทางด้านการบริการที่ควรได้รับการแก้ไขเป็นเบื้องแรก การที่ครูส่วนมากพบว่าผลการเรียนของนักเรียนด้อยลง ทั้งนี้คงเป็นเพราะนักเรียนบางคนอาจสนใจกิจกรรมมากเกินไป แบ่งเวลาการทำงานไม่ถูกต้อง เอาเวลาเรียนไปทำกิจกรรม และการที่ครูที่ปรึกษาพบว่าครูไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร นักเรียนไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย ผลการเรียนของนักเรียนด้อยลงนั้น อาจเป็นผลมาจากความบกพร่องของการดำเนินงานคือขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานที่ดีประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งนักเรียนไม่กล้าแสดงออก ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดการฝึกฝนหรือขาดผู้นำที่ดีนั่นเอง

ผลของการตอบคำถามปลายเปิดได้พบข้อสังเกตหลายประการเกี่ยวกับชนิดของกิจกรรมที่จัดขึ้น ว่า ปัจจุบันโรงเรียนทั่วไปจัดกิจกรรมอยู่ประมาณ 10 ชนิด ชนิดที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือกิจกรรมด้านสังคม เช่น การทัศนาจร และการอยู่ค่ายพักแรม ส่วนกิจกรรมด้านอื่น ๆ นั้นนักเรียนสนใจไม่มากนัก จากการศึกษาพบว่าครูและนักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมบางชนิดเพิ่มขึ้น และปรับปรุงบางชนิดให้ดีขึ้น ไม่ให้ซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย ให้มีความคิดสร้างสรรค์

หรือเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันบ้าง กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเสนอแนะให้จัดและปรับปรุงขึ้นได้แก่ การกีฬาโดยเสนอให้มีศิลปป้องกันตัว ว่ายน้ำ ยิงปืน แข่งจักรยาน กิจกรรมเกี่ยวกับสังคม ซึ่งเดิมเคยเป็นกิจกรรมลูกเสือ อนุกาชาด ก็ได้รับการเสนอให้จัดค่ายอาสาพัฒนา ออกช่วยเหลือการทำงานในชนบท ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน และสาธารณะสถานต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมวิชาการ ให้มีการตอบปัญหาต่าง ๆ ระหว่างชั้นปี หรือ ระหว่างโรงเรียนด้วย นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมบางประเภทที่โรงเรียนไม่เคยจัดขึ้นคือกิจกรรมทางสังคม และการเมือง ให้มีการจัดอภิปราย บรรยาย ถกเถียงปัญหาสังคม และการเมืองต่าง ๆ ให้เชิญวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญมาพูด เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ให้มีการการจัดนิทรรศการ และฉายภาพยนต์ประกอบด้วย นอกจากนั้นนักเรียนเสนอให้จัดกิจกรรมการฝึกพูด เช่นพูดในที่สาธารณะ การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย โต้วาที เป็นต้น มีนักเรียนบางกลุ่มที่อยู่ในโรงเรียนในจังหวัดที่มีเรื่องเกี่ยวข้องทางการเมือง เช่นจังหวัดสกลนคร เสนอให้มีชุมชนเผยแพร่ประชาธิปไตย ชมรมต่อต้านคนต่างด้าว อาสาสมัครรักษาดินแดน ข้อเท็จจริงทั้งหมดนี้น่าจะมีผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่ทำให้นักเรียนต้องการทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันก็คงต้องการที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นบ้างเมื่อมีโอกาส มีครูและนักเรียนบางกลุ่มเสนอให้จัดชุมนุมอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรมไทย โดยเน้นที่ความประพฤติ และการแสดงออกของนักเรียน ข้อเสนอนี้อาจเป็นเพราะบุคคลเหล่านั้นได้มองดูสังคมว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกรงว่าสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมจะเสื่อมสูญไป

<u>ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน</u>

จากผลการวิจัยที่สรุปได้ว่า อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน มีเจตนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม การดำเนินงานถูกต้องตามหลักการเป็นส่วนใหญ่นั้น ก็ยังไม่เป็นที่เชื่อแน่ได้ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพราะจากการรวบรวมคำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด หรือจากความจริงที่ปรากฏอยู่ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งในโรงเรียนต่าง ๆ พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญคือ ความไม่ร่วมมือ ความไม่เข้าใจกันระหว่างครู

กับนักเรียน ความไม่สามัคคีและไม่ร่วมมือในหมู่ผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน จนบางครั้งการจัดกิจกรรมกลายเป็นสาเหตุของความบาดหมาง ขุ่นเคืองและทะเลาะวิวาทกันในที่สุด

ความไม่ร่วมมือ ไม่เข้าใจดีต่อกัน และไม่สามัคคีกันนั้นน่าจะเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมที่มุ่งแต่ผลงานมากกว่าวิธีปฏิบัติ เช่น เมื่อมีการแข่งขันกีฬา โต้วาที ตอบปัญหา ก็มุ่งที่จะชนะหรือที่จะได้รางวัล ไม่คำนึงถึงพัฒนาการทางกาย สติปัญญาของเด็ก หรือความสามัคคีระหว่างกลุ่มที่แข่งขัน เมื่อมีการแสดงละคร ฟ้อนรำ ก็มุ่งแต่ความงาม ความดีเด่น ไม่คำนึงถึง การใช้วายอย่างประหยัด การวางแผนและเตรียมงาน หรือการส่งเสริมความสามารถของเด็ก เมื่อจัดทัศนศึกษาก็มุ่งแต่ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่คำนึงถึงวิธีการเตรียมงาน วางแผน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและวิธีการศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อจัดนิทรรศการก็มุ่งแต่จะให้มีผลงานออกแสดงให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าผลงานนั้นจะได้มาโดยวิธีใด จะสิ้นเปลืองอย่างไร นักเรียนเตรียมงาน วางแผน แบ่งหน้าที่กันอย่างไร เหล่านี้เป็นต้น จึงทำให้การจัดกิจกรรมขาดสาระสำคัญที่เป็นจุดมุ่งหมายหลัก ซึ่งได้แก่การส่งเสริมให้นักเรียน - ได้พัฒนาทางกาย จิตใจ ความคิด มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เสียสละ อดทน เอื้อเฟื้อ เคารพในความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้อื่น การจัดกิจกรรมที่ไม่ได้ผลดังกล่าวนั้นน่าจะเป็นเพราะการเข้าร่วมของคนเพียงกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มเดียว เช่น นักกีฬา นักเรียนที่พูดเก่ง เรียนเก่ง ฟ้อนรำเก่ง เป็นต้น ส่วนคนอื่น ๆ ที่ไม่มีโอกาสแสดงก็จะอยู่ในฐานะผู้ชมซึ่งมักจะไม่สนใจหรือคอยทำหน้าคัดค้านเมื่อไม่เห็นด้วย หรือเมื่อเห็นข้อบกพร่อง ถ้าบุคคลเหล่านี้มีความรู้สึกรักพวกพ้องอยู่บ้างก็จะโกรธแค้น เมื่อฝ่ายตรงข้ามเอาชนะคนได้ โดยไม่คำนึงว่าฝ่ายของตนทำผิดกติกาหรือรุนแรงกับฝ่ายตรงข้ามก่อนหรือไม่อย่างไร

เมื่อเป็นเช่นนี้ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา ผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ทุกฝ่ายควรศึกษาจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมให้ถ่องแท้ก่อนจะลงมือจัดกิจกรรมใด
2. การจัดกิจกรรมที่ได้รับผลสำเร็จดีในแต่ละครั้งควรเป็นความสำเร็จของทุกคน
3. ต้องไม่เลือกเฉพาะผู้มีความสามารถเท่านั้นให้เป็นผู้ร่วมกิจกรรม แต่ควรให้โอกาสผู้สนใจโดยทั่วถึง และผลัดเปลี่ยนให้สมาชิกแต่ละคนได้ทำหน้าที่ใหม่เสมอ
4. การจัดทีมการแข่งขันใดก็ตามไม่ควรจัดให้คนเดิมอยู่ในทีมเดิมเสมอ ควรจัด

สับเปลี่ยนให้บางครั้ง ได้มีโอกาสร่วมทีมกัน และบางครั้งก็ได้แข่งขันกัน

5. ผู้บริหารควรแสดงเจตจำนงอย่างแท้จริงที่จะส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของครูและนักเรียน

6. เพื่อความเข้าใจดีต่อกัน ครูและนักเรียนควรมีโอกาสร่วมกิจกรรมไม่เป็นทางการอยู่เสมอ โดยครูควรพยายามทำตัวเป็นกันเองและเป็นที่พึ่งของนักเรียน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ จะกล้าพูดคุยหรือปรึกษาด้วย

7. วิธีการที่ได้ผลในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และความสามัคคีประการหนึ่งคือ การจัดให้บุคคลได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เพราะจะเป็นโอกาสให้ทุกคนได้รู้จักกัน ได้ศึกษาซึ่งกันและกัน ได้แสดงบทบาทต่าง ๆ กัน ได้เรียนรู้การปฏิบัติตัวต่อกันด้วยการปฏิบัติจริง ได้ร่วมวิเคราะห์ อภิปราย แก้ และสรุปปัญหาต่าง ๆ ด้วยกัน

8. อบรมเด็กให้เป็นคนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เสียสละ อดทน เอื้อเฟื้อ เคารพในความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้อื่น

สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเช่นการเงิน สถานที่ อุปกรณ์ การวางแผน ประสบการณ์ของผู้ทำงาน ฯลฯ เป็นต้น นั้นจะไม่เป็นปัญหาที่แก้ได้ยากเลย เพราะปัญหาชัดแจ้งและล้วนเกี่ยวข้องกับความร่วมมือ ความเข้าใจและความสามัคคีของผู้ร่วมงานทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้จากผู้ปกครอง หรือบุคคลในชุมชนนั้นเพื่อที่จะได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น และอาจนำมาประกอบการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดี

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล และของเอกชนว่าคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งอาจทำให้ทราบส่วนดีและบกพร่องของการจัดกิจกรรมหรือการดำเนินงานของโรงเรียนแต่ละประเภทได้

3. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งให้แน่ชัดว่าโรงเรียนมัธยมทุกแห่งในจังหวัดนั้นทั้งในตัวเมืองและในต่างอำเภอว่ามีอะไรน่าสนใจ ควรให้การสนับสนุนหรือบกพร่องควรแก้ไขปรับปรุงบ้าง

4. ควรติดตาม ศึกษาว่านักเรียนที่เคยร่วมกิจกรรมเป็นคณะกรรมการนักเรียนนั้นประสบความสำเร็จในการทำงานด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เปรียบเทียบกับบุคคลที่ไม่เคยเข้าร่วมหรือไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม ว่าได้รับความสำเร็จแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ "กิจกรรมพิเศษ" อนุสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา โรงพิมพ์บรรหาร ธนบุรี 2504 หน้า 1 – 10.

ก่อ สวัสดิพานิช "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" ประมวลนิเทศการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2597 หน้า 125 – 127.

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา "แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต" รายงานฉบับพิเศษของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดัคชั่น มกราคม 2518 68 หน้า. (ฉบับย่อ)

จันทร์พร พวงเจริญ กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516 หน้า 10.

ชัยนารถ นาคบุปผา การศึกษาความสัมพันธ์ของการเรียนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนครและธนบุรี วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509. 102 หน้า.

ทองสุข รัตนตรัยวงศ์ ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมตอนปลาย จังหวัดพระนครและธนบุรี วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2506 90 หน้า.

ธนู แสวงศักดิ์ "ข้อคิดในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร" วิทยาจารย์ 10 : 38 ธันวาคม 2513.

นาฏเนลียว สุมาวงศ์ "พัฒนาการและบทบาทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร" ศูนย์ศึกษา 1 : 21 – 26 มกราคม 2516.

เบญจมาศ เพิ่มสุขศรี การสำรวจทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนครและธนบุรี ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508 65 หน้า.

บำรุงสุข สีหอำไพ กิจกรรมนอกหลักสูตรในโรงเรียนฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2498 34 หน้า.

ประเสริฐ วิชารักษ์ และคณะ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาคนิพนธ์กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2510.

ปรีชา ชมโท การสำรวจการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2504 81 หน้า.

ราตรี ทิพยโอสถ การจัดชุมนุมในโรงเรียนฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2501 162 หน้า.

ยุทธรีวัลย์ วนิชยจินดา ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา กับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514 หน้า 3 – 4.

แรมสมร อยู่สถาพร ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ในเขตพระนครและธนบุรีที่มีต่อสภานักเรียน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508.

วรรณ ไวทยากร การศึกษา โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2514 หน้า 16 – 68.

วิรากร ผดุงชีวิต และคณะ "กิจกรรมเสริมหลักสูตรและโครงการส่งเสริมจริยศึกษาและวัฒนธรรมที่โรงเรียนจัดอยู่" การมัธยมศึกษาวินิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518 หน้า 200 – 275.

สมชัย หงษ์ทองคำ สำรวจชมรมวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดพระนคร และธนบุรี วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2502 72 หน้า.

สาโรช บัวศรี "ความหมายของคำว่า การศึกษา" ศูนย์ศึกษา 9(8) : 7 สิงหาคม 2505.

สุนทร โคตรบรรเทา กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2506 109 หน้า.

สุรินทร์ สรศิริ "กิจกรรมร่วมหลักสูตร" เอกสารนิเทศการศึกษาฉบับที่ 82 หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2509 126 หน้า.

สุรินทร์ สรศิริ การบริหารด้านวิชาการทะเบียนกิจกรรมนักเรียน การปกครอง และการแนะแนว ของสถานศึกษา ฝึกหัดครูที่จัดการเรียนการสอนระบบลงทะเบียนวิชาเรียน ตามหลักสูตร ป.กศ. 2508 หน่วยศึกษานิเทศกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2509 198 หน้า.

อนันต์ รอดแจ่ม "การจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน" วิทยาสาร 44 : 22 – 23 39 22 พฤศจิกายน 2512.

Bartos, Robert Bryan, "A Study of Field Participation and Classroom Experiences and Their Effects Upon the perceptions of Prospective Teachers," Dissertation Abstracts, 33 : 3249 - A, January, 1973.

Beranis, Theodore Andrew, "A Study of the Effects of A 45 - 15 Continuous School Year Experience an Student Vocation Activities and Attitudes," Dissertation Abstract, 35 : 1892 - A, October, 1974.

Blount, Nathan S. and Herbert J. Klausmeier, Teaching in the Secondary School, New York : Harpert & Row Publisher, 1968.

Brinegar, Harold F., "The Measurement of Attitudes of High School Students toward Their School," Thesis Abstract Series, 1952, pp. 49 - 54.

Brown, I. Donglass, "Some Factors Effecting Social Acceptance of High School Pupils," Thesis Abstract Series, 1953, pp.17-22.

Doohan, Joseph Edward," Current Practices and Problems in Student Activities in Four Maine Public Secondary Schools," Dissertation Abstracts, 29 : 2146 - A, January, 1969.

Falvey, Frances E., Student Participation in Colleges Administration, Bureau of Publication, Teacher College, Columbia University, 1952 p. 162.

Frasier, George Willard, An Introduction to the Study of Education, New York, Harper & Brother Publishers, 1950, p. 170.

Frederick, Robert W., The Third Curriculum, New York Appleton Century Crofts, 1959, p. 213.

Good, Carter V., Dictionary of Education, McGraw-Hill Book Company, New York, 1959, 681 pp.

Guilbault, Robert Origeine, "A Comparison of Student Activity Programs in Three Types of Connecticut Middle Schools," Dissertation Abstracts, 32 : 305 - A, July, 1971.

Harl R., Donglass, The High School Curriculum, The Ronald Press Company, New York, 1964, p. 56.

Humphrey, Robert D., "The Relationship of Participation in Out - of School Activities of School Achievement," Thesis Abstract Series, 16 : 125 - 131, 1960.

Mcknown, Harry C., Extra Curricular Activities, Revised edition; New York, The Macmilland Company, 1949, p. 13.

Miller, Franklin A., and Others, "School Clubs," Planning Student Activities, Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall Inc., 1956.

Skillman, John Harold, "A Study of the Relationship between Participation in Various Types of Extra Class Activities and Academic Performance in Three Private Japanese Secondary School," Dissertation Abstract, 19 : 1958, 1958.

Stierwalt, Floyd Harrison, "A Study of the Relationship of Involvement in School Activities to the Academic Achievement of Junior High Students," Dissertation Abstracts, 27 : 4057-A. June, 1967.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน
ของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน จังหวัด

ตอนที่ 1 โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง
กิจกรรมใดบ้างต่อไปนี้ที่จัดขึ้นในโรงเรียนของท่าน

☐ สภานักเรียน

☐ ชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ

☐ กิจกรรมกีฬา สุขภาพ และอนามัย

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม วัฒนธรรม และจริยธรรม เช่น ทำบุญวันวิสาขะ มาฆะบูชา

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปและดนตรี เช่น ชุมนุมดนตรี ฟ้อนรำ นาฏศิลป์ ฯลฯ

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพูดและการพิมพ์ เช่น ชุมนุมปาฐกถา โต้วาที ชุมนุมหนังสือพิมพ์

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ เช่น กิจกรรมอนุกาชาด และลูกเสือ การออกค่าย-อาสาพัฒนา

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับเกษตรกิจและการอาชีพ เช่น ชุมนุมประดิษฐกรรม ชุมนุมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฯลฯ

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคม เช่น การทัศนาจร การอยู่ค่ายพักแรม โฮมรูม

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจเฉพาะ และกิจกรรมอื่น ๆ เช่นชุมนุมเกษตร ชุมนุมประมง ชุมนุมซ่อมแก้เครื่องยนต์

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ตอนที่ 2 โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องที่ท่านต้องการใช้เป็นคำตอบเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย

ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนทำให้เกิดผลต่อไปนี้เพียงใด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ส่งเสริมความรู้ในหลักสูตร					
2. สร้างและเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน					
3. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
4. แก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน					
5. ส่งเสริมการทำงานด้านการปกครอง					
6. แก้ปัญหาการใช้เวลาว่างให้ถูกต้อง					
7. ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ					
8. ช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมนุมชน					
9. ช่วยให้นักเรียนได้รู้ความถนัดและความสนใจของตนเอง					
10. จะสร้างและเสริมความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีในสังคม					
11. เป็นโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนดีขึ้น					
12. ให้ประโยชน์ในด้านการบริการแนะแนว					

ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้อย่างไร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. กรูมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน					
2. ควรจัดตามความสนใจของนักเรียน					
3. ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากที่สุด					
4. เป็นงานที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้น					
5. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมด้วย					
6. นักเรียนควรเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด					
7. ผู้บริหารควรเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างถ่องแท้					
8. ครูที่ปรึกษาควรได้รับการศึกษาอบรมเป็นพิเศษในด้านกิจกรรม					

<u>ตอนที่ 3</u> ข้อ 1 -16 เป็นวิธีดำเนินงานด้านจัดกิจกรรมนักเรียน โปรดตอบโดยเขียน (วงกลม) รอบตัวอักษร ก ข ก ข้อใดข้อหนึ่งที่เป็นคำตอบของท่าน

ในทางปฏิบัติโรงเรียนได้ดำเนินงานจัดกิจกรรมตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คณะใดเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม?

ก. คณะกรรมการ

ข. คณะครู

ค. คณะนักเรียน

2. โรงเรียนได้จัดสรรเงินไว้ใช้เพื่อกิจกรรมเพียงใด?

ก. โดยสม่ำเสมอ

ข. โดยเฉพาะกิจกรรมบางอย่าง

ค. ไม่เคยจัดสรรเงินให้

3. หลังจากจัดกิจกรรมแล้วได้รับรายงานผลงานเพียงใด?

ก. ทุกครั้ง

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคยเลย

4. คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือดีหรือไม่?

ก ทุกคนให้ความร่วมมือดี

ข. แล้วแต่จะมีผู้ขอร้อง

ค. ไม่ให้ความร่วมมือ

5. เคยติดตามผลงานและแก้ไขปัญหาเพียงใด?

ก. เป็นประจำสม่ำเสมอ

ข. บางครั้งเท่านั้น

ค. ไม่เคยเลย

6. ทางโรงเรียนได้แสดงผลงานต่อบุคคลภายนอกเพียงใด?

ก. เป็นประจำ

ข. บางโอกาส

ค. ไม่เคยเลย

7. มีการจัดเวลาพิเศษแก่กิจกรรมนักเรียนเพียงใด?

ก. โดยสม่ำเสมอ

ข. เป็นครั้งคราว

ค. ไม่ค่อยมีเวลา

8. ผู้ใดกำหนดระเบียบข้อบังคับในชุมนุม

ก. โรงเรียน

ข. คณะครูที่ปรึกษา

ค. คณะกรรมการนักเรียน

9. ทางโรงเรียนถือว่า กระบวนการจัดกิจกรรมสำคัญกว่าผลงานที่ได้รับจริงหรือไม่?

ก. จริง

ข. ไม่จริง

10. อำนาจหน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นของใคร?

ก. ทางโรงเรียน

ข. คณะครู

ค. คณะกรรมการทั้งครูและนักเรียน

11. ท่านมีส่วนในการดำเนินงานเพียงใด?

ก. ทุกครั้ง

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคยเลย

12. ท่านมีส่วนในการจัดเจ้าหน้าที่เพียงใด?

ก. ทุกครั้ง

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคยเลย

13. ท่านได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานการจัดกิจกรรมแก่ครูและนักเรียนเพียงใด?

ก. ทุกครั้ง

ข. บางครั้ง

ค. ไม่เคยเลย

14. จำเป็นหรือไม่ ที่จะต้องชักชวนให้ครูในโรงเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรม?

ก. จำเป็น

ข. ไม่จำเป็น

5. ผู้ปกครอง _____

_____

_____

6. เวลาในการจัดเป็นชั่วโมงกิจกรรม _____

_____

_____

_____

7. ปัญหาอื่น ๆ _____

_____

_____

ตอนที่ 5 กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในหัวข้อต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านควรจะจัดกิจกรรมใดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วบ้าง

ก. _____

ข. _____

ค. _____

2. ท่านคิดว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าว (ข้อ 1) ได้ในขณะนี้

ก. _____

ข. _____

ค. _____

ง. _____

3. โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

แบบสอบถามเจตนคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนของครู

โรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวครู

โปรดเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง และขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามรายการต่อไปนี้

1) โรงเรียน จังหวัด

2) เพศ

3) ทำการสอนวิชา

4) จำนวนชั่วโมงสอน ต่อสัปดาห์

5) งานพิเศษนอกจากการสอน

6) จำนวนปีที่รับราชการ ปี

7) ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับนักเรียน

☐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุม

☐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสภานักเรียน

☐ กวบคุมกีฬา

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 จีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่าน

2.1 ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนทำให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ					
2) สร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน					
3) แนะให้รู้จักแนวทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย					
4) แก้ปัญหาด้านการปกครองนักเรียนได้					
5) แก้ปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียนได้					
6) ช่วยให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
7) ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง					
8) สร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคม					
9) ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ					
10) เตรียมตัวเด็กให้มีประโยชน์แก่ชุมนุมชน					
11) เป็นโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนดีขึ้น					

2.2 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างไรบ้าง

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1) ครูควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน					
2) ครูควรมีความรู้และความสนใจในการจัดกิจกรรมนักเรียน					
3) ครูที่จะทำหน้าที่ปรึกษาของชุมนุมควรได้รับการฝึกอบรม					
4) ครูที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของชุมนุมควรมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้พอสมควร					
5) ครูควรมีส่วนร่วมในการวางโครงงาน					
6) การดำเนินงานและความรับผิดชอบส่วนใหญ่ควรเป็นหน้าที่ของนักเรียน					
7) ความสำคัญของการจัดกิจกรรมอยู่ที่การสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก					
8) โรงเรียนควรวัดทำปฏิทินของแต่ละปีไว้ล่วงหน้า					
9) ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจได้เข้าร่วมจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง					
10) ครูควรเป็นกันเองกับนักเรียน					
11) ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนพบปัญหา					
12) ครูและนักเรียนควรได้ร่วมกันประชุมปรึกษาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง					
13) เพ่งเล็งวิธีการดำเนินงานมากกว่าผลที่จะได้รับ					

๒. 3) ศึกษาความต้องการและความสนใจของเด็ก

☐ ศึกษา ☐ ไม่ได้ศึกษา

๔. 4) ทราบการดำเนินงานและปัญหาในการจัดกิจกรรม

☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ

๕ 5) ติดตามผลงานของนักเรียน

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ บางครั้ง

☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยเลย

๖. 6) มีส่วนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง

☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

๗. 7) มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์เสนอ ให้ความคิดเห็น

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง

☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด ☐ ไม่เลยเลย

ตอนที่ ๔ ขีดเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบ

ในฐานะที่ท่านได้ร่วมกิจกรรมนักเรียน ท่านได้ประสบปัญหาต่อไปนี้หรือไม่

	ประสบ	ไม่ประสบ
1) ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม		
2) ผลการเรียนของนักเรียนด้อยลง		
3) ไม่เห็นความสำคัญ		
๔) กิจกรรมไม่ทำให้เกิดประโยชน์		
5) ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)		

ตอนที่ 5 กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในหัวข้อต่อไปนี้

1. ปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่ทางโรงเรียนของท่านยังไม่ได้จัด แต่ท่านคิดว่าน่าจะจัดให้มีขึ้น

   1)

   2)

   3)

   4)

2. ท่านคิดว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเหล่านั้น (ข้อ 1) ได้ในขณะนี้

   1)

   2)

   3)

   4)

3. กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนของท่าน และข้อเสนอแนะในตอนท้ายนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

แบบสอบถามเฉพาะครูที่ปรึกษาชุมนุม

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าคำตอบของท่าน

1) ท่านได้รับหน้าที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนโดยวิธีใด

- ☐ อาจารย์ใหญ่แต่งตั้ง
- ☐ นักเรียนเสนอให้ทางโรงเรียนแต่งตั้ง
- ☐ สมัครใจรับหน้าที่
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2) การจัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานในกิจกรรมนักเรียนมีบ่อยครั้งเพียงใด

- ☐ ปีละครั้ง
- ☐ เทอมละครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ ไม่มีเลย

3) ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนเพียงใด

- ☐ เกือบทุกครั้ง
- ☐ นาน ๆ ครั้ง
- ☐ บางครั้ง
- ☐ ไม่เคยเลย

4) ได้มีการบันทึกผลงาน ปัญหา ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งเพียงใด

- ☐ เป็นประจำ
- ☐ ไม่เคยเลย
- ☐ บางครั้ง
- ☐ อื่น ๆ

5) ท่านได้ร่วมประชุมปรึกษากับกรรมการนักเรียนเพียงใด

- ☐ ทุกครั้ง
- ☐ บางครั้ง
- ☐ เกือบทุกครั้ง
- ☐ ไม่เคยเลย

6) เมื่อได้รับเลือกเป็นครูที่ปรึกษา ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

- ☐ พอใจ
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ ไม่พอใจ

7) เคยเชิญวิทยากรภายนอกมาร่วมกิจกรรมเพียงใด

☐ เกือบทุกครั้ง ☐ บางครั้ง
☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคย

8) ท่านเคยพานักเรียนไปเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนอื่นเพียงใด

☐ เสมอ ☐ บางครั้ง
☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยเลย

9) ท่านคิดว่าท่านมีความเหมาะสมกับหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมหรือไม่

☐ เหมาะสม ☐ ไม่แน่ใจตนเอง
☐ ไม่เหมาะสม

10) ทางโรงเรียนได้เตรียมนักเรียนให้มีความเข้าใจ เรื่องการจัดกิจกรรมโดยการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้ทราบเพียงใด

☐ เสมอ ☐ บางครั้ง
☐ นาน ๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยเลย

11) การเป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนนั้น ได้รับการพิจารณาจากความดี ความรอบเป็นพิเศษหรือไม่

☐ ได้ ☐ ไม่ได้

12) ทางโรงเรียนได้ทำปฏิทินกิจกรรมประจำปีหรือไม่

☐ ทำ ☐ ไม่ทำ
ถ้าทำเป็นหน้าที่ของใคร

13) นโยบายในการจัดกิจกรรมเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใด

☐ อาจารย์ใหญ่ ☐ คณะกรรมการ
☐ อาจารย์ที่ปรึกษา ☐ อื่น ๆ

14) ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ดำเนินอยู่ในโรงเรียนปัจจุบันส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพียงพอหรือไม่

☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ

ถ้าไม่เพียงพอ ท่านเห็นว่าควรแก้ไขอย่างไร

15) ในการปฏิบัติงานของท่าน ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารมากน้อยเพียงใด

☐ สนับสนุนมาก ☐ ให้การสนับสนุนน้อยมาก

☐ สนับสนุนในบางกิจกรรม ☐ ไม่ให้ความสนใจเลย

ในการดำเนินกิจกรรมนักเรียน ท่านพบปัญหาใด (เลือกได้หลายข้อ ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่าน)

1) ไม่ได้รับการสนับสนุน และร่วมมือจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน
2) ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูทั่วไป
3) ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
4) ท่านขาดความรู้และทักษะของการปฏิบัติงาน
5) ท่านไม่มีเวลาเพียงพอ
6) มีปัญหาทางการเงิน
7) นักเรียนส่วนมากไม่เห็นความสำคัญ
8) ทางโรงเรียนไม่จัดเวลาให้จัดกิจกรรม
9) เป็นภาระจนเป็นผลเสียแก่การสอนในชั้น
10) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา

.....

ตอนที่ ๑ รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรม

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง

1) เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2) กำลังเรียนอยู่ชั้น มศ. ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

3) จำนวนปีที่อยู่โรงเรียนนี้ ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

4) กิจกรรมของโรงเรียนที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมคือ (ตอบได้หลายข้อ)

☐ สภานักเรียน

☐ ชุมนุมวิชาการ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ

☐ กิจกรรมกีฬา สุขภาพ และอนามัย

☐ ร่วมทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา อาสาฬหบูชา ฯลฯ

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปและดนตรี เช่น การร่วมแสดงดนตรี, ฟ้อนรำ การร่วมฟังการแสดงดนตรี, งานรื่นเริง การร่วมชุมนุมศิลป ดนตรี ฯลฯ

☐ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น อนุกาชาด ลูกเสือ การออกค่ายอาสาพัฒนา ฯลฯ

☐ ชุมนุมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ชุมนุมห้องสมุด ชุมนุมประดิษฐกรรม ฯลฯ

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคม เช่น กิจกรรมโฮมรูม การทัศนาจร การอยู่ค่าย-พักแรม ฯลฯ

☐ กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจเฉพาะอย่าง เช่น ชุมนุมเกษตร ชุมนุมแก้ซ่อมเครื่องไฟฟ้า ชุมนุมถ่ายรูป ฯลฯ

☐ อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ)

5) ในการร่วมกิจกรรมดังกล่าว ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่ใดต่อไปนี้ (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ประธาน
- ☐ กรรมการ
- ☐ สมาชิก
- ☐ ไม่ได้เป็นสมาชิก แต่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม

6) เหตุที่ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นดังกล่าวเพราะ (เลือกได้หลายข้อ)

- ☐ สนใจ
- ☐ มีความถนัดและสามารถ
- ☐ ทางโรงเรียนบังคับ
- ☐ ตามเพื่อน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7) วิธีที่ข้าพเจ้าเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุม คือ

- ☐ สมัคร
- ☐ จับฉลาก
- ☐ ทางโรงเรียนกำหนดให้
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

8) ชุมนุมที่ข้าพเจ้าสังกัดอยู่มีการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกดังนี้ (เลือกได้หลายข้อ)

- ☐ เรียนดี
- ☐ ความประพฤติดี
- ☐ มีความสามารถพิเศษ
- ☐ จำกัดอายุและชั้นเรียน
- ☐ ไม่จำกัดลักษณะใด ๆ ของนักเรียนเลย

ตอนที่ 2 โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องที่ท่านใช้เป็นคำตอบ แต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว

2.1 ท่านคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนทำให้เกิดผลต่อไปนี้เพียงใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผลการเรียนดีขึ้น					
2. รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี					
3. เป็นคนมีเหตุผล					
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5. รู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง					
6. สามารถแก้ปัญหาของตนเองและผู้อื่นได้					
7. ผ่อนคลายความตึงเครียด					
8. เพิ่มพูนความรู้และความชำนาญของการที่จะออกไปประกอบอาชีพ					
9. มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง					
10. ช่วยแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน					
11. เผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน					
12. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน					
13. ได้เรียนรู้การทำงานตามระบอบประชาธิปไตย					
14. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
15. มีความผูกพันและรักโรงเรียนมากขึ้น					

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างตามหัวข้อต่อไปนี้

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. นักเรียนควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน					
2. นักเรียนควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง					
3. นักเรียนควรเลือกสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมที่เห็นว่าตรงตามความถนัดและความสามารถของตนเอง					
4. นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาปรับปรุง และจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง					
5. นักเรียนควรใช้สละกำลังกาย สติปัญญา ทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					
6. ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนควรยึดหลักประชาธิปไตย					
7. สมาชิกทุกคนในชุมนุมมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการร่วมทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น					
8. หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรมีการประเมินผล					
9. ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นบุคคลหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชุมนุมประสบผลสำเร็จ					

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับคำตอบของท่าน

ร.3 ในทางปฏิบัติ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

1. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

☐ ทุกครั้ง

☐ บ่อยครั้ง

☐ บางครั้ง

☐ นาน ๆ ครั้ง

☐ ไม่เคย

2. ในการเข้าร่วมกิจกรรมข้าพเจ้ารู้สึก

☐ พอใจมาก

☐ พอใจ

☐ เฉย ๆ

☐ ไม่ค่อยพอใจนัก

☐ ไม่พอใจ

3. ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชุมนุมข้าพเจ้ารู้สึก

☐ พอใจมาก

☐ พอใจ

☐ เฉย ๆ

☐ ไม่ค่อยพอใจ

☐ ไม่พอใจ

4. ข้าพเจ้าเห็นว่าในการจัดกิจกรรมผู้ที่มีส่วนร่วมคือ

☐ สมาชิกทุกคน

☐ สมาชิกบางคน

☐ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมเลย

5. ข้าพเจ้าได้มีส่วนสละกำลังกาย สติปัญญา ทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

- ☐ มากที่สุด
- ☐ มาก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ น้อย
- ☐ ไม่ได้กระทำเลย

6. ข้าพเจ้าเห็นว่าหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรมีการประเมินผล

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ครูที่ปรึกษาชุมนุมได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม

- ☐ ตลอดเวลา
- ☐ เป็นบางครั้ง
- ☐ ไม่เคยช่วยเลย

8. ในการเข้าร่วมกิจกรรมข้าพเจ้ารู้สึกว่า

- ☐ กระตือรือร้น และอยากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
- ☐ อยากเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง
- ☐ ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมเลย

9. เมื่อมีการนัดหมายให้ประชุมแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าปฏิบัติดังนี้

- ☐ ยินดีและเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง
- ☐ ยินดีแต่ได้เข้าร่วมประชุมเป็นบางครั้ง
- ☐ ไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุมเพราะเบื่อ
- ☐ ไม่เคยสนใจเข้าร่วมประชุมเลย

10. เมื่อมีปัญหาหรือความคิดเห็นข้าพเจ้าปฏิบัติดังนี้

- ☐ ถามหรือแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง
- ☐ บางครั้งจึงจะถาม หรือแสดงความคิดเห็น
- ☐ นาน ๆ จึงจะถามหรือแสดงความคิดเห็นสักครั้ง
- ☐ ไม่เคยถามหรือแสดงความคิดเห็นเลย

11. เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ข้าพเจ้า

- ☐ ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองดี
- ☐ ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองบางครั้ง
- ☐ ไม่เคยทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองเลย

12. เมื่อมีปัญหาในการทำงานหรือร่วมกิจกรรม

- ☐ ข้าพเจ้าทราบดีว่าควรไปปรึกษาใครบ้าง
- ☐ ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าควรจะไปปรึกษาใคร

2.4 ท่านได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนในหัวข้อใดบ้าง (เลือกได้หลายข้อ)

- ☐ ไม่กล้าแสดงออก
- ☐ ทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้
- ☐ เป็นภาระมากเกินไปที่ต้องรับผิดชอบ
- ☐ ไม่มีเวลา
- ☐ มีปัญหาด้านการเงิน
- ☐ ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม
- ☐ ไม่ได้รับความช่วยเหลือและแนะนำ
- ☐ ผลการเรียนไม่ค่อยดี จึงไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรม
- ☐ กิจกรรมไม่น่าสนใจและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
- ☐ ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างกรรมการและสมาชิก ทำให้ไม่ทราบความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรมนักเรียน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในหัวข้อต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมอะไรเพิ่มเติมขึ้นอีกบ้างจากที่มีอยู่แล้ว

   1) ....

   2) .. ..

   3) ....

   4) ... ...

2. นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมที่จัดกันอยู่ในโรงเรียนขณะนี้มีข้อบกพร่องที่น่าแก้ไขอย่างไรบ้าง

   ....

   ....

   ....

   ....

3. นักเรียนมีความคิดเห็นอื่นใดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนของท่านบ้าง โปรดเสนอแนะไว้ข้างท้ายนี้ด้วย

   . ...

   ....

   ....

   ....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามเฉพาะคณะกรรมการจัดกิจกรรมนักเรียน

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในร่อง ☐ ที่หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงที่สุด ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมนักเรียน ท่านมีวิธีการในการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง

1. คณะกรรมการของชุมนุมได้มาโดยวิธีใด
   - ☐ แต่งตั้งจากทางโรงเรียนโดยอาจารย์ใหญ่และครูเป็นผู้เลือก
   - ☐ สมัครเข้ารับเลือกตั้ง และนักเรียนเป็นผู้เลือก
   - ☐ สมัครเข้ารับเลือกตั้ง และครูเป็นผู้เลือก
   - ☐ สมัครใจเข้ามาทำงานโดยไม่มีการเลือกตั้ง
   - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. การดำเนินงาน การจัดชุมนุมส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของใคร
   - ☐ อาจารย์ใหญ่
   - ☐ อาจารย์ที่ปรึกษา
   - ☐ ครู อาจารย์ทั่ว ๆ ไป
   - ☐ คณะกรรมการนักเรียน
   - ☐ นักเรียนทุกคน

3. เมื่อใดจึงมีการดำเนินงาน
   - ☐ รับคำสั่งจากอาจารย์ใหญ่
   - ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้สั่งให้ดำเนินการ
   - ☐ ประชุมปรึกษาหารือกันในหมู่คณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
   - ☐ ประชุมสมาชิกทั้งหมด
   - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. มีการประชุมปรึกษางานเพียงใด

- [ ] ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม
- [ ] เดือนละครั้ง
- [ ] ปีละครั้ง
- [ ] ไม่แน่นอน
- [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. เงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้มาจากไหน (ตอบได้หลายข้อ)

- [ ] เรี่ยไรจากสมาชิกและครู
- [ ] ค่าธรรมเนียมสมาชิกของชุมนุม
- [ ] หารายได้พิเศษจากการจัดงาน
- [ ] งบประมาณจากทางโรงเรียน
- [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. จัดกิจกรรมเวลาใดและวันใด (ตอบได้หลายข้อ)

- [ ] เวลาเรียน
- [ ] หลังเลิกเรียน
- [ ] วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์
- [ ] วันหยุด
- [ ] สิ้นภาคเรียน
- [ ] ไม่แน่นอน

โดยปรกติโรงเรียนจะจัดให้มีการจัดกิจกรรมในวัน เวลา (โปรดระบุเวลา)

7. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นอย่างไร

- [ ] น่าสนใจมาก
- [ ] น่าสนใจแต่ยังต้องปรับปรุงอีกเล็กน้อย
- [ ] มีส่วนที่น่าสนใจ แต่ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงอีกมาก
- [ ] ไม่เป็นที่น่าสนใจเลย

9. ในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งปี นักเรียนจะต้องใช้จ่ายเงินประมาณเท่าใด

- ☐ มากกว่า 20 บาท
- ☐ มากกว่า 10 บาท แต่ไม่เกิน 20 บาท
- ☐ มากกว่า 5 บาท แต่ไม่เกิน 10 บาท
- ☐ ต่ำกว่า 5 บาท

10. ได้มีการประเมินผลหลังจากจัดกิจกรรมนักเรียนเพียงใด

- ☐ ทุกครั้ง
- ☐ บ่อยครั้ง
- ☐ บางครั้ง
- ☐ ไม่เคยเลย

10. ใช้วิธีใดประเมินผล (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ประชุมกันในหมู่กรรมการ
- ☐ ออกแบบสอบถามสมาชิก
- ☐ รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสมาชิกส่วนมาก
- ☐ ประชุมสมาชิกทั้งหมด
- ☐ ไม่เคยประเมินผลเลย

11. ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการจัดกิจกรรมนักเรียน ท่านประสบปัญหาใดบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ไม่ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียน
- ☐ ไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก
- ☐ ไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ทั่วไป
- ☐ ขาดการสนับสนุนด้านการเงิน
- ☐ ทางโรงเรียนไม่จัดเวลาเฉพาะให้
- ☐ อำนาจการทำงานขึ้นอยู่กับอาจารย์เป็นส่วนใหญ่
- ☐ ไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ และสถานที่
- ☐ งานกิจกรรมมีมากเกินไป จนไม่มีเวลาเป็นของตนเอง
- ☐ คณะกรรมการขาดประสบการณ์ ขาดคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- ☐ ขาดการประสานงานที่ดี
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)